

ORSZÁGOS HIRLAP

Előfizetési árak:
Egész évre 14 frt., fél évre 7 frt., negyed évre 3 frt 50 kr.
Egy hónapra 1 frt 20 kr.
Egyes szám ára helyi 4 kr., vidéken 5 kr.

Főszerkesztő
MIKSZÁTH KÁLMÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VIII. kerület, József-körút 65 szám
Megjelenik mindennap, hétfőn és ünnep után való napon is

I. év.

Budapest, 1897, péntek, december 24-én.

35. szám.

Morális tőke.

Egy kiváló politikus, ki mélyen lát, így szólt tegnap, a kormány néhány tagjával beszélgetve, midőn már meghiusult a kompromisszum.

— Még én nem mondtam le a reményről. Még én most se tudom, hogy Justhék gazdálkodnak-e, vagy költenek.

Igen rejtélyesen hangzik a dolog; majdnem érthetetlenül. Láttuk a függetlenségi párt viselkedését a Bánffy beszédje alatt és észrevettük, hogy nem principium vezeti őket, de szenvedély. Ez a beszéd öröme kellett, hogy hangolja a függetlenségi pártot, hogy a vért bizseregtesse meg ereikben. Ha azok a régi függetlenségi párti férfiak, akik ma már a temetőben álmodják odább Magyarország függetlenségét, ilyesmit hallhattak volna a magyar miniszterelnöki székből, hogy bólingattak volna a fejükhöz: „Még se élünk, beszélünk hát hiába, ime, a király első tanácsosa hirdeti, hogy az önálló vámterület és bank kétségtelen jogunk és hogy meg is valósíthatjuk, ha jónak látjuk.”

Kétségtelen, hogy a Bánffy beszédje egy lépést jelez a nemzeti önállóságnak előrehatolásánál. De a párt zugott és hocholt, haragudott, berzenkedett egy nyelvbottlásért. Mintha egy kerten vezetőnek volna keresztül, amely tele van rózsákkal, tulipánokkal, de valahol egy bokor alatt észrevettek egy ki nem gyomlált szerb tövist, egy gyomot, s legott

megfeledkeztek a rózsákról és csak azt az egy gyomot látták és kiabálták: Gyom! Gyom! Hurráh, gyom!

Szomorú volt ez, amilyen szomorú csak lehet az igazságtalanság, azonfelül boszantó is volt és megfoghatatlan.

Hiszen harmincz-negyven ember már testület! Egyes magyar ember gondolkozhatik ferdén, de negyven magyar ember együtt csak okos lehet. Hogyan lehet ez tehát? Hátha mégis van valami abban a mondásban, hogy nem tudni: Justhék gazdálkodnak-e vagy költenek?

Keresztülfutottuk a történelemben a parlamenti taktikák és fifikák összes válfajait, a toryk és wighek ravaszkodásait az erőgyűjtés mesteri szövevényeit és a közrokonszenv finom kiaknázásait és rájöttünk, hogy csakugyan lehetséges, miszerint Justhék nem költenek, hanem gazdálkodnak. Még pedig két kézzel gazdálkodnak, ha...

Ez a „ha” a nagy kérdőjel — ez a legközelebbi napok titka.

A függetlenségi párt eddig se sáfárkodott rosszul, nem ült itt üres táskákkal és üres frázisokkal. Báró Bánffy Dezső a választások után ekképen nyilatkozott a Kossuth-Justh pártról:

— A küzdelem nem volt nehéz a többi ellenzék ellen — de a Kossuth-féle párttal szemben alig lehetett felvenni nagyobb sikerrel a harcot, mert nagy erkölcsi tőkék voltak a nemzetnél az egyházpolitikai magatartásuk miatt.

Nem lehetetlen tehát, sőt pszichológiai valószínűség, hogy aki egyszer már tapasztalta az okos politika hasznát és szedhette gyümölcseit, az másodszor is az okos politika mellé pártol és aki már egyszer egy Bethoven-féle szimfoniát végig játszott, az nem egykönnyen csap a „boczi boczi tarká”-ra vissza, nem lehetetlen tehát, hogy a függetlenségi párt nem pazarol, hanem gyűjt, ha...

Félünk fölemelni ezt a rejtélyes „ha” szót. Hátha csak egy festett fátyol, amely alatt nincs semmi. Még a fátyol is csak a saját fantáziánkban van.

És mégis föl kell azt emelni. Igenis nagy meglepetés várhat a parlamentre, ha Justhék a jövő hét utolsó óráiban egyszer csak láblapoz vezénylik az obstruáló fegyvereket, ekképen szólván:

„Obstruáltunk, tisztelt Ház, az utolsó perczig, mert azt hittük, hogy ezt a pártzászló követeli, kötelességünk erőszakkal is előtérbe tolni elveinket, de most megszavazzuk a provizórium-javaslatot, mert kitűnt, hogy többet ki nem vivhatunk, és belátjuk, hogy most már csak vesztetni lehetne az obstrukció mellett.”

Am ha ilyen lenne a függetlenségi párt taktikája, nagy dicsőség érne őt, két dicsőség.

Az egyik azért, mert kemény volt elvei érdekében.

A másik azért, mert okos tudott lenni a haza érdekében.

... Dehát mindez talán csak egy föltevés, egy pium desiderium; álom az álmodókról.

Ilia élete.

Az apja az oláhok közé tartozott, akik a moldvai főnökök alatt élnek, az anyja azonban magyar származású voltaképp előkelő rangú volt, mert családjából szájbicscsók is kerültek. Ezek nagy urak, akik töméredek cigánynak parancsolnak és rendelik a tömegeknek, hogy sátoros szekerével ki merre járjon. A vajda az csak olyan valóságos semmi a szájbicscsóhoz képest s lám mégis, e törzsszűk család fajzata az oláh-cigányhoz ment feleségül. A szívek játéka tette ezt annak idején. Szép férfi volt Jon, de később eladta magát az ördögnek s kutyaságokat művelt. Igen rosszul éltek akár a kocsiban laktak, akár a sátorban. Gyakran lopott Jon, sőt volt eset rá, hogy éjjeli kőborgásából hazatérve, kése aczélját egész nap tisztogatta homokkal. Bizonyosan embervér volt ilyenkor rajta. A nagynemzetiségű asszony szomorúan látta ezt s bele is győződött, hogy voltaképp Jon nem hozzávaló. De később volt már. Tul a Dunántul elszakadt régen s ott-honról csak azon híreket, eseteket tudta, miket a cigányok utszéi fába, kutgémekbe szoktak belefarni, hogy arrajáró sorsosok olvashassák. És ott volt azonfelül a poronty is már a sátoros kocsi dunnai közötti, a barna kised,

akit Jon prunkulénak nevezett, s részeg korában pálinkával itatta.

Másszor ellenben megverte őket, mert különféle kedvteléseik voltak neki. Volt ugye heteken át, hogy semmiféle vállalat nem sikerült a fehérek ellenében, néha rálöttek, másszor kutyák pocskolták meg a tanyák között s volt eset, hogy éjjel kellett családotól menekülni, mert a fehérek katonái pisztolyokkal keresték. Ilyenkor hamar fölszedték a sátrat. Jon maga is az egy ló mellé állott és segített huzni a családot és káromkodott, hogy bolond, aki megházasodik és bolond, akinek gyereke van. Mentek buczkákon és mentek erdőkön át zivataros éjszakákban. Az asszony reszketett a kocsiban és magához ölelte a magzatot.

— Ilia, ne féj — mondta neki — itt van anyád.

— Félek, félek — remegett a gyermek és félt is valójában, míg Jon künn a rud mellett huzta a szekeret s ütötte a lovat.

Volt idő ismét, amidőn egész nyáron át egy helyben táboroztak s Jon ilyenkor egészen más emberré változott. Vasalta a bográcsokat, miket a környékeliek hoztak; éjjel pányvát vetett a nyulakra s éltek. Valahogy éltek. Bár ilyenkor is szidta az asszonyt, hogy nem megv a falukba kémnek s nem keres sem-

mit. Az asszony szomorúan hallgatta. Igen elhagyatott volt már ekkor, érezte és tudta, hogy élete hiábavaló, csakhogy éppen Ilia miatt mégis élni kell. Szótalan mutatott a fiura, hogy im neki e mellett kell maradnia, mert az ő anyja. Az akaratlan büszkeség csak ott lakott az ő nomád szívében: e gyermek, ha bármiféle más vidékbeli is az apja, anyai ágon a nemesség közül való s e gyermeket nem lehet úgy hagyni, mint ahogy az egész nemzet alja, a medvétánczoltatók elhagyják uton-utfélen porontyikat. Jon is ezek közül keveredett, valamely efajta módon, e törpékből, melyek az ursulával együtt élve s vele folyton marakodván, úgy elvadulnak, hogy olykor nem tudni, melyikben van több ember: a medvében-e, vagy a cigányban. Ezért volt Jon vad és durva, és ezért verte meg Iliát, ha haragudott, bár soha mit sem tett ellene a gyermek.

Ha valamit ellene tett volna, talán jobban szereti, mert vad ösztöneiben tetézett volna ez neki: a dacz, a férfi. Álmodozó nagy szemével, félénk beszédével azonban nem ilyen volt Ilia. Csak ült a saraglyában az ócska, kopott subadarabok között s ily módon növekedett, szeretettel szeretve anyját és félelemmel riadván el tulajdon apjától. Egész világa a

POLITIKAI HIREK.

Föltételes jóslatok. Vonatkoznak természetesen a provizóriummal kapcsolatos parlamenti küzdelemre s tartalmaznak némi határozatlan fenyegetőzést is. Szólnak pedig eképen:

A félhivatalos bécsi *Pol. Corr.*-nak táviratozzák *Budapestről*: hogy báró *Bánffy* miniszterelnöknek az önálló vámterület tárgyában elmondott komoly, és a tárgyat minden oldalról megvilágító beszéde olyan mély hatást tett még az ellenzékre is, hogy többen, akik szólni akartak ellene, a miniszterelnök beszéde után elálltak a szótól. Mivel azonban a főczél tulajdonképpen nem az önálló vámterület kivívása, hanem a *Bánffy-kabine* megbuktatása, meglehet, hogy mégis akadnak az ellenzéken olyanok, akik az obstrukciót folytatni akarják. Ennek a lépésnek nagyon súlyos következményei lehetnek, mert ezzel halomba döntének a parlamentárizmus szabályait és általános fölfordulást idéznének elő. Éppen ezért nem hihető, hogy akadnának olyanok, akik tisztán személyi okokból akarnának miniszterváltást kiderőszakolni, s ha már akadna is ilyen az ellenzéki képviselők sorában, aligha tudna tervéhez híveket toborozni. Az obstrukció hősei meglátnák, hogy áldatlan munkájukhoz nemcsak a parlamentben, hanem az egész országban sem találhatnak segítőket. A vidéken többfelé próbáltak már szerencsét az obstrukció propagálásával, de teljesen eredménytelenül. Ez talán kijózanítja az okvetetlenkedőket, mielőtt még nagyobb apparátussal fognának csunya munkájukhoz.

A háboru-párt. A függetlenségi párt tegnapi értekezlete — mint ellenzéki forrásból értesülünk — nem folyt le oly simán s oly egyértelműséggel, mint ahogy azt a párt hivatalos kommunikéje kijelenti. Arra vonatkozólag ugyanis, hogy a párt végleg megakasztja a provizóriumnak januárig való letárgyalását, nézeteltérések merültek fel. Voltak olyanok — igaz, hogy csupán egy-ketten, akik még egyszer felemelték szavukat, nem a javaslat, hanem az alkotmányosság épségben tartása érdekében. Ezeket azonban a háboru hívei, a kik a pártban erősen tulsúlyban vannak, leszavaz-

ták. Ezután arról volt szó, hogy a párt abban az esetben, ha a kormány rendeletet hozsát ki, mely magatartást tanúsítson? Elhatározták, hogy a rendelet törvénytelenységét kiáltványokban tudatják a választópolgársággal de ezután megelégednek az alkotmány-ellenesség konstatálásával és január 1-től nem akasztják meg a provizórium megszavazását. Egyébként végérvényes határozatot nem hoznak s a történendőkhez képest a jövő héten, esetleg január első napjaiban, újabb értekezletet tartanak.

Ma különben már alig volt néhány képviselő az ellenzéki pártkörökben, mert a vidékiek már elutaztak Budapestre ünnepelni. A Kossuthék pártkörében csak ezt a jelszót hangoztatták:

— Marad minden a régiben és — beszélünk tovább!

Egy marék pletyka. A zavaros és feszült parlamenti helyzet természetesen szabad mezőt nyit a hirlhegő könyomatos fantázia legmerészebb rugaszkodásainak. Az ilyformán kolportált pletykák közé tartoznak például a következők: Mint a *Pol. Ért.* jelenti, Lukács pénzügyminiszter bécsi audienciája alkalmával illetékes helyen az a felfogás nyilvánult, hogy ha a törvényjavaslat közjogilag korrekt, akkor azon minden változtatás felesleges. A javaslat korrektségére vonatkozó kérdésre, igenlő válasz volt a felelet, az ügy kiterőleg nyert elintézt, amennyiben ilyformán a miniszter a módosítás vagy kompromisszum eszméjét elejtettnek tekintvén, azok iránt előterjesztést nem tett. Az Enyedi-féle indítvány sem módosítás, sem engedmény, az a törvényjavaslat közjogi korlátjait túl nem lépi. Hír szerint ő felségét a parlamenti események némileg meglepték, mert a felség különösen kikötötte, hogy súlyt helyez arra, hogy minden törvényhozási lépés a szigorú közjogi korrektségnek s a törvényeknek megfelelő legyen. Midőn most mégis van a javaslatnak nem csupán közjogi ellenzéke, ezt illetékes helyen megfoghatatlannak tartják:

Más:

A kormányhoz közelálló körökben *Bánffy* miniszterelnök beszédének ama részére is különös súlyt kívánnak fektetni, amelyben a miniszterelnök az osztrák parlamenti eseményekről szólott, midőn kijelentette, hogy az osztrák ellenzéki kisebbség terrorizáló és a parlamenti gépezetet megakasztó magatartása nem jelenti azt, hogy az osztrák illetékes tényezők: a parlamenti többség és az országos közvélemény

nem volna a dualizmusnak barátja. A magyar közjogi ellenzék hosszú időn keresztül azzal argumentált, hogy egy olyan félle szemben, amely nem barátja a mostani kiegyezés intézményének és a dualizmusnak, a létező közjogi viszonyt magyar részről forszírozni nemcsak, hogy nem szükséges, de azt ily körülmények között kívánni sem lehet. A miniszterelnök kijelentése arra akart rámutatni, hogy illetékes körökben a két államnak egymáshoz való viszonyára vonatkozólag, esetleg döntőleg befolyásolható, oly komoly jelenségek az osztrák parlamenti viszonyok, a parlamenti gépezet megakadályozása által sem állottak elő, amelyek alapján biztos diagnózis keletkezhetne ezidő szerint arra nézve, hogy a két állam közti viszony a kiegyezés intencziója szerint továbbra is fenttartható nem lenne. Ez ma még függő kérdés és elhamarkodott dolog volna a történetek után már most végleges állást foglalni ezekben a monarchia külpolitikai helyzetére éppugy, mint a két állam benső viszonyára súlyos befolyással levő kérdésekben.

Más:

A kormányhoz közel álló parlamenti körökben megerősítik azt a hirt, hogy az esetre, ha az ellenzék a törvényjavaslat törvényre emelkedését megakasztaná, akkor a kormánynak nem szükséges valamelyes rendkívüli intézkedéshez nyulni, ha semmi sem történik, akkor sem fog az államgépezet fennakadást szenvedni, amennyiben az 1888. évi autonóm vámtarifák alapján a vámtarifák önállóan intéztetnek el az összes külföldi országokkal szemben. Az Ausztriával való viszonyunk ezt az állapotot mindenben sem alterálja.

Mindezekből csak az nem derül ki, miféle körök azok, melyek a kormányhoz közel állanak?

Egy bizonyos, hogy annyit és oly fesztelenül locsognak, mintha legfőlebb parlamenti önképzőkörök volnának.

A belügyi költségvetés. A pénzügyi bizottság kedden, december hó 28-án, délután öt órákor a képviselőházban ülést tart. A bizottság ebben az ülésben a belügyminisztérium 1898. évi költségvetését fogja tárgyalni.

A más feje. A példaszó szerint mindig ez szokott legjobban fájni. Ennek bizonyossága az a keserves feljajdulás, amit a szófiai félhivatalos *Mír* egyik legközelebbi számában ellenünk megerezst. Ez a derék bolgár ujság arról értesül: „hogy az elnyomott nem magyar nemzetiségek is

kocsisátor oldalai s a teteje volt, ahol az apja fegyvere mellett fölakasztva csüngött egy hegedű. Egy ócska és hitvány hegedű, olyan hurokkal, amelyek tisztán csak arra alkalmasak, hogy a belőlük csalt hangok mellett a medve tánczolhasson. Jon még úgy hozta ezt magával, mikor legény volt s azóta a sátor tetején hevert, nyakával bedugva az abroncsok közé. Az anyja olykor titokban odaadta a gyereknek, hogy játszon vele. Mutatta a formáját, hogy mint kell a hurokon keresztül húzgálni a vonót, hogy hangot adjon s a gyerek hamar megtanulta ezt a tudományt. Eddig sem bánta, ha az apja a kocsitól odaköböröl, ezentul pedig vágyott rá, mert Jon jelenlétében nem mert a hegedűhöz nyulni.

Történt, hogy Jon egyszer éjjel ért haza. Erdő szélén álltak ekkor a kocsival s amint Jon közelednék, rejtelmes hangok ütötték meg a fülét. A holdfényben a gyermek hegedült s az anyja hallgatta. Kóbor életének, szomorú kis lelkének gondolatait beszélte a hegedű sirva és zokogva és Jon meglepetve hallgatózott. Erdő zugása, patakok moraja, a szabad puszták szélének füttyülése volt ebben a dalban, amelynek hangja halkan járt-kelt a holdfényes éjszakában. Ez szebb volt, mint mindaz, amit eddig hallott. Jon, mint valódi korotáró, a szabad nomád minden érzésével gyűlölte pusztuló nemzetének azon fiait, akik házakban laktak,

a fehérék szolgái s közéjük keveredve élnek. De azért csak megcsodálta a zenét s most lassan lépegetve a kocsához, az ernyőnyíláson tekintett. Ila sikoltva rebbent össze, azt hitte, meg fogja az apja verni és az anyja is félelemmel ölelte magához a fiut.

— Nem bántalak, Ila — mondta a vad Jon — csak hegedülj.

Most boldogabb napok következtek a gyermekre. Jont mintha szelidebbé tette volna a hegedű szava s a gyerek muzsikálása mellett sokszor elborongott. Kétségkívül voltak neki is emlékei, különféle dolgok a medvével való járás idejéből. Ilyenkor nem szólt semmit, csak pipázott. Azután hirtelen fölugrott, a botja után kapott s elindult dologra.

Ilyenkor félelemmel néztek utána a kocsiból. Hova megy? Mit tesz? Mily veszedelmekben jár? S történt, hogy egy este Jon véresen, lihegve érkezett a kocsához, azonnal befogott és mentek, kerülve a járt utakat. Üldözték Jont s ő verte a lovat, hogy haladhassanak és oláhul káromkodott. Bent a kocsiban egymásra borulva reszketett az anya, meg a gyermek.

— Megállj! — hallatszott a hátuk mögött.

Jon csikorgatta a fogát s leugrott a kocsiról a ló mellé s most maga is huzta. Megint kiáltottak:

— Megállj!

Azután lőttek. Jon dühösen kapta le a kocsiról a fegyverét s visszalépett. Akkor újból lőttek s a puska durranására halk sikoltás volt a kocsiból a felelet. A golyó betalált a ponyvasátor között s Ila halálra sebesült, folyt a vére, az anyja ölelgette. Jon hajszolta a lovat, oh, rettenetes haldoklás volt ez. Az üldözők pedig csak odaértek és megfogták Jont, aki beleharapott a kezeikbe:

— Kuttyák! Iliát ölitek ti meg?

A fehérék katonái megdöbbenve néztek a kocsiba s valóban épp vivta a halállal való harcot a kis fiu. Nagy szemével csak az anyját nézte és nem akart mást senkit sem látni.

— A hegedűt — suttogetta s oda is tette az anyja melleje a hegedűt. A gyerek megfogta a szerszám nyakát, magához ölelte és míg ezt tette volna, meg is halt. Jont pedig lánczra verték s haladtak azután a katonák a sátoros kocsival a fehérék városa felé. Ott Jont mingyárt börtönbe vetették, a kis Iliát pedig a földbe tették és a czigányasszonynak azt mondták, hogy mehet, amerre lát.

Megy az asszony a vén szürke lóval, az ócska sátoroskocsival hol erre, hol arra, idegenül ez idegenségben. Ha találkozott vele országutakon, rá is ismerhettek. Ősz már a haja egészen és folyton az ölében van a hegedű. Beszélgetni szokott hozzá:

— Megállj! —

mét mozgolódní kezdenek s fellépnek a magyar zsarnokság ellen. E mozgalom élén az erdélyi románok állanak. Új tápot nyert ez az akció a magyar kormányának a nem — magyar helységnevek megmagyarosításáról szóló legutóbbi törvényjavaslata folytán, melynek az a célja, hogy a legutolsó szerb s román falut is megmagyarosítsa. Ezenkívül a magyar társadalom szintén ráadta magát a magyarosítás terjesztésére. Így nemrégiben Engel, a magyar kereskedelmi bank igazgatója, felhívta e banknak összes hivatalnokait, még azokat is, kik a szőlők, plovkói, bukaresti, belgrádi stb. fiókjaiban szolgálnak, magyarosítsák meg nevüket. Nekünk bulgároknak teljesen közömbös, „Schlesinger Áron” vagy „Eszterházy Árpád” árukat ide Bulgáriába, csak jök legyenek azok. Megjegyezzük, hogy a magyar ipar eddig nálunk még nem örvend ilyen hírnevnek.

Ennek az illetéktelen és különös támadásnak több apró hibája van. Nevezetesen az igazság ellen fordulnak elő benne vaskos vétségek. Nem magyar nemzetiségekről beszélni, mikor magyar nemzetiség nincs, minthogy maga a nemzet magyar: imperitencia. A helységnevekkel kapcsolatos zsarnoki magyarosítás vádja, fájdalom, nem igaz. Az a derék magyar financier, akit a „*Mir*” szóba hoz, nem a kereskedelmi bank igazgatója, hanem egészen más pénzintézeté. Ami pedig a magyar ipar rossz hírét illeti Bulgáriában, erről mi nem beszélhetünk. Ha csakugyan úgy van, nagyon sajnáljuk s ha ez a rossz hír jogosult, igen rászorítjuk s figyelmeztetjük az illetékes tényezőket, hogy ezen a bajon erősen és sürgősen segítsenek.

Vegyes gyűlés.

Karácsony másodnapján „országos tiltakozó népgyűlést” rendez az a függetlenségi polgárokból álló bizottság, mely a kalap-utczai Sas-házban székel.

Erről a tiltakozó meetingről, melynek célja a most parlamenti tárgyalás alatt levő új provizórium-javaslat ellen a polgárság vélemény-nyilvánításával lehetőleg országos hangulatot csinálni: sokféle, részben meglehetősen kalandos hír szárnyal a sajtóban és azon kívül.

Egy névtelen kiáltvány alapján az a gyanu is, eddig cáfolatlanul, terheli a gyűlés rendezőségét, hogy akciójába belevonta a román nemzetiségű egyetemi ifjúságot s ennek közvetítésével a hazai románsághoz fordult, hogy a tüntetésben való részvételre megnyerje.

Mondják és írják azontul, hogy ugyanez a rendező-bizottság egyenesen fölkerlte a szociáldemokrata-munkáspártot a csatlakozásra, hogy ezáltal impozánsabbá váljék a karácsonyi sokadalom. Ám a szociálisták a rajtuk tullicizálni próbálkozó kalap-utcza népboldogítókat kereken kikoszorúzták.

Mindezek után aligha lesz ebből a kelletlen ünnepi mozgolódásból valami nagyobb-szabású, igazán komoly demonstráció s hatása is valószínűleg a tett helye, a Nemzeti Tornacsarnok falai közt marad.

A felhívás.

A gyűlés-rendező bizottság ma kiadott felhívása így hangzik:

Polgártársak!

A bécsi cs. kir. politika ismét elérkezettnek látja az időt, hogy törvényes alkotmányunk ellen támadást intézzon.

A 67-es törvények kimondják, hogy csak alkotmányos Ausztriával léphetünk „bármilyen közös viszonyokra nézve” szerződésre. És a kormány mégis oda akarja láncolni Magyarországot az alkotmányától megfosztott Ausztriához.

Ha az alkotmány nélkül élő Ausztriával leszünk közösségekben, a nem felelős osztrák kormány annyi millióval próbálhatja megvásárolni a magyar politikásokat, amennyivel akarja.

És a kormány elhatározta, hogy rendeleti uton, tehát az országgyűlés nélkül is kész elgá-

zolni törvényeinket és így a királyt esküszegésre akarja bírni.

Magyarok! Az országgyűlés nem képviseli a nemzet akaratát, valamint a sajtó sok megvásárolt lapja sem.

Álljunk tehát szembe a parlamenti többséggel és a kibérelt sajtóval!

Keljünk ismét védelmére a fenyegetett szabadságnak, a szabadságharcz félszázados évfordulójának hajnalán.

Ezért felhívjuk a főváros és az ország polgárságát, hogy

folyó évi december hó 26-án

(karácsony másodnapján)

délután 3 órakor

a „Nemzeti Tornacsarnok”-ban (Budapest, VII., kerület, Szentkirályi-utca 16-dik szám alatt) tartandó

Országos Tiltakozó Nagygyűlésre.

minél nagyobb tömegben jelenjék meg és fejezze ki tiltakozását a kormány durva törvénysértése fölött.

Együttal felkérjük a vidék testületeit, politikai pártjait és egyes polgárait is, jelentsék be csatlakozásukat az országos bizottság irodájában (IV. kerület, Egyetem-utca 5. sz., Erzsébet királyné szálló I. emelet 1. sz.) ahol is az országos nagygyűlésre vonatkozó minden felvilágosítással szolgálnak. (Hivatalos órá reggel 8-tól este 8-ig.) Ugyancsak az irodában osztják karácsony másodnapján (reggel 8-tól délután 2-ig) a jelentkező rendezőknek a rendezői jelvényeket.

Magyarország jövője érdekében, a szabadság nevében hívunk fel mindenkit — jöjjetek!

A mellék-munkálatok.

Lapunk keddi számában egy románnyelvű elhívást mutattunk be olvasóinknak, mely a függetlenségi párt egy külső fiókját abba a gyanuba látszott keverni, hogy ad hoc egy kis szövetséget nem átalna a románokkal. E szóban forgó román felhívást annak idején a függetlenségi bizottság egyik ülésében Saskövy József bizottsági jegyző mutatta be, mint annak jelét, hogy a nemzetiségek is készek a megkezdett mozgalomhoz csatlakozni. Ez ülésben jelen volt az egyetemi román tanulók vezére, Chendi Harion is, ki ígéretet tett arra, hogy a román nemzetiségű egyetemi tanulókat be fogja vonni a függetlenségi párt akciójába s aki a felhívásban foglaltakat helyeseknek jelentette ki. Kornai István jegyző ez alkalommal azon reményének adott kifejezést, hogy most már a Budapesten lakó román iparosok és munkások feltétlenül részt fognak venni minden mozgalomban, melynek célja mentől impozánsabbá tenni a kormány ellen tervezett obstrukciós demonstrációkat. Lakatos Miklós képviselő, ha nem is vett részt a román felhívás szerkesztésében, de arról határozott tudomása volt.

Az Országos Hírlap közleménye a bizottságra valószínűleg konsternálóan hatott, mert abból meggyőződtek, hogy a román szöveg oly hibás román nyelven és orthographiával tételt közzé, hogy abból nem lehet jóformán semmit megérteni a népnek. Hogy a szöveg így botránnyosan elferdítve jelent meg, annak oka az volt, hogy a bizottság a kefe-lenyomat korrekturájával egy románul szót sem tudó urat bízott meg és hogy a nyomdában sem volt románul tudó szedő.

Ezek miatt eldobták a régi felhívás szövegét és a következő új szöveget fogadták el és ismerték el hitelesnek.

Testvérek!

Itt az ideje, hogy az értelmesebb magyarokkal kezdet fogva, nyakát szegjük Bánffy miniszterelnöknek. Ugyanezért értsük meg egymást: mi a román nemzet és azon magyarok, kik a Bánffy-uralom alól fel akarnak szabadulni s így aztán rákövetve elérhetjük mi is,

hogy a nehéz járom alól felszabadulunk! A miveltebb nemzetekkel és a Bánffy-uralomnak fejet nem hajtó magyarokkal együtt kelt teljes erőnkől odahatni, hogy kitörjük nyakát Bánffynak, hadd pusztuljon az állam éléről.

Elérkezett az ideje, hogy a román nemzetben undort keltő dualizmust, melyet 1881. óta Isten segédelmével nyugalomba helyeztünk, — eltemethessük és megalkothassuk a román nemzetre nézve is azt az igazságs és tisztá personál uniót, mely perhorreszkálja a passivitást és amelyet Mocsonyiival együtt a románság politikai hitvallása gyanánt vall.

Ugyanezért mindenben egyetértve, fogjunk kezdet a magyarokkal s jelenjünk meg ezekkel minden összejövetelén. Jertek el tehát, románok, az ez évi december 26-n megtartandó gyűlésre és az igaz magyarokkal egyetértve, üzzük el a mostani kormányt. Előre, testvérek, mert a ki fél és esztét veszti, nem ember!

Ne féljete a kormánytól, hanem mi is cselekedjünk úgy vele, mint ő cselekszik velünk.

A névtelen bizottság.

Lukácsiu, Mangra és Russu Sirianu éppen mára hívtak össze Aradra egy magyarellenes meetinget s a függetlenségi párt egy felhívatalos fiók-intézménye kézzel-lábbal erőlködött a trifólium hiveivel véd- és dacz-szövetséget kötni az állam jelenlegi közbizalmi formája ellen. Hol itt a hazafiság, a politikai belátás vagy csak a magyar ember nyílt és világos eszű gondolkodása is? Erre szeretnénk feleletet kapni a „Sasok” házában fészkelő nemzeti bizottságtól!

ORSZÁGGYÜLÉS.

Kiváncsi hópelyhek, egymás hátára kapaszkodva, kandikálnak be a folyosó széles ablakain. Micsoda élet ilyen késő decemberben! Holnap estére már a három királyok is elindulnak a bethlehemesekkel, édes baba-arcok fűrdnek meg a lobogó gyertyalángok fényében s a komoly törvényhozó bácsik még ma is a folyosóban gunnyasztnak.

Azok a bábász pelyhek mintha suttyogának:

— Nagy baj szakadhatott ezekre, hogy karácsonyra is itt rekedtek!

S a baj árnyéka ott borong valamennyi homlokon. Csunya, komor arcok fehértenek ki a folyosó szürke homályából. Még a Molnár Tóni gömbölyű arca is csupa gond, ámbátor őt talán nem is az szomorítja, hogy karácsony küszöbén itt kell vesztegelni, hanem inkább azon busul, hogy eljött az utolsó ülés napja. A kalendárium is várhatott volna egy kicsit. Minek áll ő is az obstrukció táborába?

De nini! Mégse bánt mindenkit a gond. Tóth János legalább mosolygó képpel vezeti ki a szélsőbal engedelmes katonáit az üvegajtóns hallik a vezényszava:

— Egy lélek se mozduljon. Az ajtóból fogjátok velem együtt lesni, micsoda komédiát csinál Kubik.

És odabenn nincs is más ellenzéki ember, csak a vállas Kubik Béla. Az elnök megnyitja az ülést, a jegyző morzsolgatja a jegyzőkönyvet, a jobb mezőre csöndesen szállingózik egy-egy álmos ember — olyan a tisztelt Ház képe, mint amikor hálója zugolyából lesi a pók, hogyan ereszkednek a veszélyes szálak közé a könnyelmű legyek. Egy! Kettő! — Most már a maga töménytelen lábaival táncolni is kezd a pók. Kubik Béla figyelmezteti az elnököt, hogy a Ház nem tanácskozásképes.

A legyek ijedten csapkodnak a szarnyaikkal.

— Segítség!

— Jézus Mária, a fejem! ennyit hallott
 aztán dulakodás következett, a rendőrt agyba
 főbe verték, de a rendőr is görbére csapkodt-
 a kardját. A meglőtt embert elvitték, csak ega

véres zsebkendő maradt a nyomában. A zavar-
gókat eddig nem sikerült kézre keríteni.

Ezalatt a politika alkudozik.

Hir szerint a *Badeni* által kiadott *nyelv-
rendeletet*, mely szerint Cseh- és Morvaország-
ban minden hivatalban az összes beadványok
azon a nyelven intézendők el, amelyen beadat-
tak, oda módosítják, hogy a hivatalnokoknak a
tisztán német nyelvterületeken csak a német
nyelvet, a tisztán cseh nyelvterületeken pedig
csak a cseh nyelvet kell ismerniök. E módosi-
tástól remélik, hogy az ifjucsehek képviselői
tetszését megnyeri, ellenben kétséges, hogy a
nemzetek meg lesznek-e vele elégedve.

A cseh tartománygyűlés felé fordult a
legfőbb várakozás. Ma egyelőre annyi fokozza
ezt, hogy a német képviselők az összeülő cseh
tartománygyűlésen nem fognak részt venni.

A balkán-szomszédok. [Szerbiából, valamint
egyáltalán a balkán államok ügyeiről az orosz és a
német hajók által okozott meglepetések ujabban
egészen elvonták a figyelmet, Ezalatt pedig odalenn
némi izgatottság folyik: — Szerbia és Bulgária
között. Az albániai határszélek felé van fordulva
mindkettőnek a figyelme és itt érdekeik összeütköz-
nek. Bulgária a nagy Macedóniáról álmodozik,
Szerbia pedig ez ellen dolgozik. Szerbia egyébként
most befelé erősen konszolidálódni akar, legalább
Sándor király a legutóbbi gálaestén Milánt,
a metropolitát s a miniszterelnököt tiszteletben úgy
apostrofálta, hogy itt az ideje Szerbiában minden
turbulens elemet megfékezni, hogy pártviszá-
lyok ne ássák alá Szerbia erejét s hozzá lehessen
fogni ahhoz, mikép Szerbiának rendezett, európai
államnak megfelelő pénzügyei legyenek. Szerbiának
modern állammá kell kifejlődnie. Politikai experi-
mentációknak az ideje elmúlt és most reális
alapokra kell felépíteni az ország gazdaságát.

A keletázsiai események.

Érdekes a párisi japán nagykövetség a
nyilatkozata, melyet ama kérdésre tett, hogy
mi jelentőséget tulajdonít Japán a kínai és né-
met foglalásnak.

— Japánnak egyáltalán nincs érdeke ellen,
hogya az európai hatalmak is hozzájárulnak
ahhoz, hogy Kína a kereskedelem számára meg-
nyíljon. Japánnak csak kereskedelmi érdekei
vannak Kínában. Hogy ebben egyedül álljon,
arra soha sem gondolt. Sőt ellenkezőleg, mentől
inkább behatolnak az európai hatalmak, annál
könnyebb Japánnak is az útja. Ez okból az
európaiak kulturcéljai iránt Japán teljes
rokonszenvvel viseltetik.

Nevezetes mozzanat az is, hogy a német
császár ma Grandenben tisztozván, Oroszor-
szágot úgy említette, mint amely „kedves és
hüségös barátja” s hogy egyező felfogás ural-
kodik közte és az oroszok közt. Ez idő sze-
rint, tekintettel a kínai eseményekre, ennek
bizonyára célzatos jelentősége van. Berli-
ni sajtónyilatkozatokból azt lehet következtetni,
hogy Németország már eleve kijelenté, hogy
nincs kifogása, ha Oroszország még más pon-
tokat is okkupál Kína partján.

Oroszország 320 millió márka kölcsönt
ajánlott fel Kínának. Ezt azzal hozzák össze-
függésbe, hogy Oroszország ezzel akarja kif-
fiztetni Kínával a Japánnak még hátra-
lékos hadikárpótlást, hogy ezen jogon aztán
Vej-haj-vej parti-erődnek (amely Port-Arturral
szemben fekszik) a japánok részéről való ki-
űritését követelje.

Egy telegramm szerint az Észak-
amerikai Egyesült-Államok kormányánál tör-
tént tudakozódás, hogy érdekei nincsenek-e
az orosz és német akció által érintve. Hir
szerint a válasz az volt, hogy a területfoga-
lásban az Egyesült-Államok nincsennek ér-
dekelve.

A Times pekingi távirata szerint Orosz-
ország követeli, hogy a kínai vasutaknál alkal-

mazott angol mérnökök helyett oroszokat
fogadjanak fel. A kínai hadsereg német al-
tisztjeit is oroszokkal cserélik fel. Port-Arthur
orosz szubvenczióval megerősítik.

Egy londoni éjjeli táviratunk azt jelenti,
hogy az angolok magatartása a kínai kérdésben
még nincsen véglegesen megállapítva. Katonai
és tengerészeti körökben különböző alliance
kombinációkról beszélnek, valamint arról, hogy
a kormány, mielőtt végleges politikára hatá-
rozná el magát, az ügyet alaposan mérlegelni
akarja. Japánnal a tárgyalásokat megkezdtek s
beszélnek Franciaországhoz való közeledésről
is. A hatalmak új csoportulását is emlegetik,
— mindezenközben azonban úgy látszik, a német
felfogásnak lesz igaza, hogy Anglia a fait ac-
compliban megnyugszik.

TÁVIRATOK.

A tüntető egyetemi hallgató.

Bécs, december 23. Foedisch Ferencz szí-
goló orvos ellen — ki e hó elsején az aulában a
német nemzeti tanuló ifjusághoz a katolikus egyház
íránt sértő beszédet intézett — fegyelmi vizsgálatot
indítottak. A vizsgálat eredménye az lett, hogy
Foedisch a bécsi egyetemről mindenkorra kizár-
ták. Foedisch az ítéletbe belenyugodott s szigorla-
talt Innsbruckban szándékozik letenni.

Uj ezredtulajdonos.

Bécs, december 23. A király Fabiny Lajost,
a kassai 6-ik hadtest parancsnokát a 102. gyalog-
ezred ezredtulajdonosává nevezte ki, továbbá báró
Földváry István magyar gárdatisztnek, állásából
nyugalomba való vonulását elfogadta s helyette
gárdatiszté Balázs Sámuel nyugalmazott vezérör-
nagyt nevezte ki.

Karácsony a Vatikánban.

Róma, december 23. A pápa ma a bi-
bornoki kart, a püspököket és prelátusokat,
valamint a pápai udvartartás tagjait fogadta.
Oreglia, a bibornoki kar doyenje, tolmácsolta a
pápa előtt az összegyűlték szerencsekívánatait
karácsony ünnepe alkalmából, amire a pápa
allokucziójában ezeket mondotta:

A társadalmi béke a Megváltó törvényei-
nek és példáinak követésén alapul, amelyek-
nek be nem tartása az oka a mostani
nemzedék szenvedéseinek. A nemzetek is
— ugymond a szent atya — csak úgy
fékezhetik meg szenvedélyeiket és osz-
lathatják el a bizalmatlanságot, ha helyreállít-
ják Krisztus törvényét és hallgatnak — az egy-
ház szavára, amely nemcsak vallási, hanem
világi művet is alkot, mert a hit egységére
hívja fel az összes nemzeteket.

A pápa, allokucziója további folyamán,
Olaszországról is szólott és panaszkodott az
állam és a szentszék közt levő viszály által
előidézt bonyodalom fölött, amelynek meg-
szüntét a részrehajlatlan lelkek óhajtják, mert
a konfliktus ellentétben áll az olaszok érzel-
meivel és hagyományával, akiknek nagy több-
sége sohasem is fogja azt helyeselni. Helytelen
dolog, hogy támadják őket csak azért, mert belát-
ják, hogy a politikai egység nem elég az ő jóllétükre
és mert követelik a pápaság függetlenségét és
jogainak helyreállítását. Még helytelenebb do-
log békés polgárokat azonosítani országhábori-
tokkal. Nagy megtévelyedés az olasz ügyet
nyílt összeütközésbe hozni a pápaság jogaival.
Sohasem velt méltatlan egy államhoz jobb utra
térni és az elkövetett jogtalanságot ismét jóvá-
tenni — ezzel végezte a pápa beszédét.

A pápa, aki kitűnő egészségségnek örvend,
megindult hangon mondotta el beszédét, amely-
nek befejeztével apostoli áldását adta a jelen-
levőkre. Az egybegyűlték elvonultak a trón
előtt. A szent atya mindenikükhöz néhány jó-
akaró szót intézett.

A császár üdvözlözte.

Berlin, december 23. A császár az „M”
pánczélos czirkáló vízrebocsátásakor a tengerészeti
államtükörhöz Brombergból a következő táviratot
intézte:

„Köszönöm táviratát és szerencsét kívánok
a tengerésznek az új czirkálóhoz. Vivat sequens.”

Az angolok indiai bajai.

London, december 23. Az angoloknak
az indiai határokon a benszülöttek ellenében
folytatott harcaiban, a zendülés kitörése óta
433 katonája esett el és 1300 sebesültjük
volt. A sajtóban egyes kifakadások olvashatók,
hogy az indiai angol sereg nem áll feladata
magaslatán, súlyos mulasztásokat követtek el s
a vezetőket vissza kell hívni.

A Panama-pör.

Páris, december 23. A Panama-pörben ma
folytatták a tanúkihallgatást. A tárgyalás végén egy
kis incidens történt. Artont ugyanis vádlottársai
nyomorult rágalmozónak nevezték. Három esküdt
ezt a nyilatkozatot tetszéssel kísérték. Az inci-
dens esetleg okot adhat a semmiségi panaszra.

A párisi sánczok lebontása.

Páris, december 23. Billot hadügy-
miniszter ma terjesztette elő javaslatát a párisi
sánczok egy részének lebontására vonatkozólag.
A sánczok helyett az újabb hadikövetelmények-
nek megfelelő különálló erődöket szándé-
koznak létesíteni a lehordott építmények anya-
gából. Ezekre 60 milliót fordítanak. Azonban
a sánczok lehordása folytán felszabadult terü-
letek eladása révén 150 milliót remélnek
bevenni. Az új építésre szükséges 60 milliót
felüli összeget a felszerelés javítására fordí-
tanák. A bizottság egyhangulag helyeselte ezt
a tervet.

Kereszténygyilkolás Krétában.

Kánaa, december 23. Egy mohamedán csapat
Armironál meggyilkolt tízenegy keresztény pa-
rasztot, akik Malevióból élelmiszereket szállítottak.
A rablott szállítmányt a törökök Kandíába vitték.

HIRES.

A 60 éves királyné.

Azt vallja, hirdeti minden kalendárium,
hogy Erzsébet, Magyarország királynéja, hol-
nap, karácsony szombatján lép hatvanadik
évébe.

A lovagi középkor valamennyi Tankrédje
nem táplált annyi ideális rajongást, hódolatos
szeretetet a maga Isaurája iránt, mint a meny-
nyivel ez a csupa lovagokból álló magyar
nemzet övezte állandóan azt a szépséges feje-
delmi asszonyt, kinek harmatvállát szent
István öreg koronája érintette.

Hódoló szeretet, minden igaz magyar
ember szívbéli jókívánsága kíséri, követi ma is
Erzsébet királynét, midőn már-már élte alko-
nyára jutva, bus magányban járja megszentelt
gyászának végtelen kálváriáját.

Ha van valami, ami, ha nem is hegeszti,
legalább pillanatokra megnyihiti a kirabolt
anyaszív örökké sajgó sebeit, semmi sem lehet
méltóbban az, mint egy nemes nemzetnek
együttérző, néma busongása.

Az örök tavasz bűbajos hazájába küldjük
szíves, de bánatos üdvözlőnként felséges király-
nénk után, adjon neki a gondviselés annyi örö-
met, boldogságot, amennyinek vidám derűje
képes megaranyozni sokat szenvedett lelkének
komor fellegeit.

— A király karácsonya. Ő felsége a ki-
rály ezidén Walseeban, Salvator Ferencz fő-
herceg és Mária Valéria főhercegnő családi
körében üli meg a karácsonyi ünnepeket. Hol-
nap, pénteken reggel utazik el Bécsből kisebb
kisérettel. Idősebb leányát, a bajor hercegnét
mint már említettük, ezidén nem látogatja meg.

— Személyi hír. József Ágost főherceg ma
dél előtt nejével, Augusztia főhercegnővel, kocsin be-
jött Abbáziából, Fiuméba, hogy atyját, József főher-
ceget, meglátogassa.

— Az özvegy trónörökösné gyengél-
kedik. Münchener tudósítónk jelenti: Stefánia
özvegy trónörökösné még ma is gyengélkedik
s ezért még mindig nem fogad látogatókat.
Hogy vajjon az özvegy trónörökösné részt vesz-e
a müncheni udvar karácsonyi ünnepében, még

bizonytalan. Az özvegy trónörökösné kíséretében vannak: Széchenyi grófnő, Coudenbove grófnő és báró Hauer ezredes.

— **Hohenlohe hercegné temetése.** Berlinből táviratozzák: Ma este hat órakor volt a birodalmi kancellár palotájában *Hohenlohe* hercegné holttestének ünnepélyes beszentelése. *Neuber* prépost végezte a beszentelést, a család tagjainak, Vilmos császárnak, a minisztereknek és államtitkároknak jelenlétében. A császárnét *Brockdorff* grófné képviselte.

— **Munkácsy Mihály állapota.** *Munkácsy* Mihály felesége levelet írt egyik londoni barátjához, melyben tudatja vele, hogy férjét a napokban meglátogatta s hogy az rögtön megismerte őt s elmondta neki a jövőre vonatkozó terveit. Egy negyedórai beszélgetés után azonban a mester ismét visszaesett apathiájába. Az orvosok mindazonáltal abból, hogy Munkácsy a feleségét felismerte, azt következtetik, hogy a mester állapota lényegesen javult.

— **Klaudy uti-marsall betegsége.** Klaudy lovag *uvari* tanácsos, a királyi család uti marsallja, súlyos szemidegbajba esett. Előzőtt még két héttel elkísérte a királynét Biarritzba s onnan Grácba akart menni, hogy ott töltsse a karácsonyi ünnepeket. Utközben baja oly súlyos tünetekkel lépett fel, hogy Grác helyett Bécsbe utazott, ahol gyógykezelési most magát.

— **Kitüntetések.** A király *Czigly* János miniszteri tanácsost, a magyar államvasutak igazgatóját a Lipót-rend lovagkeresztjével tüntette ki, Nagy Gábor földmivelésügyi miniszteri osztálytanácsosnak pedig a miniszteri tanácsosi és *Kövér* András igazságügyminiszteriumi segédhivatali főigazgatónak a királyi tanácsosi címet adományozta.

— **Münich Aurél ünneplése.** A király *Münich* Aurél országgyűlési képviselőt nemrég tudvalevőleg kitüntette a Ferencz József-rend közepkeresztjével. Az első biztosító intézet katonai szolgálat esetére, amely intézetnek *Münich* igazgatósági elnöke, lelkes ünnepélyt rendezett a kitüntetés öröme. A központi választmányának ülése volt, s ezen *Járó Nikolic* Fedor valóságos belső titkos tanácsos elnök üdvözölte *Münich*-et. A választmány ülése után pedig az intézet tisztviselői kara tiszteltgette nála.

— **Wer ist es? Gráczból** táviratozzák: *Kormann* gráci postatiszt tízezer forintot sikkasztott a kezelésére bízott pénzekből és eltűnt. Erre gráci képes újság hozta a sikkasztó arcképét ezzel az aláírással:

— Wer ist es?

Ennek az alapján *Kormann* egy gráci borpinczében felismerték és elfogták. Sajnos, mindössze csak 30 krajczárt találtak nála s most azt hiszik, hogy a sikkasztott pénz valahol elrejtette. A jó gráciak most erősen biznak abban, hogy ha az említett képes újság lepingáltatja az elsikkasztott 10.000 forintot s aláírja azt, hogy:

— Wo ist es?

ugy meg fog kerülni a pénz is.

— **Kétezrezer forintos alapítvány.** Dr. *Weinmann* Fülöp, *Rosenfeld* Henrik és dr. *Székel* Miksa, *Machlap* Adolf elhalt budapesti gyáros végrendeletének végrehajtói a vörös kereszt-egyesület javára 217.000 forintnyi alapítványt tettek.

— **Kirner Károly apátá avatása.** A király, a napokban *Kirner* Károly belvárosi plébánost apátá nevezte ki. A felavatási szertartást ma délelőtt végezte *Vaszary* Kolos hercegprímás budavári palotájának kápolnájában. A felavatás után *Kirner* Károlyt kihallgatáson fogadta a hercegprímás. Az új apát nál a délből a IV-ik kerületi társaskör küldetésileg tiszteltgett.

— **Vitás egyetemi tanszék.** A budapesti egyetem hittani karán rendszeresített bölcsellettudományi tanszék betöltése dolgában élénk vita volt az egyetemi tanács és a hittudományi kar között. Az egyetemi tanács *Kiss* János doktort, a Szent István-társulat igazgatóját, jelölte, a hittudományi kar pedig *Hajdu* Tibor pannonhalmi benczés tanár mellett foglalt állást. A hittani kar ismételten egyenlő helyen jelölte a két tudóst s e miatt az előterjesztést a közoktatásügyi miniszterium is visszautasította. S mivel a hittani kar nem változtatta meg előterjesztését,

az egyetemi tanács élt avval a jogával, amelyet ilyen esetben a szabályzat neki biztosít s új jelölést tett, amelynél dr. *Kiss* János szerepel első és *Hajdu* Tibor második helyen. A kinevezés ügyében közelebb dönt a közoktatásügyi miniszter.

— **Nemzeti muzeumi tanács.** Dr. *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter elnöke alatt ma délután négy órakor a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumban ankét volt, amely a nemzeti muzeumi tanács szervezetének és hatáskörének kérdéseivel foglalkozott. A tanácskozmányon részt vettek: dr. *Berzeviczy* Albert, *Zsilinszky* Mihály, *Fraknói* Vilmos, gróf *Teleky* Sándor, *Thaly* Kálmán, *Kammerer* Ernő, *Palner* Gyula, báró *Lipthay* Béla, *Semsey* Andor, *Entz* Géza, *Szalay* Imre nemzeti muzeumi igazgató, *Hampel*, *Fejérfataky*, *Krenner*, *Horváth* muzeumi örök és *Moinár* Viktor osztálytanácsos. A jegyzőkönyvet dr. *Rényi* fogalmazó vezette. A miniszter bevezető beszédében kijelentette, hogy a nemzeti muzeumi tanácsnak szervezését nem kéri vita tárgyává tenni, mert annak felállítását már elhatározta. Általában célja egy *művészeti tanács* szervezése, mely az iparművészeti muzeum s a szépművészeti muzeum mellett és a képzőművészet terén különböző osztályokra tagolva töltse be azt a feladatot, amit a tárgyalás alatt lévő muzeumi tanács a nemzeti muzeum mellett van hivatva betölteni. — Ez utóbbi tanács feladata a nemzeti muzeum közművelődési rendeltetésének minél teljesebb megvalósítására szolgáló eszközökről és azok mérvéről a vallás- és közoktatásügyi miniszter és általában a társadalom minél alaposabb tájékoztatása, különösen a muzeum javára szolgáló alapítványok és adományok gyarapításának előmozdítása, a gyűjtemények gyarapításának és országszerű elhelyezésének, az azokban foglalt tudományos anyag ismertetésének megvitatása a tisztviselők szakszerű munkásságának előmozdítása, költségvetési előirányzatokban kívánatosnak látszó intézkedések javaslatba hozatala. A miniszter ez alkalommal arra kérte a tanácskozmány tagjait, hogy a muzeumi tanács hatáskörére nézve nyilvánítsanak véleményt. *Wlassics* már előre is kijelentette, hogy a nemzeti muzeumi tanácsnak adminisztratív jogkört adni nem szándékozik, hanem azt akarja, hogy az, mint a nemzeti muzeumnak segéd-intézménye, töltse be feladatát. A miniszter által így megszabott keretben a részletek felett vita indult meg, amelyben a jelen voltak valamennyien résztvettek. Az előterjesztett szöveg csekély módosításokkal elfogadtatván, a miniszter végül összegezte a felmerült véleményeket s a megjelent szakférfiaknak megjelenésükért köszönetet mondván, kijelentette, hogy a nemzeti muzeumi tanácsra vonatkozó szabályzatot legközelebb közzéteszi.

— **Udvari Ünnepek.** Az osztrák főudvarmesteri hivatalban javában dolgoznak azoknak az ünnepeknek a tervein, amelyeket a jövő évben, az osztrák császár jubileuma alkalmával, Bécsben fognak megtartani. A két udvari színházban díszelőadások lesznek s ez alkalommal az uralkodóház valamelyik tagja által megírandó ünnepi színjátékok kerülnek előadásra. Terveznek élőkép sorozatot is, amely a Habsburgok uralkodását fogja ábrázolni. Az ehhez való szöveg megírására egy előkelő osztrák író fognak felkérni.

— **Kitüntetett hadtestparancsnok.** Bécsi tudósítónk telefonozza: A király ma *Szakováthy* gráci hadtestparancsnokot a 87-ik gyalogezred tulajdonosává nevezte ki. Ennek a kitüntetésnek nagy jelentőséget kölcsönöz az a körülmény, hogy éppen a gráci katonaságnak a gráci tüntetések alkalmával tanúsított magatartása miatt interpelláció történt az osztrák delegációban.

— **A karácsonyi piacról.** Aki gazdasági életünket figyelemmel kíséri, az bizonyosan tudja, hogy a mai nap a norinbergi és rövidáru kereskedők napja. Ilyen szempontból igen érdekes árjegyzéket találunk a *Magyar Állam* mai irodalmi rovatában. Ez a jónemű régi czég tudniillik szintén gondol a maga közönségére, különböző világi és szerzetes papokra, akik végtére maguk is csak emberek és így korunk uralkodó eszméihez alkalmazkodni kénytelenek, vagyis a mai világban is élnek és mozognak.

őveiket. Tehát a Magyar Állam ez alkalommal különös kedvezményekre figyelemzteti olvasóit; ugyanis tekintet nélkül arra, hogy a külön jegybank kérdése még korántsem dőlt el. A M. Á. irodalmi rovatában ismertetett műveket máris egy másik gazdasági értékmérővel, tudniillik a „sacra“-kkal, a közforgalmu érték ezen alfajával lehet megszerezni. „Sacra“-k alatt elmondandó misék érttetnek és ilyenformán megrendelhető például. „A legujabb Deharbe“ négy miséért, a *Didon*-féle nagy díszmunka száz miséért (ez a mű évekre terjedhető részletekben is) és végül a „Szent Skapuláré“ című imafüzet igen csinos vászonkötésben, két miséért. Ez utóbbi valóságos gunyár ugyan és így alkalmas arra, hogy némi bizalmatlanságot keltsen, de ezzel szemben megnyugvást kelthet az, hogy az árut a a győri mezitlábás karmeliták szállítják, akik pedig szoliditás tekintetében felül állnak minden konkurenczián. Kár, hogy az árjegyzék nem kimerítő és például nem mondja meg, hogy hány közönséges misének felel meg a közforgalomban egy olyan ünnepies mise, amelyen Vavrincez Mór C-dur korálját és Bogisich Mihály XIV-ik századbéli magyar énekeit adják elő. Mi azt hisszük, hogy egy ilyen szép miséért már amatőr-kiadásban lehet megkapni a Szent Skapulárét. — A Magyar Állam mai kritikai rovata egyébiránt *Pekár* Gyula legujabb kötetét is ajánlja az olvasóknak. Azt persze már nem adják szent miséért, mert a szerző a „Fekete mise“ című szatirikus művével maga zárta ki magát ebből a kedvezményből. (Ezt a sacrákkal üzőt kereskedést különben maga az egyház is afféle kisebb simóniának tartja s már igen számos, komoly papi hatóság sőt maga a Magyar Állam is a leghatározottabban elítélte, megbélyegezte.)

— **A fiumei lovagias ügy vége.** Megemlékeztünk tegnap arról, hogy dr. *Maylander* expozesztá két honvédtisztet küldött *Barcsics* Erazmushoz és lovagias-előttételt kért tőle azokért a sértésekért, amelyekkel az ismert horvát tulzó egy röpiratában elhalmozta *Barcsics* kijelentette a segédeknek, hogy elvből nem verekszik. Ezt az elvet azóta vallja, amióta fiát egy pisztolypárbajban agyonlőtték. Tegnap konstataztuk, hogy a fiumeiek kíváncsian várják az ügy fejleményeit, ma viszont jelenthetjük, hogy a fiumeieknek ez a kíváncsisága teljesen megszűnt.

— **Az esti ülés.** A képviselőház hétfői délutáni, illetőleg esti ülése iránt ugy a közönség körében, mint a parlamenti pártok közt nagy érdeklődés nyilvánul már most is, amennyiben a magyar parlamentárizmus utolsó éveiben az ilyen ülés a legkritikább esetek közé tartozik. A rendkívül izgalmas politikai helyzet ennek a délutáni ülésnek érdekes háttérül szolgál. A képviselőház háznapgyi hivatala is már napok óta készül erre a rendkívüli ülésre, amennyiben a világításból már két próbát tartott. A tegnapi próba nem nagyon sikerült, mert a gázkandeláberek az elégtelen nyomás következtében nem adtak elég erős lángot. Most azonban a gágyár külön intézkedett és egy új órát állított be a képviselőházba s mai esti próba már fényesen sikerült, amennyiben a 18 gázkandeláber, amely az ülésterem karzata fölött van, nappali világosságot adott.

— **Karácsony.** És ki fognak gyulladni az apró viaszgyertyácskák és a feldíszített karácsonyfa köré gyülekeznek a családtagok, hogy ürvendessenek az ünnepnek. És lesznek sokan, akiknek nem fog világítani a karácsonyfa és akik azon a szent éjszakán fázni fognak, mert nem lesz amivel befűtessenek és éhezni fognak, mert nem lesz, hogy mit egyenek. A nyomornak nincs ünnepe s azért a legszebb ékesége az emberi léleknek a jótékonyosság, amely világosságot, meleget és ételt ad a szűkölködőknek. A székesfőváros jó szíve ilyenkor látket a legemlésegesebben. Társulatok és magányosok ilyenkor vetelednek abban, hogy ki tegyen több jót a szegénységnek. Ez a dicséretes fellendülés évről-évre jobban terjed s évről-évről több és több morzsa hull le a gazdagok terített asztaláról. Ezek a jótékony ünnepek részben ma folytak le, részben holnap fognak megtörténni. Az irgalmasrendűek budai kórházában ma délelőtti osztották ki a budapesti jótékony-egyletek

KÖZOKTATÁS.

Tanítóképzésünk bajai.

Népoktatásunk haladt ugyan az utolsó 30 év alatt, de korántsem érte el azt a fokot, a melyet elérhetett s el kellett volna érnie. Ennek egyik főoka, hogy tanfelügyelőink eddigéig sohasem voltak a tanításnak megfigyelői, irányítói, hanem legfeljebb ennek urai, de nem vezérei, utmutatói a tanítóknak. A másik ok tanítóképző intézeteink soknemű hiányaiban, bajaiban keresendő, mert e bajok visszahatnak kulturális haladásunkra is.

Báró Eötvös József jónak látta a tanítóképzést is az 1868. évi 38. törvényzikk kerebébe foglalni. Ezen összeházasításnak már a törvényjavaslat tárgyalásánál megadták a tanítóképző-intézetek az arát, mert a honatyák sem nem értették hozzá, sem nem érték rá a népoktatás általános kérdései mellett ezen intézetekkel tüzetesen foglalkozni. Innét van az a futólagos felületesség, melylyel a népoktatási törvény a tanítóképző-intézeteket jóformán csak érinti, de szervezetökkel érdemlegesen nem foglalkozik.

Maga a közoktatási kormány sem sokat törődött ezen intézetekkel s különösen a 70-es és 80-as években még azokat is sorsukra hagyta, amelyek — mint pl. a tanulmányi alaphól fentartottak — joghatósága alatt állottak.

Mikor aztán a bajok tarthatatlanokká váltak, a kormány a legényesebb kérdésekben rendeletileg volt kénytelen intézkedni. Ezek a rendeletek azonban csak az állami tanítóképző-intézeteket, tehát az összeseknek csak egy harmadát érintették, míg a nem államiak a törvény tágas köpenyegébe burkolóztak. Így, hogy csak egy esetet említsünk: a kormány az állami intézeteket 4 osztályuakká tette, de a nem államiakat a negyedik osztály felállítására nem szorította s így ma vannak 4 és 3-osztályos képző-intézeink is.

Ha figyelembe vesszük a mondottakon kívül nemzetiségi tanítóképző-intézeink rendezetlen állapotát, lehetetlen elzárkóznunk a tanítóképzésnek immár általánosan óhajtott reformálása elől. És e reformálással nem szabad késnünk, mert itt minden év mulasztása egy évtizedre akasztja meg magának a népoktatásnak egészséges fejlődését.

Tanítóképzésünkre káros visszahatással volt azon körülmény, hogy a tanítóképző-intézetek elhelyezése minden tervszerűség nélkül történt. Ennek azután az a következménye, hogy egyes vidékek túl vannak halmozva ilyen mű intézetekkel, míg másoknak, még pedig népes vidékeknek, egy sem jutott. Így például Szepes-, Sáros-, Abauj-Torna megyékben 6 tanítóképző (4 férfi és 2 nő) van, de a Rába-Dráváközben csak 3 tanítóképző volt (most 5 van már).

Mivel a tanítóképző-intézeteknek elhelyezése nemcsak ezen intézetek benépesítésére és az illető vidéknek tanítókkal való ellátására bír fontossággal, hanem a felvett anyagnak minőségére is kihat, azért a kormánynak ezen intézetek területi viszonyait is szabályozni kell.

Tanítóképző intézeteink Achilles-sarka azok szervezetében rejlik. Egy és ugyanazon célú kell valamennyinek megközelíteni s mégis ahányan vannak, annyiféle szervezettel bírnak. Még az állami tanítóképzők szervezete sem egyforma. Egyiknél pl. több, másiknál kevesebb a személyzet; egyiknél több a segédtanár, másiknál több a rendes — a tanárok különböző foku kvalifikációjáról nem is szólunk; — egyiknél van, másiknál nincs internatus; egyiknél bent élelmeztetnek az ifjak, másiknál künn kosztolnak; egyiknél van gazdaság, másiknál nincs.

A nem állami tanítóképzők szervezete még elütőbb. Valóságos kaleidoszkop, de nem kellemes kép. Mondhatjuk, hogy ahány nem állami tanítóképző van, az mind más és más szervezettel bír. A legtöbbjénél meg alig beszélhetünk ilyenről. Van olyan intézet is, melynél csak egy, mond egy rendes tanár működik. De van olyan is, ahol egy rendes tanár sincs s az előadók mind kölcsönvett egyének. Épületről, felszerelésről stb.-ről jobb, ha nem szólunk.

Hogy ezen siralmas állapotok ugy országos tekintetből, valamint a fentartók jól föl-

fogott érdekéből tarthatatlanok, azt, úgy hiszszük, bizonyítanunk sem kell.

Ezen viszály helyzet csak törvény útján, a tanítóképzésnek egységes szervezése alapján változtatható meg. Ettől, úgy látjuk, fáznak kormányaink, mert különben nem engedték volna ezen intézeteket mai napig mostani nyomorúságos helyzetökben synlódni.

Egységes, országos szervezetet kell adnunk egész tanítóképzésünknek, tekintet nélkül a fentartóra, mert csak így biztosíthatjuk annak jóságát s hazafias szellemét.

Meg kell határozni, még pedig szabatosan, azon minimális kellekeket és feltételeket, melyek hiányában egy tanítóképző sem működhetik vagy legalább nyilvánossági, tehát érvényes bizonyítványok kiadására jogot nem gyakorolhat. A törvényes követelményeket azonban szabatosan kell felsorolni. Nevezetesen meg kellene határozni, hogy minden tanítóképzőnek legalább hány, csak ezen intézet céljainak szolgáló tanteremmel, hány elkülönített osztálylyal, legalább hány rendes (csak ezen intézetnél alkalmazott) tanárral kellene bírnia; meghatározandó volna a tanárok kvalifikációja; részletesen kellene megszabni, nemcsak a tanítandó tárgyakat, hanem az elvégzendő minimális tananyagot; megállapítandó volna tantárgyaként a tanítóképzők minimális felszerelése stb.

Az egységes szervezéssel magával is nagyot, igen nagyot haladna tanítóképzésünk is így népoktatásunk is. De ezenkívül még egy igen lényeges kérdés és pedig a felügyelet kérdése okvetetlenül tisztázandó.

Hogy tanítóképző-intézeink annyira szerte-széjjel, meg sehogys sem fejlődtek, annak egyik főoka abban is rejlik, hogy állami tanítóképző-intézeink teljesen a tanfelügyelők hatalmába kerültek; a nem államiakban meg ugyancsak a tanfelügyelők gyakorolták volna a felügyeletet. Azért mondjuk gyakorolták volna, mert bizony nem sok ügyet vetettek ők ezen intézetekre. Ennek mélyebben fekvő okait nem kutatjuk, hanem egyszerűen mint tényt konstataljuk.

Tanítóképző-intézeinknek irányító szellemi tehát 38—40 tanfelügyelő, kik különben egyenként igen tiszteletreméltó egyének, de azért legtöbbje a tanítóképzők feladatával és szervezetével csak az aktákból ismerkedik meg. De még azon esetre is, ha a tanfelügyelők kvalifikációs tabellája oly tarka-barka képet nem is mutatna, ha tehát mind, egytől-egyig szakember volna, akkor sem helyeselhető a tanítóképzők vezetésére s felügyeletére a mai nap divó rendszer; mert ahány fej, annyiféle a gondolkodás. 40 ember, bármily egyöntetű is volna kvalifikációjuk, mégsem képes az egy irányzattal bíró intézeteket egységes működésben tartani. Nem különösen akkor, ha a minisztériumban nem külön — szakemberekből álló — ügyosztály intézi a vezetést.

Sajátságosnak tünik fel azon körülmény, hogy az inasiskolák vezetésére a tanfelügyelőket nem találta alkalmasnak s ezeknek nem egy, hanem két főigazgatót is neveztek ki; a felsőbb leányiskolákat meg épen most vették el a tanfelügyelők hatásköréből s három miniszteri biztos felügyeletére bízták, a tanítóképzők pedig, a szakembert követelő szakiskolák, még mindig ott vannak, ahol 1868-ban voltak; pedig a tanítóképzők fölötti felügyeleti jog gyakorlásának meddősege visszahatással van az egész népoktatásra.

A tanítóképzők tehát szakfelügyelők alá kerüljenek. Ezen szakfelügyelők természetesen általánosan elismert tekintélyek legyenek, kik tudásukkal és tapintatos modorukkal legalább az alájok rendelt intézeteket úgy berendezés, mint működés tekintetében mindinkább egységesebb s így egészségesebb irányba terelhetik. S ha ezen szakfelügyelők évenként legalább egyszer a minisztérium illető szakosztályának feje alatt értekezletre gyűlének össze, s így állapítanak meg követendő eljárásuk alapelveit, az ország összes tanítóképző-intézetei mindinkább megközelítenék az egységet.

A tanítóképzés többi hiányai közül kiemelendők tartjuk a tanulók előképzettségének mértékét. Jelenleg a IV. közép- vagy polgári

iskolai osztály vagy felvételi vizsgálat jogosít a felvételre. Határozottan kicsinyeljük azt az előképzettséget, melyet a IV. osztályu tanulók magukkal hoznak; a felvételi vizsgálatokról meg legjobb, ha nem szólunk. Magasabb igényeket hangoztatni azonban a mai 300—400 forintos fizetési viszonyok között egészen akadémikus, s az is marad mindaddig, míg az ország nagyobb dotációt adni nem tud. Ily viszonyok között talán jobban képzett tanítókat nyerne az ország, ha minden képzőhöz két előkészítő osztályt csatolnánk. Erdődi.

Uj ügyosztály. A közoktatásügyi minisztériumban, mint az egyik félhivatalos a minapában írta, uj ügyosztályt akarnak felállítani a testi nevelés fejlesztésére, mely a mostani középiskolainak volna egyik alosztálya.

Csak örülnék neki, ha igaz volna e híradás, mert tagadhatatlan, hogy a modern iskolázás mai tulerhelő rendszere mellett az eddiginél nagyobb figyelmet kell összes iskoláinkban fordítani a testi nevelésre. De a középiskolai ügyosztály eddig is derekasan végezte kötelességeit e téren is s a megfelelő személyszaporítással külön ügyosztály nélkül is ki fogja elégíteni a fokozottabb igényeket.

Ha a pénzügyi viszonyok megegedik az uj ügyosztály szervezését, az alig lehetne más, mint a mostani népoktatási valamelyik alosztálynak függetlenítése. Köztudomásu ugyanis, hogy bár ezen osztály tele van országosan ismert buzgó, munkás tisztviselőkkel, a munkahalmazt nem győzi. Mert ha nem csalódunk, a közoktatásügyi minisztérium ügyforgalmának fele a népoktatási osztályra esik.

Azért is kívánatos a népoktatási alosztályok függetlenítése, mert sehol sincs annyi igazi reformra szoruló intézményünk, mint az ugynevezett népoktatás terén. Kisdédóvó, elemi, felső nép, ismétlődő, iparos- és kereskedő-, apród (és nem tanonc), mint hivatalosan nevezik) polgári- és felső kereskedelmi, tanító- és tanítónőképző, felsőbb leány- és szakiskola, meg a 65 tanfelügyelőség személyzete annyi munkát adnak, hogy nem egy, hanem három ügyosztály is alig győzné. Csak a polgári, felső nép- és felső kereskedelmi iskolák száma is eléri a középiskolákét. Hát még a többi? — Az alosztályokra osztás is azért történt, hogy könnyebben győzze a munkát. De a személyzet nem szaporodott, most is majd csak akkora, mint volt 30 év előtt. S hová fejlődött ezóta a népoktatás! kinőtt belőle a felsőbb leányiskola, a felső kereskedelmi, sőt tán a polgári meg a szakiskola is. S az igazi népoktatás, a felnőttek továbbképzése mennyi munkát adna, ha volna, aki végezze. Nem hisszük tehát, amint a félhivatalos meséli, hanem, hogy nem zörög a haraszt, ha szél nem fu — hisszük, hogy megjavultak a pénzügyi viszonyok s függetlenítik a mostani népoktatási alosztályokat.

Kívánatos volna, hogy ezzel kapcsolatban szervezzenek egy második — adminisztratív — államtitkári állást is. Akkor nem lesz minden politikai fordulatonál akkora zökkenés éppen azon a téren, ahol legjogosultabb a konzervativizmus: az iskolaügy terén.

A testi nevelés, a torna, meg a játék szabályozása kétségtelenül fontos dolgok. A szükséges teendőket itt a megfelelő szakorok szaporításával elvégzi a mostani középiskolai ügyosztály is s ez a különben nagyon fontos ügy nem igen szorul egy külön ügyosztály irányítására már csak azért sem, mert a testi nevelést egyaránt kell ápolnia minden iskolának.

Ezért mi sürgősebbnek tartjuk azon számos fajú iskola érdekében, melyek most a népoktatási nagy ügyosztályban vannak összpontosítva, a külön ügyosztályok szervezését.

Az igazgatói utasítás. A minisztérium a középiskolai igazgatók számára részletes utasítást adott ki terjedelmes füzetben, melyben az eddig is érvényben volt eljárásokat foglalta össze. Ha valaki fogalmat akar magának szerezni arról a rengeteg munkahalmazról s a felelőség azon nagyságáról, mely a középiskolai igazga-

tók vállaira nehezedik, olvassa el ezt az utasítást. És mi bozzátesszük, hogy ami abban az utasításban van, az mind szükséges s az intézetek érdekében az ott körülírt köteleességekből semmi sem hagyható el. De mikor ezeket nyíltan beismerjük s kíváncsian tartjuk, hogy a többi iskolanevek igazgatóit is mielőbb lássák el hasonló utasításokkal, lehetetlen rá nem mutatni arra a páratlanul mostoha elbánásra, melyben a fizetési törvény az igazgatókat részesítette. Ezek a tömérdek munkával és felelősséggel megterhelt igazgatók ugyanis igazgatói munkájukért semmi külön tiszteletdíjat sem kapnak, csak a reménye van egyikének, másikának, hogy öreg napjaira talán bejut a VII. fizetési osztályba; de csak talán. Mert most is vannak 10—15 éves igazgatók, kiknek semmivel sincs több fizetésük tanártársaisénál, sőt némelyiknek kevesebb évtőlódós pótléka révén, kisebb. Ezen anomálián a kormány segíteni kell, ha azt akarja, hogy a jelesebb tanárok vállaljanak igazgatóságot. Hogy ez nem az igazgatók érdeke csupán, hanem első sorban magáé az iskoláé, legelektársabbul bizonyítja a most kiadott utasítás. Ez anomalia megszüntetésének csak egy módja van, mely a fizetési törvénnyel sem ellenkezik: tegye a kormány az összes rendes igazgatókat a VII. díjosztályba s csak az ideiglenesen kinevezetteket hagyja a VIII. fizetési osztályban, továbbá állítsa be vissza a költségvetésbe az 1898. év előtti igazgatói pótlékokat.

Terjed a nyilvánosság! Alig 2 éve, hogy az iskolakönyvek bírálatát közzé teszi a Hivatalos Közlöny, s máris — mint halljuk — arról elmélkednek a miniszteriumban, nem volna-e jó azt a bírálatot is közzé tenni, amelynek alapján egy ifjúsági iratot, vagy tudományos munkát a beszerzésre ajánlanak a könyvtáraknak, mert az addigi rendszer nem tudta megakadályozni, hogy olyan műveket is ajánlott, sőt ajándékozott a miniszterium, amelyet aztán ki kellett tiltani. Így csak a napokban küldött egy egész csomó, diszesen bekötött ifjúsági iratot az állami felsőbb leányiskoláknak. És az egyik iskola — mint írják — kénytelen volt az egész gyűjteményt elzárni; mert olyan eszméket hirdet, melyek ellen éppen ezen iskolának kell leghevesebben küzdenie, és a katolikus Pedagógia legutóbbi 9. száma is figyelemre méltó kifogást tesz egy ilyen ajánlékba küldött könyv ellen. A bírálat közzététele mindenesetre ritkítaná az ilyen esetek számát. Itt határozottan szükséges a bírálat, a tankönyveknél azonban azt feleslegesnek s eltörpítőnek tartjuk az engedélyezéssel együtt, mert nem liberális intézmény.

Tanügyi hírek.

Költségvetés. Az 1898. évi közoktatási költségvetésből folytatólag közöljük a következő személyi adatokat. A 66. kir. *tanfelügyelő* közül kettő 3000 forintos, kettő 3500 forintos, négy 2200 forintos, kilencz, 2000 forintos, tizenhat 1800 forintos, tizenhat 1600 forintos, és tizenhat 1400 forintos fizetésbe jut; a harminczhét *segéd-tanfelügyelő* közül 3-nak lesz 1800, 3-nak 1200, 2-nek 1100, 1-nek 1000, 10-nek 900 s 10-nek 800 forint fizetése. Az 52 *tollnok* fizetése egyenlő beosztással 800, 700 és 500 forint. A *tanítóképzők*nél 18 igazgató közül 2-nek lesz 2200 forint fizetése, 3-nak 2000, 5-nek 1600 és 8-nak 1400 forint. A 80 rendes tanár közül 9-nek 1800 forint, 8-nek 1600, 8-nak 1400, 28-nak 1300 és 27-nek 1200 forint van előirányozva. A 30 *segéd-tanár* fizetése egyenlő beosztással: 1000, 900 és 800 forint. A *tanítóképezdék*nél 6 igazgató közül 1-nek 2200 forint, 1-nek 2000, 1-nek 1600 s 3-nak 1400 forint fizetése lesz; a 28 rendes tanár közül 4-nek lesz 1800 forintja, 4-nek 1600, 3-nak 1400, 8-nak 1300 s 9-nek 1200 forintja. A 17 rendes tanító egyenlően az 1000 forintos, 900 forintos s 800 forintos, a 23 *segéd-tanító* pedig ugyancsak egyenlően a 700, 600 és 500 forintos fizetésbe van besorozva. A *kisdedovó-képezdék*nél fel van véve 3 igazgató 1400 forint, 3 rendes tanár 1200 forint és 3 rendes tanító 1000, 900 és 800 forint fizetéssel. Itt adunk hirt egy tévedésről, melyre, egy érdekelt fél hívja fel figyelmünket. A költségvetés ugyanis a *felsőbb leányiskolák* személyzetének rovata alatt 49 tanári állást kontempál: 17 VIII. és 32 IX. fizetési osztályt, ugyanannyit, mint az 1897-ik évi költségvetés. Csak hogy azóta az állam átvette a szegedi községi felsőbb leányiskolát és megnyitotta a mezőturit. Ki is nevezte mindkét iskola tanári karát. Az új kinevezésekkel már a folyó tanévben nagyobb a létszám, mint a jövő esztendőre tervezett. Vagy talán kevesebbet a tanárok számát? — Inkább hisszük, hogy tévedés van a dologban. Ajánljuk az ügyet a pénzügyi bizottság figyelmébe.

A *tanfelügyelők nagygyűlése.* Amint multkorik cikünkben már jeleztük, a királyi tanfelügyelők nem sokára megtartják Budapesten *első nagygyűlést*. A jövő január hó 3-dikán délután lesz Pest vármegye székházának kistermében, *Halász*. Ferencz osztálytanácsos ünnepélye után, az előkészítő tanácskozás, 4-ikén délelőtt 9 órakor pedig a vármegyháza nagytermében a nagygyűlés, *Plachy* Bertalan pozsonyvármegyei kir. tanfelügyelő elnöklése alatt. A tanácskozások tárgyai és előadói ezek: 1. A kir. *tanfelügyelők egyeteli életéről*; előadja Józsa Antal gömörvármegyei királyi tanfelügyelő. 2. A *tanfelügyelők beillesztése az állami adminisztrációba*; előadja Plachy Bertalan. 3. A kir. *tanfelügyelők fizetés-rendezése*; előadja Deák Lajos marosvármegyei kir. tanfelügyelő. 4. A kir. *tanfelügyelők minősítéséről*; előadja Váro Bóni fogaraszvármegyei kir. tanfelügyelő. 5. A *népoktatási törvény reviziója*; előadja dr. Hajaóczy R. József szepesvármegyei kir. tanfelügyelő. 6. A *népiskolai tanterv módosítása*; előadja Sebesztha Károly temesvármegyei kir. tanfelügyelő. 7. A *gazdasági ismételő-iskola*; előadja Scossa Dezső hevesvármegyei kir. tanfelügyelő. A nagygyűlés rendezését és napirendjét a közoktatásügyi miniszter már jóváhagyó tudomásul vette. A tanácskozások lefolyásáról annak idején tüzete- sen értesítjük olvasóinkat.

A *báró Eötvös József-kollégiumról*, melyben középiskolai tanárjelölteket nevelnek, felhivatalosan a következő adatokat becsatolták közre: A főfelügyelőtől gyűjtött kúrátoron s az intézet élén álló igazgatótól kívül alkalmazva van a kollégiumnál négy szaktanár és pedig egy-egy a magyar nyelv s irodalomra, a klasszika-filológiára, a történelem-földrajzra s a matematika-fizikára. Azonkívül van az intézetnek külön német nyelvi s külön francia nyelvi tanára, ugyancsak külön orvos. A tagok tudományos gyakorlati eredményesen és intenzíve folynak. Van az intézetnek jelenleg 41 kollégiumi tagja és pedig 38 egész javadalmazású és 3 féljavadalmazású; ezenkívül a csoma-premontrei kanonok-rend öt tagja, kiknek ellátási költségeit a rend prelátusa fizeti. A rendes tagoknak ellátására személyenként évi 400 forint számított, 100 forintot mindegyikük segélydíj czimén kezéhez kap, mely összegből azonban fedezni tartozik egyetemi tandíját és ruházataát. A cselédek évi bére 1160 forintot tesz; az összes személyzetnek élelmezése (beleszámítva a csoma-premontrei rend tagjait) 9708 forintot, a fűtés és világítás, mosás, felszerelések és vegyesek együttvéve 3321 forintot, a helyiségek lakbérére 5521 forintot költséget okoz. A fennforgó tanárhiány okából okvetlenül szükséges a jövőben ennek az intézetnek tetemes fejlesztése. Szükségesnek láttuk ez adatokat olvasóinkkal megismertetni, mert közoktatásunk ez alig két éves új intézménye a nyilvánosságnak jóformán teljes kizárásával működik, annyira, hogy még évi jelentést (Értesítő) sem adnak róla, pedig a tanárhiányt bizonyára érdekelné, mily módon segíti elő ezen intézet a tanárjelöltek intenzív képzését. Az intézet fejlesztését, a felhivatalossá, mi is szükségesnek tartjuk, de ettől remélni a tanárhiány megszűnését, naivitás. A tanárhiány csak akkor fog megszűnni, ha a tanároknak tisztet és munkájoknak, meg kvalifikációjuknak megfelelő fizetést adnak. Más módja a tanárhiányban rejlő veszedelem elhárításának nincs.

Új iskolák. Az 1898. évi költségvetés szerint a következő városokban fog a kormány a jövő iskolai évben új állami iskolákat szervezni: Fogarason és Szegeden gymnasiumot, Iglón, Körmenten, Majdu-Szoboszlón és Segesvárott pedig polgári iskolákat.

Építési szabályzat készül — mint halljuk — népiskolák számára a miniszteriumban. A középiskoláké már 6 év óta irányítja az új építkezéseket, a többi miniszteriumoké — különösen a honvédelmi — évtizedek előtt elkészült. De végre is jobb később mint soha. Csak aztán jó legyen. Nem volna-e célszerű, a szabályzatot, mielőtt rendelet alakjában megjelenne, közzétenni mint tervezetet például valamelyik felhivatalos lapban. Több szem többet lát. A tanítóvilág hozzászólhatna a szaklapokban s ha valami figyelemreméltót mondana, még fel lehetne használni.

A RÓKAÚT.

SUDERMANN HERMAN

REGÉNYE.

(35)

— Hát te hiszel a gyermekmesékben? — kérdezte csodálkozva Boleszláv.

Maga elé nevetett.

— Nem, uram. De ha az ember az év annyi óráját tölti egyedül és uton, csak kell, hogy legyen valamije, amire gondolhasson. És ha az eső csapkod és a vihar zug — hallgassa csak, uram, milyen iszonyu zajt csap — képzelje el csak, ha most utban volnék. És gyakran voltam már ilyen időben uton. De sohasem éreztem belőle semmit. Ha az erdőbe értem, megkérdeztem magamtól: szeretnél királyné lenni és aranyos trónuson ülni, vagy inkább akarnál szent szüz lenni, kinek fia volna kedves Urunk és Megváltónk, vagy szeretnél, ha az ördög nagy-anya lennél és valamennyi schrandenit szurokkal és kénnel önthetnéd le és meggyújthatnád, vagy pedig jobb szeretnél nagyságos aszszony lenni és —

Itt elakadt a szava.

— És?

Nyújtózkodott és elfogódva nevetett.

Azt nem mondom meg, az nagyon ostoba gondolat. — Szóval — olyankor csak választanom kell. És mialatt hóban-fagyban baktatok előre, szépen kiszinezek magamnak mindent és egyszerre csak azon veszem észre magam, hogy Bockeldorfon vagyok, mintha ugy repültem volna oda. Néha csakugyan azt hiszem, hogy röpködök. És akkor igazán röpködök is. Az életben minden szakasztott olyan, mint a mesében. Ugy-e uram?

Boleszláv kíváncsisággal vegyes bámulattal tekintett reá, mintha még sohasem látta volna. És valóban először történt, hogy a lelkébe is belepillantott, most, mikor a bor megoldotta a nyelvét. Sok olyan dolgával jött most tisztába, amit eddig meg sem értett.

— Boldog teremtes, — mormogta.

— Az is vagyok, — felelte Regina daczosan és feltámasztotta könyökét az asztalra és jókedvűen, kissé kihívóan tekintett reá. — Hogy önnel itt együtt ülhetek és bort ihatom és emberségesen bánik velem, az nekem annyi, mintha a mennyországban volnék... Egyáltalán, mit gondolt, oda juthatok én valaha?... Én nem hiszem! Nagyon rossz nő vagyok én... Aztán meg félnék is... Ugy képelem, sokkal kedélyesebb lehet a pokolban... Inkább is illek én oda... A tiszteletes ur is mindig mondogatta, hogy igazi kis ördög vagyok és még sem busultam e miatt. De hát minek is busulnék? Én voltam az ördög, Heléna pedig az angyal. Így aztán nagyszerűen volt minden berendezve!... De az a Heléna valósággal olyan is volt, mint egy igazi angyalka, ugy-e uram? Olyan fehér és rózsás volt és a szeme olyan szép kék és a kezei mindig imára voltak kulcsolva. És olyan szép... szallagokat viselt... a nyakán... és mindig olyan szaga volt, mint a... rózsaszappannak...

Boleszlávon a hideg futott végig. Valami tompa érzés azt sugta neki, hogy lealacsonyító reá és kedvesére, ha megengedi, hogy ez a mámoros némbor úgy beszéljen róla, mintha egyúttal tartoznának.

— Hallgass! kiáltotta rekedt hangon.

Álmos mosolylyal válaszolt. A bor és a fáradság hatalmába kerítették. Ott feküdt a széken végigugyva, fejét a szék támlájára hajtotta és küzdött az álommal. Akár egy bachánszón, ugy feküdt ott, boldog mámorban.

Vad harag dúlt Boleszláv belsőjében, mely emelkedett és süllyedt, mint a vihar tombolása odakünn.

— Ez a bor hatása, gondolta és ivott.

Fel akarta kelteni, szeretete volna kiküldeni, de nem volt képes a szemét levenni róla. Lassankint békésebb hangulatba esett.

„Hiszen nem gondolt ő semmi rosszra” — mormogta és kezeit összetéve, egész oda lépett a leány elé. — Ugy is utoljára van ma itt benn nálam. Holnaptól kezdve csak parancsolóját ismerje bennem.

Eszébe jutott, mi mindent szeretett volna megtudni tőle. — „Így is jól van”, — gondolta. — „Minek rontsam el az ünnepet. Majd máskor.”

Mintha még nőtt volna a vihar. Zörögtek a záruk, reszkettek az ablakok. — Kikergetni a lányt az üvegházba, most, ebben a viharban, mégis csak kegyetlenség volna; hát mi haszna sajnálkozni?

— Regina! — szólította és megfogta a vállát.

E pillanatban oly borzasztó sustorgás, dörgés és kattogás hallatszott, oly iszonyu dörög, hogy a falak inogni kezdtek és úgy látszott, mintha a föld megnyílna, hogy mindent elnyeljen, betemessen.

Regina felsikoltott, bele akart kapaszkodni a kezébe, aztán visszahanyatlott. Boleszláv kiment, hogy megnézze, mi okozta ezt az iszonyu zajt. Az udvaron nem vett észre semmit; de amint az üvegház ajtaját kinyitotta, oly óriási hőtömeg csapódott az arcába, mintha a szabadba lépett volna ki. Sűrű sötétség köröskörül. Visszament és meggyújtotta a kezét lámpáját. A rombolás képe, mely most, erősen megvilágítva, elibe tárult, a legmerészebb képzelődést is felülmulat.

Regina lakóhelye, honnét az egész háztartást zajtalanul vezette, romhalmazzá lett.

A tető félig be volt dőlve és magával rántotta a falnak egy részét. Az ajtó és tűzhely között embernagyságnyi hótörlasz feküdt, telve gerendákkal, téglákkal és üvegdarabokkal.

Mi lesz már most? Mi történjék Reginával? Engedje ő is, mint valami kutyát a küszöbön feküdni? Inkább elköltözik a romok közé és a pinczeboltozatokban majd csak talál magának valami fekvőhelyet.

Elhatározásával hamar tisztában volt. Csak egyetlen mód volt. Azt meg kellett ragadnia.

Regina ágyneműjét kihúzta a hó alól, az udvaron olyan gondosan lerázta, hogy egyetlen hópehely se maradt rajta és bevitte aztán a szobába. A kályha mellett a sarokban, félig a karácsonyfa alatt, megágyazott neki a padlón.

Az olajos mécses csöndes fényétől megvilágítva, aludt Regina.

Odalépett hozzá, nevéen szólította és megvárta. Nem tudta felköltöni.

Ekkor fölemelte és odavitte az ágyához. — Mélyen felsóhajtott, átfogta karjaival a nyakát és ráejtette fejét az ő vállára.

Szive hangosan kezdett dobogni. A viruló test, melyet karjaiban tartott, félénkké tette. — Félig vitte, félig húzta, a szobán keresztül. — Langyos melegséggel futotta végig a leány lehelete... hajával érintette a nyakát.

Mikor a fekvőhelyére leomlott, mintegy vágyakozóan emelte karjait a levegőbe és maga alá rántotta a fenyőfácskát.

Dereka alól húzta elő és felállította, hogy őrt álljon kettőjük között. — „Holnap egy spanyol falat fogok felállítani”, gondolta.

Azután levetkőzött és lefeküdt.

A lámpa elaludt, de elalvára gondolni sem lehetett. Kívül dühöngött a vihar és tehetetlen dühvel rázogatta az ajtókat és ablakokat.

Boleszláv semmit sem hallott. Mialatt az alvó nő lélegzetét leste, az övé kinosan és nehezen hangzott az éjszakában.

XIII.

Méltóságos

báró Schranden Boleszláv urnak

Schranden kastély.

Méltóságod ezennel felkértem, hogy jövő év január 3-án délután 2 órakor Merckel ur schrandeni vendéglőjében jelentkezék és hogy a szükséges irásokat elhozza, hogy a porosz népfelkelő csapatokba való tartozását vagy nem odatartozását előttem igazolja.

A honvédelmi ügyek kerületi bizottsága megbízásából:

Krotheim,
kir. tanácsos.

Boleszláv ezt az iratot ujév reggelén a felvonó-hidon levő levélszekrényben találta.

Nem fogta fel azonnal a tartalom fenyegető voltát, csak az üttött szöveget a fejébe, hogy a hatóság esetleg figyelmeztetést adott arra a viszonyra, amelyben ő a katonaságban volt. Mióta ismét az atyja nevét vette föl, elhatározta, hogy Baumgart hadnagynak nyoma veszszen örök időkre.

Ő eleget tett kötelességének; hátrabban

és nagyobb áldozatkészséggel mint ezren és ezren, rohant a halál torkába. Most, hogy a békét megkötötték és ő ismét vállaira vette az öröklött szegény szomorú terhét, nagyon óhajtott volna, ha az ilyen ostoba dolgoktól megkímélik.

Csak lassanként kezdte belátni, minő újabb veszélyek leselkedtek reá. Az egyetlen dolgot, amely elhibázott életének támasza és szentsége volt, katonai multjának dicsőségét, azt akarták most elvenni tőle.

Védtelessen állott a fenyegető bajjal szemközt.

Csak kevés rosszakarót kellett hozzá, hogy cselekedetét szökésnek minősítsék és azután e szerint ítéljenek fölőtte, sőt a hamis név viselését is főbenjáró bűnnek tekinthették.

Báró Schranden fia nem számíthatott arra, hogy majd szemet hunynak tettei felett. Még azt se tarthatta volna valami nagy szigorúságnak, ha letartóztatják és ott, ahol ezredének maradéka portyázott, hadbírótság elé állítják.

Egy pillanatra a szökés gondolata támadt föl benne, de csakhamar daczos mosolylyal utasította el magától.

Nem egyszer kockáztatta már az életét és bizony nem volt érdemes azért a kis időért, mai még hátra volt, magát titokban és alattomosan Lengyelországba csempésznie.

De mi lesz Reginából? Dobogott a szíve erre a gondolatra. Sejtelve sem volt arról, ami fenyegette. Karácsony estéje óta a legszükségesebbet is alig beszélt vele; az is csak sötéten és parancsolóan tört ki belőle. A torka összeszorult, ha látta, és mázsányi teherként nehezedett a mellére egy bekövetkezendő szerencsétlenség homályos sejtelve.

Ejjel nyugtalanul hanykolódott fekvőhelyén. Ő, a sarokban, meg sem mozdult. — Amint helyére feküdt, úgy tetszett, mintha mély álomba merült volna.

De halkan és gyorsan lélegzett és néha-néha nagyokat nyelt.

Talán ő is ébren van? Ő is figyel? —

Igy hajnalodott a nap, amelyen Boleszláv sorsának el kellett dölnie. Reggel felé végre elszunnyadt. Most meg az udvarról betóduló füst, mely a lélegzetét majd elvette, ébresztette föl. Valami kályhafélt állított ő fel az udvarban, míg az enyhébb idők beálltával az üveg-tetőt ismét kitatarozhatják.

Tiszta, napsugaras nap volt, a föld keményre fagyott. Csillogó zuzmára feküdt az ágakon és a fehér, hótakart mezőségen fáradt bíborfény suhant át.

A délelőttöt az iratok rendezésével töltötte. Mindent, ami apja emlékét kompromitálhatta volna, meg kellett semmisítenie, mert, ha őt ma letartóztatnák, holnap, minden valószínűség szerint, már idegen kezek turkálnának ez akták közt.

Már kezében voltak a papírok, hogy a kályha tüzeben elégesse, de aztán mást gondolt. Ha komoly szándéka volt atyja bűnét a magáévá tenni, nem volt szabad semmit sem eltüntetni, eltitkolni és ezáltal terhén könnyíteni!

(Folytatása következik.)

DECKERT ES HOMOLKA

távíró-, távhírlévi-, villámhírlévi- és villámvilágítási-berendezések.

Gyár és iroda:

VI., Izabella-u. 89.

BUDAPESTEN

Raktár

V., Dorottya-u. 8.

a m. kir. államvasutak és a magyar állam szállításai,

a hangosan beszélő grafit-mikrofon

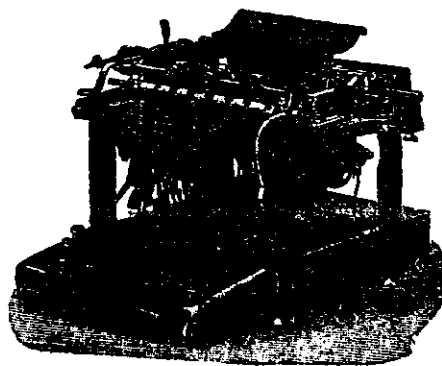
felhasználói és szabadalom tulajdonosai. — Készít: telefonberendezéseket központtal vagy körkapcsolással, elvállalja régi berendezéseknek a egyes készülékeknek alapos átalakítását, továbbá: villámhírlévi-, házi sürgönyöket, tűz- és vízjelző-berendezéseket stb.

(121)

Villámvilágítást

a legszakoszerűbb kivitelben, jutányos áron végez.

Árjegyzék, költségvetések és ajánlatok ingyen és bérmentve.

Remington-írógépek.

A GLOGOWSKI és TÁRSA cég azon rendkívül előékeny ajánlatot intézi a venni szándékozókhoz, hogy saját költségére szállít az ország bármely részébe díjmentes próbahasználatra egy 7-es számú 1897/98-as modellű Remington-írógépet vételkötözétséggel nélkül és kezelésre, úgy helyben, mint vidéken díjmentesen begyakorol kárkít. Az irányadó szakemberek egybehangzó ítélete szerint a Remington-írógép az összes ismert írógéprendszer között világszerte elvitázhatatlanul a legelső helyet foglalja el. Egyébiránt beszéljenek a tények:

M. kir. földmívelési minisztérium használ	5 dbot
M. kir. honvédelmi minisztérium	5 „
M. kir. igazságügyi minisztérium	4 „
Magy. kir. államvasutak igazgatósága és üzletvezetőségei	60 „
Magy. kir. posta- és távirat igazgatóság Budapest	3 „
Ganz és Társa Budapest	82 „
Magyar Általános Hitelbank Budapest	3 „
„The Mutual” életbiztosító társaság	6 „
stb. stb. stb.	

Néhány ítélet a Remington-írógépről:

Gregerson G. és Fial, Budapest.

1893. szeptember 19.

Nem mulaszthatjuk el, önnel teljes megelégedésünket közölni az önnel vásárolt 4 Remington-írógép illetőleg. A Remington-írógép kitűnő tulajdonságai tekintetében az előtűnő ismert számos ítéletet teljes mértékben magunkévá tesszük és azt hisszük, hogy a Remington-írógépnek sehol sem szabadna hiányoznia, ahol írásbeli munkák vannak.

Cs. kir. postatakarékpénztári hivatal, Bécs.

1894. május 24.

Ezennel igazoljuk, hogy a postatakarékpénztári hivatalnak szállított 28 db 8. és 5. számú Remington-írógép ezen hivatalban már évek óta használatban van és minden igényünknek tökéletesen megfelel. (Má 54 Remington-írógép működik a postatakarékpénztári hivatalban).

Réthy János nemzeti közeli mérnöki és szabadalmi irodája Budapest.

1897. augusztus 18.

Kivánságunkra készséggel kijelentem, hogy irodámban már évek óta használok több rendbeli 5-ös számú Remington-írógépet, melyek működésével minden tekintetben meg vagyok elégedve. Volt alkalmam legújabb 1897-ik évi modellű 7-es számú Remington-írógépjüket is megismerni, mely a Remington-írógépek eddigi jó hírnevét — amennyiben ez még lehetséges — növeli.

Udvarhelymegye alispánjától, Udvarhely.

1897. július 24.

Igen helyesen gondolta a cég, mikor Magyarország 16-ös székelyországban Remington és Mimeograph-írógép raklart állított, mert így a gépek esetleges javítása, valamint a szükséges kellek beszerzése, — ami eddig tömörked időbe került, — rendkívül megkönnyebbült. Azonban már 4 év óta van használatban mind a két író-szerkezet, anélkül, hogy legkisebb javítást is eszközölni kellett volna, sőt a legnagyobb élménnyel szólhatok mind a két gép használhatóságáról, különösen a gyors munka által minden eddigi használt hasonló írógép felülmúl. Kérek egy Remington-író, mint a Mimeograph gépekhez szükséges festék, papír stb. tárgyakról részletes árjegyzéket küldeni.

Kecskemét th. város polgármesterétől, Kecskemét.

1897. július 12.

Felró évi június 21-én kelt megkeresés folytán van szerencsém értesíteni, miszerint a Kecskemét város tulajdonában levő Remington-írógép kifogástalanul működik.

Marostorda vármegye alispánjától, Marostorda.

1897. augusztus 7.

Megbízottjait által bemutatott és kipróbálás végett itt hagyott Remington-írógép használhatóságáról meggyőződtem; az irodám részére megartom. Ennélfogva felkérem, hogy annak áráról szóló nyugtájokat ide megküldeni sziveskedjék, hogy az összeget elküldhessem. Egyben felkérem, hogy az írógéphez szükséges kellekéről részletes árjegyzéket szintén megküldeni sziveskedjék, hogy az ezután előforduló szükségletet megrendelhessem.

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

GLOGOWSKI és TÁRSA

az eredeti „REMINGTON-írógépek” és „EDISON-MIMEOGRAPH” kiz. jog. eladási teleph.

(230)

Budapest, V., Erzsébet-tér 16. sz.

SZINHÁZAK.

Budapest, péntek, 1897. december 24-én.

Az összes színházak
zárva.

Polzer C. és Zsarsa

os. és kir. udvari szállítók.

Budapest, Gizella-tér 5.

a Haas-palota átellenében.

Ajánlja

tűzbiztos és betörésmentes
pénzszekrényeit,

pánczélibetét, pánczélszekrényeit, pánczéltressorjait a legújabb szisztéma szerint, valamint ékszerállványokat berendezéssel, kazettákat, másolópreket a legutányosabb árakon.

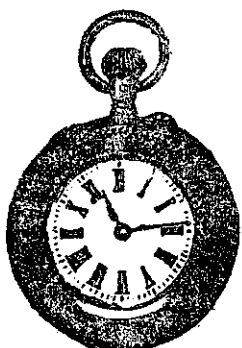
Árjegyzékek ingyen.

Alkalmos

karácsonyi és ujévi ajándék!

Lőw Sándor, órák és ékszerésznél

Budapest, VIII., József-körút 81. szám.

Egy pontos níkel óra perczmutatóval . . . 2.50
 Harminczhat órát járó, üveggel fedett níkel óra . . . 3.50
 Duplafedelű, pontosan szabályozott níkel óra . . . 8.—
 Níkel tula remontoir óra dupla fedéllel . . . 5.50
 Ezüst duplafedelű remontoir óra . . . 6.90
 Ezüst duplafedelű horgony rem. óra 15 kőre, erős . . . 9.—
 Valódi duplafedelű tula ezüst remontoir óra . . . 9.50
 Ébresztő óra . . . 1.75
 valódi amerikai . . . 2.—
 Inga-óra, 8 napig járó, díofa szekrényben . . . 9.—
 6 pár evőeszköz, diszes tokban . . . 5.—
 14 karátos arany gyűrűk . . . 2.30
 Ezüst lánczok . . . 2.—

Nagy választék arany és ezüstdísz és női órákban, ugyanígy szintén drágakövekben. (197)

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

„SZANDRIK”

a legmagasabb

díszokmánynyal

kitüntetett

(197)

EZÜSTÁRU-GYÁR

Budapest, VI.
 Andrássy-út
 29. szám I. eme-
 letén létező közp.
 raktárban állan-
 dóan nagy választék a
 legkülönbözőbb mintájú
 evőeszközöket, műtárgya-
 kat, egyházi szereket stb. tart
 raktáron. Garantizott tizen-
 három latos ezüst. A cég jutányos
 árakon teljesít mindennemű megbí-
 zást saját rajzok s motívumok alapján.

Színházi műsorok.

	Nemzeti Színház	Vár Színház	M. Kir. Operaház	Víg Színház	Nép Színház	Magyar Színház	Kisfaludy Színház
Szombat d. u.	—	—	—	Niobe	Az ördög mátkája	A gésák	—
Este	Az ember tragédiája	—	A cremonai hegedűs A piros cipő	Szöke Katalin	Tiszturak a zárdában	A kikapós patikárius	—
Vasárnap d. u.	—	—	—	Trilby	Ezer év	Mama szeme	—
Este	Lear király	—	Bohéme	Szöke Katalin	Az asszony verve jó	A báránycák Titok	—

Cinematograf Lumière

lyoni részvénytársaság.

Budapest, Kerepesi-út 11. sz.

Naponta előadások. Délután 3 órától esti 8 óráig, óránként.

16 legszebb kép.

Élő fényképek életnagyságban. Belépti díj 20 kr.

Gyermekek- és katonáknak 10 kr. (169)

Első biztosító intézet

katonai szolgálat esetére.

Ő cs. és kir. fensége József főherceg védnöksége alatt.

Biztosítási tőke: 27 millió korona.

Fiu gyermekek legelőnyösebb ellátása

katonai szolgálat költségének fedezése — illetve a nagy-

korúság idejére. Bővebb felvilágosítással szívesen szolgál

(5) az Igazgatóság.

Budapest, V. ker., Erzsébet-tér 1. sz.

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat.

Téli- és karácsony-ujévi

kiállítása

a városligeti műcsarnokban, az Andrássy-út végén.

1897. december 1-től 1898. január 15-ig.

Megnyitás december 1-én.

Nyitva: reggel 9-től. d. u. 4-ig. azonkívül kedden és vasár-
nap d. u. 8-tól 9-ig villamos világítás mellett. és csütör-
tőken este 6-tól 11-ig sötétangverseny. Buffett.

Belépő-díj egy korona. — Vasárnap d. u. 1 órától 20 kr.

Dr. LASZKY LAJOS,

Belégzési-intézete;

mell-, gége-, torok- és orrbetegeknek, asthmaticusoknak

Rendel 11-14 és 2-4-ig.

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körút 6.

MAGYAR BAZÁR

KÉPES SZÉPIRODALMI DIVATLAP.

Szerkeszti WOHL JANKA.

NÉGYSZER
jelenik meg havonként.

Előfizetési ára negyedévre 2 frt.

A „Magyar Bazár” az egyetlen hazai divatlap
mely havonként négyszer és pedig minden
hónap 1., 8., 16. és 24-én jelenik meg.

Mutatványszám ingyen!

A divatrésznek művészi kivitelű fekete nyomású képei a külföldi nagy szabóművészet Buda-
 pestre küldött legkiválóbb modelljei után készülnek, míg színezett képei a Párisban megjelenő »Moni-
 teur de la Mode» és »Grand couturier» című világhírű divatlapok legjavából valók és e nagy francia
 házakból kerülnek ki a kivágott legújabb szabások is, melyek gyakran mellékletül adnak.
 Ezenkívül angol divatképekkel is kedveskedik a Magyar Bazár.

Minden számmal 1—2 sőt 3 melléklet jár: színezett vagy fekete nyomású divatkép, amateur-
 munkák mintái, szabásrajz, vagy kivágott párisi szabás, mely utóbbira, különösen felhívjuk a
 közönség figyelmét.

»Szépség és egészség» a nő legfőbb kincsei. Mindkettőnek megszerzéséhez és fenntartásához
 nagy mérvben hozzá járulhat ki-ki maga is. Célnak tűzte ki tehát magának a Magyar Bazár, hogy minden
 olvasó, részben kedvenc lapja utbaigazításának köszönhesse szépsége és egészsége gyarapodását, vala-
 mint ama keret, ama környezet szépítését is, a melyben az egészséges szépség mintegy a maga
 egyéni légkörében otthoniasan mozog. Tehát az »Otthon» szépítéséhez adja meg a Magyar Bazár a
 kellő utasításokat.

Január 1-én Rhoda Broughton, a »Piros mint a róza» híres szerzőnője külön engedél-
 mével legkiválóbb regényei egyikének: »Scylla és Charibde» közlését kezdi meg, a regénymellékleten
 pedig Henry Greville érdekesítő regényét: »Vihar alatt és után».

A MAGYAR BAZÁR előfizetési ára 1/4 évre

2 forint.

Mutatványszám ingyen.

Megrendelő cím:

MAGYAR BAZÁR kiadóhivatala,

Budapest, Ferenciek-tere 3.

AZ ÜSTÖKÖS

a legrégebb, legkedveltebb magyar élcslap.

Szerkeszti: SZABÓ ENDRE.

Megjelenik minden héten tényleg képpel.
Tartalma: Szatírák, humoreszkek, krónikás adomák,
Műjos-kalandok, politikai karrikaturák, illusztrált
adomák, tréfás versek stb. (203)

Előfizetési ára: negyedévre 2 forint.

Kiadóhivatal: V., Kálmán-utca 2. sz. »Pallas»-nyomda.

Akik már most előfizetnek, azok újság ingyen kapják az »Üstökös»
vagyis előfizetést csak 1898. január hó elsejétől számítatták. s. s.

névben a betegek közt a karácsonyi ajándékokat. A kiosztás kegyeletes munkáját dr. Ország Sándor, dr. Böke Gyuláné és dr. Krámerné urhölgyek teljesítették. A szokásos karácsonyfát egy magát megnevezni nem akaró budai urnő díszítette föl.

A Ganz és Társa cég kőbányai-uti vagongyárában a munkások gyűjtése és az igazgatóság hozzájárulásával évenként megtartani szokott karácsonyfa-ünnepet ma 4 órakor tartották meg Tscheuke Emil igazgató jelenlétében. Ez alkalommal 70 gyermeket, a gyár elhalt munkásainak árvaát, látták el jó meleg téli ruhával. Az ünnepélyen Király Antal vagongyári asztalos tartott megható szép beszédet, amely után az árva között még külön karácsonyi ajándékot osztottak szét s végül megüzsonnázatták őket.

A Fehér-kereszt egyesület holnap délelőtt 11 és fél órakor rendezi karácsonyi ünnepét, a Pesti Első Bölcsőde-Egyesület pedig két karácsonyfát állít pártfogoltjainak. Az egyiket 28-án 3¹/₂ órakor a nagytemplom-utcai bölcsődében, a másikat 29-én 3¹/₂ órakor a ráczfürdő melletti bölcsődében. Ezzel kapcsolatban megemlítjük, hogy a VII. kerületi közjótékonyági egyesület ma délelőtt tízkor a nyár-utcai elemi iskola tornatermében 700 szegény gyermeket látott el téli ruhával. Az egész éven át sokat hajszolt közuti vasuti alkalmazottaknak is lesz egy kis pihenőjük holnap este. A vasut igazgatósága ugyanis úgy intézkedett, hogy az utolsó vonat holnap, pénteken este az összes megállóhelyekről este 8 órakor induljon el. Így a forgalmi személyzetnek is lehetővé van téve, hogy az estét családjá körében tölthesse el. A városi villamos vasúttársaság igazgatósága is 8 órakor szünteti be a forgalmat.

— Királyi kinevezések. A király Csöke Ferencz kereskedelmi miniszteri osztálytanácsost a fiumei tengerészeti hatóságához miniszteri tanácsossá Balogh Vilmos földmívelési miniszteri osztálytanácsost miniszteri tanácsossá, Porubszky Jenő rózsahegy-i törvényszéki elnököt pedig a pozsonyi ítélőtáblához tanácselnökké nevezte ki. A király még a kereskedelemügyi miniszteriumban dr. Ballai Lajos és Ehrenhöfer Aladár miniszteri titkárokat osztálytanácsosokká, Ballagi Béla és Balthos Andor segédtitkárokat, miniszteri titkárokká nevezte ki.

— A Komjáthy pipái. A régebbi közéletben a Komjáthy-pisztolyok játszottak szerepet, most a Komjáthy pipái jönnek sorra. Beszélük a folyosón, hogy Komjáthy Béla hidegen viselvé magát az obstrukcióval szemben, egy kis tanácskozó konventikulomot tartott a párt, mivel lehetne Komjáthyt megnyerni. Kincseket nem adhatnak neki. De nem is fogadná el. Szép szó nem ér semmit. Ő maga még szebben tud perorolni. Végre kitalálták, mi volna a szívének legkedvesebb — s indulának hozzá ketten deputációba.

Komjáthy épen hazafias búval pófélt az ő tuskulánumban, amikor Justh Gyula, a harcosok fővezére, kéttagu deputációval állított be hozzá. Az egyik tagja a küldöttségnek maga volt Justh, a másik Tóth János. Mind a kettőnek szép formájú finom tajtékpipe volt a kezében. Komjáthy még magához sem térhetett meglepetésében, amikor Justh dikcióba fogott, miközben Tóth János helyeselt és eljenzett, majd Tóth szónokolt és Justh kísérté eljenzéssel. Végül pedig ünnepélyesen átadták a pipákat Komjáthynek, aki elérte a finom czélzást, megbotottan horult a deputáció keblére:

— A tettek vagyok, barátim, testestől-lelkestől; Ugye lehet ez a két pipa döntötte el tehát a kompromisszum sorsát.

— Ünnepelt miniszteri tanácsos. Schneider Alajos miniszteri tanácsos, akit a király csak a napokban tüntetett ki a magyar nemességgel, most töltötte be szolgálatának negyvenedik évét. Ebből az alkalomból a magyar királyi mérnöki kar 27-én a magyar mérnök- és építészegyesület újvilág-utcai helyiségében Schneider Alajos tiszteletére ünnepet rendez.

— Szerencsétlenség az Újépületnél. Az Újépület bontásának megvan az első áldozata. A VII. pavillont bontották ma, mikor Nagy István és Mák Lajos napszámok egy hatalmas gerendát cipeltek

az első emelet egyik ablakához és egész nyugodtan ledobták az udvarra. Épen az ablak alatt dolgozott akkortájt Bánó Benedek napszámok, erre hullt rá a gerenda, összezúzta a koponyáját és a szó teljes értelmében torkába verte a szortyogó pipát, amelynek csutorája a szerencsétlen nyakacsigáján jött ki. — A rendőrség megindította a vizsgálatot a két gondatlan napszám ellen.

— A mellőzött udvarló boszúja. Szvera Anna leánykorában Temes-Hladova legszebb virágszála volt. Azután férjhez ment, de pár hónapnyi menyecskeélet után a 19 éves szépség özvegy lett. Természetesen a falu valamennyi épkézláb legénye udvarolni kezdett neki, mert a szépségén kívül még jó módban is volt. Minthogy mindegyik iránt nem volt egyformán barátságos, csakhamar sok haragosa támadt s valószínűleg ezek közül valamelyik lőtt be a minap az ablakán. A söréttöltésből egy szem megsebezte a fiatal özvegy füleczimpáját. Egyéb baja szerencsére nem történt. A lövöldöző legényt most keresik.

— 250.000:201. Zürichből táviratozzák: Stockinger Ferencz bajor író, Monakóban a játékbankban 250.000 frankot vesztett. A játékbank erre kegyelemből 201 frankot adott neki, amivel Stockinger Zürichbe utazott és föbe lőtte magát. Az öngyilkos 29 éves volt.

— Szegény gyermekek jótévedője. Kis-Zomborban és vidékén jótékonyágáról és áldozatkészségéről ismerik zombori Rónay Czecciliát. Ez a derék, nemes szívű magyar hölgy ismét letörtölle a szenvedő szegények könyeit. Mint tudósítónk írja, Rónay Czeccilia a karácsonyi ünnep alkalmából az általa alapított kis-zombori árvaház és Fröbel-intézetben 200 gyermeket ruházott föl és gazdagon ajándékozott meg.

— A megmérgezett Körös folyó. Napokkal ezelőtt az a hír volt elterjedve a Körös folyó mentén, hogy a vizet a mezőtelegi petroleum finomító gyár salakja megmérgezi, úgy hogy abból a vízből például embernek és állatnak inni életveszélyes. Ez a hír, mint Nagyváradról táviratozzák, nem felel meg a valóságnak. A vizet ugyanis vegyileg megvizsgálták és abban semmiféle mérges anyagot nem találtak.

— Az elhagyott nő boszúja. Iapunk tegnapi számában megemlékeztünk arról a szenzációs vitrioldramáról, melynek tragikus hősnői: Kodolits Emil langensfersdorfi birtokos elvált neje s Gregorovits Adél, Kodolits Emil szeretője voltak. Gregorovits Adél, akit Kodolitsné majdnem egy liter vitriollal leöntött, reménytelen állapotban fekszik a bécsi közkórházban. Egész teste úgy el van boritva sulyos égési sebekkel, hogy alig van a bőrén ép hely. Ma délelőtt úgy őt, mint a szintén égési sebeket szenvedett kis 8 éves Viktor fiát, átszállították Kapossi tanár bőrgyógyászati osztályába. Az orvosok véleménye szerint, az áldott állapotban lévő Gregorovits Adélt nem lehet az életnek megmenteni. Az eset előzményeiről Bécsből, ahol a családi dráma rendkívül nagy feltűnést keltett, a következőket jelentik még: Gregorovits Adél rokona volt Kodolitsnak, akivel már hosszabb idő óta folytatott szerelmi viszonyt. Kodolits felesége megtudta ezt s hajlandó lett volna férjének ezt a ballépését megbocsátani, ha eltökéli magát arra, hogy szakít a kedvesével. Ámde Kodolits erre nem tudta elhatározni magát s a viszony tovább tartott. Kodolitsné ma a válópör tárgyalására a börtönből vezették elő. Akik ismerik, azt állítják, hogy elméje már hazamosabb idő óta meg van zavarodva.

— Jég a Dunán. Beköszöntött a fagy s az öreg Duna, az ő fényes csillogó pánczéjával, védekezik ellene. Ennek azután mindenféle következményei vannak. Mit csinálnak a főváros partjain horgonyzó hajók? Bevonulnak a téli kikötőbe. — Mit tesznek a propellerek? Már csak néhány napig közlekednek. — Miért teszik ezt? Mert a folyam-mérnökség jelentése szerint a Duna mellékfolyóin megindult a jégzajlás. — És mit tesz ilyenkor a könyomatos laptudósító? Konstatálja mindezeket.

— Földmívelők kongresszusa. A földmívelő munkások 25-én és 26-án a VIII. kerületi vig-utcai Molnár-féle vendéglőben országos szak-kongresszust tartanak. A napirend a következő: 1. A 11-es bizottság jelentése. 2. Szervezkedés és a sajtó. 3. A

munkásviszonyok rendezése. 4. A szociáldemokrácia. 5. A szociáldemokrácia és a független szociálmizmus. 6. Politikai jogok. 7. Munkásvédőtvények. 8. Munkások és munkaadók közti jogviszonyt szabályozó törvényjavaslat. A kongresszuson a rendőrhatalóságot Kreicsányi Kálmán VIII. kerületi kapitány képviseli.

— Építők bálja. Az építő iparosok január huszonkettedikén bált rendeznek. A bálbizottság tiszteletbeli elnöke: Walla József, elnöke pedig Wagner József építész.

— A vonat alatt. Tegnep este Galántán a Bécsből érkezett gyorsvonat kerekeit igazgatta Lisk lakatosszerező. Egyszerre a vonat megindult és a lakatosnak mind a két lábát tőből levágta.

— Új szerkezetű puská. Mióta a derék Schwarcz Berthold feltalálta a puskaopt, azóta az emberek folyton azon törnek a fejüket, hogy miként tökéletesítsék a lőfegyvereket. A kovács-mordályok után jött a gyutacsos puská, majd ezt követte a hátultöltők száz és száz válfaja. A gyilkos szerszámok javítása döntő befolyással lett a népek és nemzetek sorsára. A világ azt hitte, hogy Krupp, Uchacius, Lebel és Manlicher pokolgépeinél jobban már semmiféle masina nem röptetheti a kilőtt golyót, a csatátér tüzes száron, búgva repülő darazsait. De a világ halad: az ezermesterek újabb csodákkal állanak elő. Mint tudósítónk írja, egy nagyváradi puskaműves, Somlyai Kálmán, új szerkezetű puska talált fel, mely a gyorstűzelésben és messzehordásban, állítólag, jóval felülmúlja elődeit. A feltaláló ezt a puska felajánlotta a m. kir. honvédelmi miniszternek, ki a nagyváradi polgármester útján arról értesítette Somlyai Kálmánt, hogy találmányával a közös hadügyminiszterhez forduljon, hol a szakértők majd kipróbálják az új fegyver előnyeit és hátrányait.

— Egy irodalmi szédelgő. Az irodalom után való dicsőítség szerzésnek kényelmes, de nem éppen korrekt módját választotta egy meissen-i könyvkereskedő. Új czimlapokat nyomtatott egyes regényekhez s a czimlapokra az igazi író nevének helyébe a saját nevét tette. Egyes könyvekhez még hízegő hírlapot is mellékel az ő előbbi műveiről s ezeket a hírlapokat olyan előkelő lapok névben adta ki, mint a Leipziger Illustrirte Zeitung meg a Gartenlaube. Mikor ezekért felelősségre vonták, azzal mentegetőzött, hogy ilyen módon akarta saját műveit bevezetni az irodalomba, azonfölül pedig mint író, társadalmi állást akart szerezni.

— A zsebelyi mérgezők. Megemlékeztünk tegnapi arról, hogy Felletár állami vegyész-szakértő a hozzá felküldött zsebelyi hullarészekben óriási mennyiségű arsenikumot talált. A temesvári törvényszék vizsgálóbírája erre azonnal Zsebelyre szállott ki s ott tömeges letartóztatásokat rendelt el. Az eddigiek után a zsebelyi mérgezési bűnper szenzáció és kiterjedtség dolgában még a hírhedt hódmezővásárhelyi mérgezési pört is tul fogja szárnyalni. Az országos vegyész egyes hullarészekben óriási tömeg mérget talált, másokban keveset, de a törvényszéki orvos a konstatait legkisebb adagot is elégnék jelentette ki arra, hogy attól nem egy, de több emberélet is elpusztuljon. Asohinger ügyész és dr. Gerdanovits törvényszéki bíró, tegnapi késő estig ott dolgoztak Zsebelyen. Iszonyatos erkölcsi elvadulás és galád megátalkodottság tűnt ki ezáltal is a megejtett vallatásokból. Az özvegyek ellen még a meggyilkoltak testvérei sem mernek vallani, mert félnek ezeknek a szörnyetegeknek szeretőitől, kik a falu legelvetemedettebb elemeiből telnek ki, s akik halállal fenyegetnek mindenkit, aki terhelően vall. Pedig faluszerte ujjal mutogatnak rá a gyilkos asszonyokra s nyíltan beszélnek gaszágaikról; csak épen a törvény emberei előtt némák. Így áll a bíróság Korinnal, a patikárussal is. Köztudomásu, hogy az arsenikum-kereskedés révén meggazdagodott s benépesítette a zsebelyin kívül a gilládi, sipeti és ligeti temetőket is. És még se mer vallani ellene senki, mert iszonyuan fél tőle az egész környék. Szinte babonás rettegés fogja el az embereket nevének pusztá hallatára. Eddig összesen 15 elfogatás történt. Legújabbban letartóztatták: Borkan Györgyöt, Korin vezét, ki nejt emésztette el s jelenlegi feleségét, Szorzs Verszáriát, ki szintén mérgeggel szabaddította meg magát első urától. Elfogták továbbá Musztacs

Aznát, aki 14 napon át mérgezett aludtejjel etette fejét. *Előbb panaszokodott a szerencsétlen szem-szedőknek, hogy méreggel etetik;* a halálos ítéletet végrehajtották rajta. A többiek *Sipecsán Ávrámé, Dimimeszku Ikonja, Bocskán Juonné.* Legközelebb meglepő fordulat várható, de ennek részleteit szigorúan titkolják.

— **Viozinális baleset.** A kispesti helyiérdeklő vasút Üllői-uti pályaudvarán ma reggel 6 órakor baleset történt. A váltódór, — egy tizenhárom esztendőes gyermek — álmossá vált a pálya előtt levő váltót rosszul fordította el. Tévedését akkor vette észre, amikor a mozdony a keresztezési ponton már átröbögött. Karamból lett volna, mert a pályaudvarról kiinduló vonat ugyanazon a sín páron volt, amelyen a Kispestről jövő s a kettő alig volt egymástól száz lépésnyire. A fiú megijedt, visszafordította a váltót. A következő pillanatban nagyott roppant a vonat, a keresztezésnél kettőbe szakadt, s a váltó-iktatási ponton haladó kocsi *felborult.* Kétségbeesett sikolyt, jajgatást hangzott a kocsiból. A benne volt tíz utas közül *hatan* megsérültek, szerencsére azonban valamennyinél nagyobb volt az ijedtség, mint a sebesülés.

— **A szegedi pályaudvar égése.** Az államvasut szegedi pályaháza ma este 9 órakor kigyulladt. A tűz oly gyorsan terjedt, hogy mire a tűzoltók odaértek, a tető fele leégett. A másik főtétőt megmentették.

— **Temetés.** Scerbovszky Ágoston nyugalmazott pénzügyminiszteri hivatalnokot, *Scerbovszky Szaniszló* budapesti *szülő-főparancsnok* édes atyját ma helyezték örök nyugalomra a kerepesi-úti temetőben. A temetésen jelen voltak a székesfővárosi bizottsági tagok nagy számmal, továbbá a Scerbovszky család kiterjedt rokonsága és ismerősei. Az egyházi szertartást *Kurz Vilmos* ferenczvárosi plébános végezte.

Pálffy Albert meghalt.

Egy magas, csontos öreg urat lehetett gyakran látni a Hazai takarékpénztárban, ahol mint napibiztos üldögélt, nyájas, de nem minden szatirikus el nélküli mosoly játszadozott piros arcán, melyet rövidre nyírt, őszbecsavarodó gyér szakáll körített.

Kavaszot beszélt, sokat pipázott, csak ha gyerekek jöttek be az új pedagógiai rendszer szerint takarékpénztári könyvecskéikkel, hogy megtakarított krajczárjukat betegyék, akkor olvadt fel az öreg ur egészen, s tiszta, kék szeméből kikandikált a lélek az írói lélek.

— No hát, sok pénzt hoztál, fiacskám?

— Nyolcz forintot.

— Ejnye, kutyafékom. Mit csinálsz te azzal a sok pénzzel?

— Pénnyel veszek rajta, ha nagyon sok lesz.

— De hát ahhoz széna is kell, amice, mert a ló eszik is. Vegyél inkább velőcipédet. Kinek a fia vagy?

A fiacskó megmondta. Az öreg természetesen ismerte az apát. Az öreg ur mindenkit ismert, mert hiszen az emberek csak két részre oszlanak adósokra és tőkepénzesekre s ezeknek a híre mindig megfordul a takarékpénztár sorompói mögött.

— Tisztelem az apádat fiacskám.

— Ki mondja otthon?

— Mondjad az öreg Pálffy bácsit.

Az öreg Pálffy bácsi pedig senki más nem volt, mint Pálffy Albert regényíró, aki tegnap halt meg nagy csendben, szinte elfelejtve a világtól.

Azon köcsapászértségek közé tartozott az öreg ur, akik legtovább bírják, mint valami nagyobb csilagnak a bolygója. Az üstökösök gyorsan tűnnek le, a kis bolygók vigan pisálkolnak tovább. Valaha a Petőfikkel, Jókaiakkal emlegették egy sorban s tényleg nagy szerepet is játszott akár mint regényíró akár mint zsurnaliszta. Élénk, színes és humoros tolla volt.

De az idő, a kisebb írók nagy ellensége, erősen ostromolta, ő nem adta meg magát, dacolt vele; mindig kisebb, egyre kisebb térre szorított, a végén már nem élt, csak a „Budapest Szemlében“ (ott meg mindig a Jókai vetélytársa volt.) és a külvárosi antiquáriusok könyvjegyzékében. De a szép munkapálya melyet befutott, nem volt

haszon és dísz nélküli. A hetvenhétéves aggastyán megérdemel a nemzettől egy koszorút.

Pálffy Albert 1820-ban született Gyulán, Békésmegyében. Debreczenben kezdte az elemi iskolákat, majd Nagy-Bányán és Aradon járt gimnáziumba. 1837-ben kispap lett a szatmármegyei szemináriumban s ott bevégezte a bölcsészeti tanfolyamot, sőt már a hittant is, egészen az utolsó év végeig, de az utolsó perczben határozta el, hogy nem lép be az egyházi rendbe. Erős kedvvel fordult a jogi pályához s 1842. augusztusban Pestre jött jurátusnak.

Szellem az akkor uralkodott irányok közt, az új francia irodalom tanulmányozására vonta s első művein nagyon meglátszik ennek nyoma. 1843-ban néhány novellája jelent meg a lapokban de kevés figyelmet sikerült gerjesztenie. Petőfivel, aki 1844-ben jött fel Pestre, ismeretségre és csakhamar szoros barátságba lépett. 1845-ben megjelent első kis regénye, a Magyar millionaire amely sem a közönségnek, sem a kritikának nem tetszett. Később apró, pikáns novellái, melyek a Pesti Divatlapban és az Életképekben jelentek meg, egyre nagyobb figyelmet kezdtek költetni.

1846-ban Pálffy új, kétkötetes regényt írt a Hóra-világból. Fekete könyv volt a címe. Most már nagy figyelmet kezdett ébresztetni. 1847-ben Csengeriek Pesti Hirlapjában az újdonságokat írta elemesen, könnyedén s érdekesen.

Ezt a stílt vitte át 1848-ban, a szabadságharc kezdetén megindított „Márctius“ tizenötödike című kis lapjába is, melynek jellegűl e mondatot választotta: „Nem kell táblabíró-politika.“ 1849. elején a kormánnyal együtt a Márctius is Debreczenbe költözött s itt is határozottan forradalmi politikát üdvén, kemény harcokat vívott a kiegyenlítés felé hajló Esti Lapok-kal. Pestre visszaköltözve, júliusban egy igen heves és szenvedélyes cikket közölt Szemere ellen. Lefoglalták s a szerkesztőt is őrizet alá vették. A kormány ismét elhagyván Pestet, Pálffy is követte Szegedre s Aradra. Ott volt a temesvári csata színhelyén is, de beteg, egy kocsirol nézte a szerencsétlen ütközetet. Lugosra érkezve, nyitvaállott előtte az út a külföld felé. De nem ment ki, visszafordult és egy ideig Dobsa Lajos apjának birtokán húzódott meg.

Innen Aradmegye Szitye nevű falujába ment anyai részről való nagybátyjához, akinek vendégszerető házában négy esztendőt töltött.

Pestre 1853. február havában tért vissza. Tizenegy napi szabadonlét után haditörvényszék elé idézték s az első kihallgatás után letartóztaták. Öt hónapig volt fogva az Újépületben, hol már 1849-diki dolgokért csak maga volt egyedül. Elitélni nem lehetett, mert egy évvel azelőtt ki volt már mondva, hogy újabb politikai pört az 1849-diki tettekért ne kezdjenek. Tehát csak internálták Csehországba, Budweis városába, ahol két évig s néhány hónapig lakott.

Megszabadulása óta folyvást irodalommal foglalkozott. Két regénye: a „Fejedelem keresztleánya“ Erdély történeteiből és az „Atyai ház“ a társadalomból nevezetesen emelkedést mutattak a regényírói pályán. A Kisfaludy-társaság érdemeit méltányolva, tagjai közé sorozta.

Nagy újságírói tevékenységet fejtett ki és igen éles hangon írta vezércikkelyeit. De 1875-ben már teljesen abbahagyta a publicisztikát és kizárólag szépirodalommal foglalkozott. Ismertebb regényei: *Esztika-Kisszöny* professzora, Egy mérnök regénye, *Anyja és grófné*, Ne hallja híre az anyjának. Egy leány, mint özvegyasszony, A Dabóczy-család. A régi Magyarország utolsó éveiből. Ezeknek egy részét Gyulai Pál buzdítására írta. 1884-ben az Akadémia is tagjául választotta az elhunyt költőt, aki az utóbbi években teljes visszavonultságban és meghasonlásban élt.

A gyászoló család a halálesetről ma a következő jelentést adta ki:

Pálffy Ferenc mint testvéröcs, továbbá unokahugai és unokaöccsei: Kremsperger József szül. Pálffy Piroška, Pálffy Lajos, Hannecker István szül. Pálffy Mariska, Kalmár Antal, Wittlin Győző, Zemplén János szül. Wittlin Jánka, Kiss Ferenc szül. Wittlin Viola Kereszty István szül. Kleho-

vich Ilon, Medveczky Árpádné szül. Kleborich Aranka, Kleborich László, Sándor Gyula és Iare, Neweklowsky Hedvig és Hermin — az egész gyászoló rokonság nevében, mélyen szomorodott szívvel jelentik forrón szeretett testvére, illetőleg nagybátyjuk

PÁLFY ALBERT

a M. Tudom. Akadémia és a Kisfaludy-Társaság tagjának életének 78-ik évében, folyó hó 22-én szerdán 5^{1/2} órakor, hosszabb szenvedés után bekövetkezett csendes elhunytát.

A halhatatlan emlékü író hült tetemei f. hó 24-én, délután 2^{1/2} órakor fognak a boldogult lakásán (Budapest, VIII. kerület Főherceg Sándor-utca 25. szám), a római katolikus egyház szertartása szerint beszenteltetni és a kerepesi-úti temetőben örök nyugalomra tétetni.

Lelki üdvéért pedig folyó hó 29-én, reggel 9 órakor a józsefvárosi plébániatemplomban fog a szent miseáldozat bemutattni.

Budapest, 1897. évi december hó 23-án.

Aldás poraira!

SZÍNHÁZ ÉS MŰVÉSZET.

* **Sonnenenthal Pozsonyban.** A bécsi Burgtheater elsőkelő művésze ma este Brachvogel *Narcisz*-ában a pozsonyi színpadon vendégszerepelt. Mint tudósítónk írja, a színházat zsutolóság megtöltött közönség folytonos tetszéssel kísérte a kiváló vendégművész játékát.

* **Harcz a tantiéméért.** A bécsi írók, zeneszerzők és zeneműkiadók egyesülete fölszólította az összes bécsi mulató-tulajdonosokat, hogy a helyiségeikben előadott zenedarabokért a komponistáknak tiszteletdíjat fizessenek. Noha egy kétesztendő törvény határozottan kimondja a tantiémefizetés kötelező voltát, a mulatóhelytulajdonosok mégis vonakodnak fizetni. De meg az igazság is azt diktálja, hogy ha a mulatók jövedelemhez jutnak a zenedarabok révén, a közönség pedig élvezethez, hát jusson valami honorárium annak is, aki nekik ezeket megszerzi. Akárhány olyan szerző van, akinek dalait az egész országban mindenhol éneklék, és arra senki sem gondol, hogy megteremtőjének nincs betevő falatja. Ezen akar a bécsi egyesület segíteni és valószínű, hogyha egészen nem is lesz sikeres akciója, legalább megalkusznak majd valahogy. Így aztán mégis segítenek valamennyire a szegényebb zeneszerzőkön.

TUDOMÁNY ÉS IRODALOM.

* **A Petőfi-társaság új tagjai.** Ma délután gyűltek egybe a Petőfi-társaság tagjai *Jókai* Mór előnökle alatt, hogy az év során megüresedett két tagsági helyet betöltsék. Az egyik hely idős *Ábrányi* Kornélak tiszteletbeli taggá történt megválasztásával, a másik *Helgy* Ignác halálával vált gazdátlanná. A legutóbbi felolvasó ülést követő zárt értekezlet tudvalevőleg *Kenedi* Géza szerkesztőnek és *Ferenczy* Zoltánnak, Petőfi életrajzírójának, jelölésében állapodott meg. A mai tagválasztó gyűlés a jelölést szankcionálta, amennyiben *Kenedi* Gézát 24 szavazattal, *Ferenczy* Zoltánt pedig 18 szavazattal rendes tagjai sorába választotta. *Koroda* Pál, a harmadik jelölt is 10 szavazatot kapott. A gyűlésen összesen 27 tag volt jelen.

* **A magyar nemzet története.** Kiadja az *Athenum*. Kilenczedik kötet. *Az új állam megalapítása.* (1815—1848.) Írta *Ballagi* Géza. Ez a díszes és befejezett egészet alkotó munka körülményesebb méltatást is érdemelne, ha erre terünk volna. *Ballagi* Géza a fiatal magyar historikusok élvezetesen elbeszélő modorában adja elő a nemzet új születésének történetét. Eddig kiadatlan műmelletek, arcképek és rajzok ékesítik a pompás kötetet. A nagy nemzeti harc emlékének fölélesztésére felöltötteknek, e nagy harc megismerésére ifjaknak, könyvtárbővítésül és egy méltó és kellő terjedelmű nemzeti krónika beszerzésül mindenkinek ajánljuk ezt a nagystűlű munkát és ezt a szívünkhez legközelebb eső kötetet.

* **Vesztett boldogság.** *Erdély* Zoltánnak ilyen című verses regényét az akadémia a „Nádasdy“-díjjal jutalmazta. A fiatal poéta most kiadja művét és előfizetést hirdet rá. — Az érdekes munka *Neogrady* Antal hangulatos illusztrációival nagy nyolczadrét alakban, önön velőpapíron, díszes nyomtatással fog megjelenni, árárt 3 forintúra szabták. A Franklin-társulat bocsátja közre.

A lélektan alapvevénye. Irta Wandt Vilmos. Fordította Rácz Lajos. A Franklin társulat kiadása. Ára két forint. A pszichofiziológiai alapaxiómák nagy forradalmának, Wundtnak ez a munkája első sorban egyetemi tanulók számára készült. Ezek a tanulók igen fogják látni a fordítás rettenetes magyarságát. Szerencsés körülmény, hogy Wundtra már Pauer Imre óta kíváncsiak nálunk a literátus emberek. El fogják tehát olvasni a könyvet végső végig, el azt, ami okos és merész fiziológia van benne és el azt a fejezetet is, mely evolúciós dolgokról beszél, tehát csak abszurd és mégis lehető szöveg, mint minden evolúciós tanítás.

FŐVÁROS.

(Gerlóczy bucsuja.) A régi gárda egyik legkiválóbb tagja, Gerlóczy Károly nyugalmazott alpolgármester ma bucsuzott el a tanácstól. Egy emberöltőnél tovább szolgált Budapest köztügyeit és nagyon sok része van abban, hogy Budapest aránylag rövid idő alatt világvárossá fejlődött és teljesen megmagyarosodott. A tanács nevében Halmos János polgármester választott Gerlóczy bucsuzó szavaira.

(Tanácsnokok jelölése.) A székesfőváros kijelölő választmánya, Márkus József főpolgármester elnöklése mellett ma este ülést tartott. Ez alkalommal a tanácsnoki és egyéb főtisztviselői állásokra jelölték ki a pályázókat. Az eredmény általános meglepetést fog kelteni, mert eltérőleg az eddigi elvtől és gyakorlattól, a tanácsnoki állásokra első sorban jelöltek közül kihagyták a volt tanácsnoki kar két legrégibb tagját, Horváth Jánost és Viola Imrét.

A jelölések a következők:

A tíz tanácsnoki állásra első helyen a következőket: Kun Gyula, Vossits Károly, Kullmann Lajos, Vasziljevits János, Lung György régiek; Szabó Károly VI. kerületi előjáró, Faller Ferenc főjegyző, Hermann Béla II. kerületi előjáró, Pohl Ferenc IX. kerületi előjáró és Amtmann Géza tanácsjegyző. Második helyen: Horváth János tanácsnok, Viola Imre tanácsnok, Eszláry Sándor helyettes-előjáró, Marich Géza tanácsjegyző, dr. Melly Béla, Piperkovits Bátor, Baintner Tivadar, dr. Sacher István, Földváry Antal és Herein Károly tanácsjegyzők.

Arvasszéki elnöki állásra az egyedüli jelölt Sipőcz László. Elnökhelyettesekül Pözel István, Unger Jenő és Morlin Imre.

Tisztviselői állásra jelöltek: Toldy József és Fülöp Kálmán.

Tisztviselői állásra: Schermann Adolf.

Főszámviteli állásra: Lampl Hugó.

Meglepetést fog kelteni a középítési igazgatói állásra történt jelölés is, amennyiben az eddigi igazgatóval, Heuffel Adolffal szemben Deveczis miniszteri tanácsost jelölték első helyen, míg Heuffel a második helyre szorult.

(Iskola-avatás.) Kőbányán tegnap avatták fel ünnepiesen a gyömrői-úton épült elemi iskolát, amely azon a vidéken határozottan kulturmissziót teljesít. A felavatáson részt vettek a fővárosi tanügy vezérferfi és a X. kerületi polgárság nagy számmal.

(Az iparegyesület segélye.) A főváros az országos iparegyesületnek a jövő évre 2000 forint segélyt szavazott meg. A belügyminiszter a közgyűlés határozatát ma jóváhagyta.

Polgármester-választás.

— A főváros közgyűlése. —

A főváros tisztújításának ma volt az első napja. A polgármestert és a két alpolgármestert választották. Ugy történt minden, amint előrelátható volt: polgármester immár Halmos János, a két alpolgármester pedig a vásárcsarnokok teremője, Mataska Alajos és a közoktatásügy eddigi vezetője, Rózsavölgyi Gyula lett. Az első 1865., a második 1874. óta szolgálják a fővárost.

A nevezetes alkalomra a közgyűlés kiszállott a tágas díszteremből a sokkal kisebb tanács-terembe.

Az új városatyák megilletődve hajlongtak, mikor a főpolgármester megállott a terem közepén: Tisztelt közgyűlés, a közgyűlést ezennel megnyitom és felfüggesztem a polgármesteri és a két alpolgármesteri szék szavazás útján való betöltésének idejére. Egyidejűleg bejelentem, hogy Viola Imre tanácsnok, akit a kijelölő választmány az alpolgármesteri állásokra harmadsorban kandidált, lemondott a jelöltségről.

Heinrich István a szavazatszedő-küldöttség elnöke kiszólt:

— Tessék szavazni.

De nem igen tetszett. — Csak kevesen jöttek. Nagybőrra a negyvenötös bizottság szavazó-lapját dobta az urnába, amelylyel a polgármesteri állásra Halmos Jánost, az alpolgármesteri állásokra Mataska Alajost és Rózsavölgyi Gyulát választották. A hivatalos szavazó-lapot eleinte kevesen használták. Ezt a kijelölő választmány állította össze, a polgármesterségre Halmost, az alpolgármesteri tisztségre pedig első helyen Matuskát, Rózsavölgyit, a másodikik dr. Sipőcz Lászlót, Kun Gyulát, a harmadikon Horváth Jánost és Viola Imrét jelölte.

Csak négyóra tájban kezdődött az igazi választás. Egyre csoportosabban jöttek a városatyák.

Az elnök mindegyiknek megkérdezte a nevét, rámutatott az előtte levő nagy bádogszelenczére: Tessék bedobni.

Ötödfélórákor érkezett Berzeviczy Albert, a képviselőház alelnöke, majd Darányi Ignác földművelésügyi miniszter. Szavaztak a hivatalos listával s el is mentek mindjárt.

Majd egy óra hosszáig tartott, míg a szavazatokat összeszámlálták s mire bevégezték, a közgyűlés terme csak úgy zsongott. Valamikor, tíz-tizenöt esztendővel ezelőtt, gyűltek csak össze ennyien egy-egy választáskor. De a karzatok is tele voltak. Leginkább fiatal tisztviselőkből állott a publikum, de volt néhány asszony is. Azokat a lent zajongó városatyák érdekelték, akiknek kegyét néhány év múlva már ők is keresik, emezeket pedig a finom izlésű új függöny, amelyet a napokban helyeztek el az elnöki emelvény mögött.

Hat óra volt, mikor Márkus főpolgármester újból megnyitotta a közgyűlést, bejelentve, hogy a terézvárosiak is mindnyájan szavaztak, mivel a legutóbb megválasztottak ellen beadott fellebbezést visszavontak.

Kassics Péternek volt csak kifogása, mert ő is megtámadta Radocza János terézvárosi bizottsági tag megválasztását inkompatibilitás miatt.

— Nem tartozik ide! — zugott rá a terem. Ezzel a dolog el is volt intézve s Rényi tanácsjegyző felolvashatta a választás eredményét.

Beadtak összesen 351 érvényes szavazatot; és pedig a polgármesteri állásnál Halmos Jánosra 347-et, az alpolgármesteri állásoknál Mataska Alajosra 209-et, Rózsavölgyi Gyulára 182-öt, Kun Gyulára 140-et, Sipőcz Lászlóra 112-öt és Horváth Jánosra 9-et.

A főpolgármester erre kijelentette, hogy Halmos János lett a polgármester, s Mataska és Rózsavölgyi pedig az alpolgármesterek.

Radocza János vezetése alatt harmincztagú küldöttség ment a szomszéd szobába, hogy a megválasztottakat a közgyűlési terembe kísérje. A polgármester magyar díszruhában jött, a két alpolgármester a megszokott szalonkabátban.

A főpolgármester előtt a hárman letették a hivatalos esküt, mire az üdvözölte őket. Lendületes, meleg szavakkal figyelmeztette őket kötelességeikre, állásuk jelentőségére.

— Hiszem és remélem — mondotta a többiek között — hogy önök, uraim, nemcsak a tisztségben lesznek az első, amelyet a közgyűlés bizalmából elfoglalnak, hanem a tisztviselői karnak példaként szolgálva, első lesznek a kötelességek önzetlen teljesítésében is.

Halmos polgármester megköszönte a bizalmat s ezzel a közgyűlés bevégeződött.

VIDÉK.

Soproniak üdvözlése a kormányhoz.) A soproni kereskedelmi és iparkamara Friedrich Ágost elnöke alatt ma délután tartott összes ülésében, Steiner Ignác soproni nagykereskedő, kamarai beltag indítványára, egyhangulag elhatározta, hogy a kormánynak a kiegyezési ügyekben az ellenzék obstrukciójával szemben tanúsított önzéletes magatartásáért bizalmat és köszönetet szavaz s mivel a gazdasági közösség fentartását az ország érde-

kében szükségesnek tartja, táviratilag azt a körölményt terjeszti a kormány elé, hogy a jelenlegi bizonytalan helyzetet az eddigi állapot fentartásával szüntesse meg.

* (Petroleum-Panama Szegeden.) Szeged városát 1879-ben az árvíz pusztította el, azóta a vállalkozók emésztik. Nemrég ideje annak, hogy rajta kapták Bába Sándort és társait a papírszállításoknál elkövetett visszaélésekért; most meg a város világító-vállalkozóját: Kákayné-Felmayer Bonát leplezték le. Ez a derék asszonyosság — mint a Szegedi Napló írja — 1107 lámpa helyett csupán 564 lámpát égetett hónapok, sőt talán évek óta s azokat is csak féllánggal gyújtatta meg, de értük egész díjazást vett. Rainer József főkapitány már régóta észrevette, hogy nagyon sötét a város, világosságot akart tehát vetni a homályba. Titokban magához kérte a felügyelő bizottságot, Csonka városi vegyész, Kovács tüztöltő főparancsnokot és Vőnek Pál városi képviselőt és ezekkel, valamint a rendőri közeggekkel együtt lámparazziát tartott, amikor aztán kiderült a turpisság.

* (Az újpesti tisztújítás) minden rendzavarás nélkül történt meg. Ilyen restaurációra, mint a mai volt, csak azok a bizonyos legöregebb újpesti emberek emlékeznek. A választást Ivánka Pál főszolgabíró vezette. Reggeltől estig tartott a szavazás. Összesen 979 választó szavazott. A bírói tisztre nagy szótöbbséggel Lindt János mostani bírót választották meg. Ellenjelöltjei Rákoczi Aladár és Richter Győző voltak. Lindt 679, Rákoczy 299, Richter pedig 1 szavazatot kapott. Törvénybíró lett Hochbaum Jakab, közgyám Karit Ferencz, pénztáros Radiss Dávid. Ezeken kívül tíz esküdtet választottak.

* (Uj vasuti internátus.) A kassa-oderbergi vasutnál alkalmazott szegénysorsú kisebb fizetésű családok értékes karácsonyi ajándékot kaptak kegyérádó társaságuktól. A vasut igazgatósága ugyanis a társaság elnöke dr. Falk Miksa országgyűlési képviselő elnöke mellett legutóbb tartott ülésén, Ráth Péter vezérigazgató országgyűlési képviselő javaslatára elhatározta, hogy a kisebb tisztviselők, alútszék és szolgák gyermekeinek, az iskolával bíró felvidéki városok csekély számánál és az állomásoktól való nagy távolságánál fogva igen megnehezített és költséges, sőt sokszor lehetetlen iskoláztatását megkönnyítendő, azok számára nevelő- és tápintézetet létesít, Az intézetben, melynek berendezése a gyermeknevelés és az egészségügy minden kívánalmának meg fog felelni, 150 hat-tizenkét éves fiúgyermek lesz elhelyezhető, akik ott teljes ellátásban és gondos felügyeletben fognak részesülni, míg iskoláztatásuk annak a városnak nyilvános iskoláiban fog megtörténni, melyben az internátust létesítik. Erre a kassa-oderbergi vasut vonalán fekvő felsőmagyarországi nagyobb városok közül azt fogják kiszemelni, mely fekvésénél, elemi- és középiskoláinak berendezésénél és egyéb tekinteténél fogva erre legalkalmasabb. Mielőtt a vasutársaság elhatározata végre lesz hajtható, azonnal hozzáfognak annak megvalósításához és az építést a már előkészített tervek alapján tavasszal megkezdik.

* (A kaposvári vasuti állomás) Kaposvár város képviselőtestülete ma ülést tartott, mely alkalommal felolvasták a kereskedelemügyi miniszternek a kaposvári vasuti állomás kibővítésére vonatkozó leiratát. A közgyűlés a leiratot hangos eljenzéssel vette tudomásul, egyuttal elhatározta, hogy Vörös László államtitkárnak, a kaposvári kerület országgyűlési képviselőjének, a város köztügyei iránt tanúsított érdeklődése és sokszor tapasztalt pártfogásáért köszönetet szavaz s azt az államtitkárnak fölratban adja tudtára.

* (Szász fészkelődés.) Szászvárosról írják: A községi képviselőtestületben tegnapelőtt indítvány alakjában szóba hozták a helységnevekről szóló törvényjavaslatot és jöllehet az indítványt előzőleg be sem jelentették, a román és szász képviselőkből álló többség elhatározta, hogy tiltakozik a javaslat ellen és evégből küldöttséget meneszt a királyhoz, hogy a javaslatról a szentesítést megtagadja. A képviselőtestület magyar tagjai óvást emeltek e határozat ellen és odahagyták a termet.

TÖRVÉNYKEZÉS.

— **A bán sajtópör.** Gróf Khuen-Héderváry Károly horvát bán nevében dr. Darvay Fülöp budapesti ügyvéd ma sajtóügyi panaszlevelet adott be a győri sajtóbíróshoz Ertl Gyula, a bánnak egyik volt bérlelője ellen, *rágalmazás* címén. Ertl a bérleten tönkrement s azt egy röpiratban a bánnak tulajdonítja, aki őt állítólag hitegetéssel és téves adatokkal beugrasztotta. E röpiratra a bán uradalmi kormányzója válaszolt, amire Ertl újabb röpiratban a bán és Möller nevű jószágkormányzóját *csalóknak* nevezte. A sajtópörnek lelölését itt nagy érdeklődéssel várják.

— **Egy örökség története.** Érdekes sajtópört tárgyalt e napokban a kassai sajtóbíróshoz. A sajtópörre, melynek tárgyalására vagy negyven tanut idéztek be, egy *Csizy József* eperjesi pénzügyőri főbiztos által írt, *Diószeghy György*, Miskolc város főjegyzője ellen kiadott röpirat adott okot. A röpirat amelynek címe: „*Egy örökség története*”, az a vádolja Diószeghyt, aki Csizynek sógora, hogy nagybátyját, Csizy Károly nyugalmazott huszárkapitányt, hagyatékát eltulajdonította, s amikor Csizy a távirati értesítésre Miskolcra érkezett, elhunyt atyja szekrényeit üresen találta. A röpirat a főjegyző feleségét is súlyos vádakkal illeti. Diószeghy főjegyző ellen régebben fegyelmi eljárás volt folyamatban. Katonaszabaditással vádolták, de a hatóságok megszüntetett határozatot hoztak. Ezt a fegyelmi vizsgálatot Csizy a röpiratban rikkító színekben festi le; közökirathamisítással, a katonaaállításai lajstrom megamisításával és vesztegetéssel vádolja sógorát. A tanuk közül *Zelenka Pál* püspök a bírósághoz intézett levélben papi állásával összeférhetetlennek mondja az esküvállomást, de kijelenti, hogy Diószeghyt kifogástalan jellemű, feltétlenül tisztességes embernek tartja, báró *Radvánszky Géza* és *Vadnay Károly* lapszerkesztő Budapesten, betegséggel mentették ki meg nem jelenésüket. Az esküdtek marasztaló verdiktje alapján a sajtóbíróshoz Csizy Józsefet *100 forint főbüntetésre* és *40 forint mellék-pénzbüntetésre* ítélte.

— **Zsarolás.** Egy *Balázs Géza* nevű fiatal ember állított be nemrég dr. Mitzger Tivadar orvoshoz s magát hírlapírónak hazudva, eladta, hogy a doktor urra vonatkozólag igen kompromittáló adatok vannak a kezél között, amelyeket közzé öhajt tenni (s amelyeket jó pénzért hajlandó volna elhallgatni). Az orvos rögtön átlátott a szítán s kérte *Balászt*, jöjjön majd egy félóra múlva. Detektíveket hivatott, s amikor a szélhámos ifjú újból megjelent és kérelmét megismételte, a detektívek letartóztatták. A büntető törvényszék *Balázs Gézát* ma helyezte vád alá *zsarolás kísérlete* miatt. A tárgyalást a jövő hónapban tartják meg.

— **Jelenet a kapu alatt.** A „Herkó Páter” szerkesztője, *Markos Gyula* római katolikus lelkész pörbe keveredett a nyomdászával, *Galba Rezsővel*. A VII. kerületi előjáróság tárgyalta pörüket, amelynek eredményével a nyomdász nem volt megelégedve és elkeseredésében mi telhetett tőle? Ott hagyta a tárgyaló termet, a kapu alá ment, ahol is várakozó állást foglalt el. Mikor aztán *Markos Gyula* gyanútlanul kifelé ballagott, *Galba Rezső* irgalmatlanul összeszidta a „Herkó Páter” szerkesztőjének Herkópáterét és szerzemegül — arcuzl ütötte. A járásbíróshoz *Galbát* ezért az egy pofonért *huszonöt forint pénzbüntetésre* ítélte, s ezt az ítéletet a törvényszék is *helybenhagyta*.

— **Kivégzés.** *Waczowszki József* halálraítélt rablógyilkost, aki a múlt esztendőben *édesanyját* meggyilkolta, tegnap akasztották föl a pilseni kerületi törvényszék épületében.

— **Depraváció a rendőrségnél.** Az a nyilatkozat, mely e napokban *Szarka Sándor* bűnügyében az elnöki székéből elhangzott, élénken foglalkoztatja a bírói köröket. Mindenfelé nagy megütközést keltett, hogy az elnök egy ember hibájáért oly lealázó és sértő módon nyilatkozott arról az egész testületről, melynek a büntető törvényszék mellett, mint az igazságszolgáltatás egyik tényezőjének, oly fontos szerepe van. Általánosan helytelenítik és elítélik az elnöklő bíró eljárását, mely alkalmas arra, hogy a nagy közönségnek a rendőrségben való bizalmát megingassa. Ugy értésülünk, hogy az az elnöki enuncziáció nem marad annyiban és a rendőrség az elnöklő bíróval szemben meg fogja kapni a kellő elégtételt.

— **A népszínház-utozal rablógyilkosság.** Ma tárgyalta a királyi ítélőtábla *Tanaszkovits Száva* ácslegény gyilkossági ügyét, amelyet októberben tárgyalt a budapesti törvényszék. *Tanaszkovics Száva* tudvalevőleg meggyilkolta és kirabolta a Galicziából ide származott *Haas Wolf* Léb népszínház-utcai aranyművest. A törvényszék *szándékos emberölés és rablás büntette miatt életfogytig tartó fegyházra* ítélte. A királyi tábla megváltoztatta ezt az ítéletet. *Tanaszkovics Szávát gyilkosság és rablás büntetésében* mondta ki bűnösnek és *kötélhalálra* ítélte.

Éjféli mulatság.

A bíró: Kilencz órára volt időzve. Miért nem jelent meg pontosan?

A panaszos: Kérem alálasson: hiszen még csak öt perc múlva lesz kilencz.

A bíró: No ez már mégis sok! (Óráját mutatva.) Háromnegyed tíz múlt!

A panaszos: (Előveszi az óráját.) Vagy a bíró ur órája siet, vagy az én óráim késik. Ha a bíró ur órája siet, nekem van igazam, ha az én óráim késik, bíró urnak nincs igazza. Mert akkor nem adtam okot a szemrehányásra.

A bíró: (Dühösen) Csapja földhöz az óráját!

A panaszos: Kérem! Nagyon szívesen. (Földhöz vágja nickel-óráját.) És most, ha bíró urnak is úgy tetszik, tárgyalhatunk.

A bíró: Ne kedélyeskedjék! Adj a elő panaszát!

A panaszos: Ugy történt a dolog, instálom, hogy szeptember elsején pompás üzletet csináltam. Ötszáz darab hizott disznón ezer forintot nyertem, miért is becsületesen kilumpoltam magam a Blau-féle bodegában. Megittam két üveg bort, három palack szót, hat konyakot és négy knikebeint, úgy, hogy alaposan berugtam; noha Blau ur az ő italai-ban a szesztartalmat a minimumra redukálja.

Hajnali három óra tájban a legkomolyabb szándékkal udvarolni kezdtem *Miczike* kisasszonynak, aki arról híres, hogy a szeme kék, a szemöldöke fekete, a haja birtelen szőke, a két orcája pedig piros. Tíz percznyi udvarlás után határozottan kijelentettem, hogy nemcsak szeretem, de imádom őt, a mivel feljogosítottam arra, hogy egy üveg pezsgőt hoztasson.

Heves udvarlásom közben nagyokat csiptem rajta...

A bíró: Eltér a tárgytól.

A panaszos: Dehogy térek! Hiszen bárcsak ne csipkedtem volna!... A drága eleinte szó nélkül eltűrte a kézzel fogható vallomásokat, később azonban bájos ráncokba szedte keskeny homlokát, és rám förmedt.

— **Ocsenás ur!** Én hirtelen természetű vagyok!

— **Annál jobb!** mondok. Bolondulok a hirtelen természetű hölgyek után!

— **Hát nem ég ki a szeme, Ocsenás?** Hiszen magának felesége van.

— **Sohse prédikálj, lelkem galambom!** Nem illik az a te főtékes ábrázatodhoz.

Amint ekként diskurálgatok az éjféli pillangóval, hirtelen kialusznak a villamos lámpák és a bodega elsötétül. Ott ülök a sötétségben, bután, kimeresztett szemekkel, midőn egyszerre csak azt érzem, hogy valami keményet és valami forrót vágna a fejemhez. Természetes, hogy tüstént felugrottam és tüzet kiáltottam.

Mikor a villamos lámpák újra kigyultak, konstatáltam, hogy egy hig tojást vágta a fejemhez. Elsárgultam a dühötől, meg a tojástól és két teljes perczen át káromkodtam.

Megindítottam a nyomozatot a tettes kipuholása iránt. Összesen három vendég volt a bodegában. Egy ur, aki már éjfél óta alszik és ijeszten hortyog, egy másik ur, aki bóbiskál, de sehogysem tud elaludni, és egy vigyorgó képű kucseber. Hm, melyik volt a három közül? De hiszen ennek megállapításánál mi sem könnyebb.

— **Hé pinczer!**... kiáltok a vádlott felé.

— **Parancs?**

— **Ki rendelt itt tojást?**

— **Éeen a nagyságos ur.**

— **Épen?**... De hiszen én keményet rendeltem.

— **Ha tudtam volna, hogy a nagyságos ur fejéhez vágják, kökeményre főztem volna.**

Nem rossz! konstatáltam ezek után, hogy a saját tojásomat vágta a fejemhez. De hát ki a tettes? Itt kell lennie!... Tanulmányozni kezdtem a vendégek arcát. A kucseber még mindig bambán vigyorgott, de nagyon ártatlan képe volt; a hortyogó urra sem gyanakodhattam, de az a bóbiskáló vendég határozottan gyanus volt. Időnkint föl-fölpislogott és ilyenkor sunyi módon mindig én ráam esett a tekintete.

Hát bizony nem sokáig mérlegeltem a gyanu-okokat. Kaptam magam, és a kezemügyébe akadt angol mustárt a bóbiskáló vendég fejéhez repítettem.

Lón erre nagy felfordulás. A kucseber áruktárát féltve, megugrott. A megbántott vendég poharakkal és sórtartókkal hajingálózott *Miczike* sikoltozott s a vádlott ur — kaczagott. A kedélyes mulatság azzal végződött, hogy *Miczike* kitárta a bodega ajtaját, Blau ur pedig nyalábra fogott és kiröpített az utcára.

Másnap a pinczer ur szíves volt egy levelező-lapon értesíteni, hogy ő volt az, aki a tojást a fejemhez vágta, mivelhogy *Miczikét*, az ő ideálját csipkedtem.

Ez a tényállás... Bocsánatot kérek; elfelejtettem megjegyezni, hogy mielőtt kidobtak a bodegából, meg kellett fizetnem a fejemhez vágott tojás árát is. Kérem ezt is jegyzőkönyvbe venni.

A bíró: *Kovács Adolf* pinczért becsületsértés vétsége miatt *tizenöt forint pénzbüntetésre* ítélte. Gutlus.

SPORT.

— **Vívóakadémia.** A *Magyar athletikai klub* védnöksége alatt *Santelli Italo*, a magyar athletikai klub és a Wesselényi vívó-klub vívómestere, ma este 7 órakor nemzetközi vívóakadémiát rendezett a vidádó nagytermében. Sokan gyűltek össze az érdekes tornára a főváros sportemberei közül, kiváltképp sok volt az uniformis, és sok elegáns hölgy is sietett a vívótörrel végzett művészetet megnézni. A gazdag program tízenyolcz számból állt. A fő érdeklődés mégis oda irányult, hogyan állják meg a helyet a mi olasz mestereink az idegen mesterekkel szemben. Részt vett ugyanis az akadémián *Schiavoni Ettore* olasz vívómester Rómából és *Franceschini Giovanni* bécsi mester. Az előbbi egész Olaszországnak tán a legjobb vívója, aki az idei velencei nemzetközi vívóakadémián az első bajnok lett. Hosszu, szikár alak, 197 centiméter magas, ami kicsi pesti mestereinkkel szemben igen tekintélyes szám és előny. A küzdelem alatt mégis azt tapasztaltuk, hogy a mi Santellinkben párjára talált a római mester, a ki ha adott, kapott is szurást vagy vágást. *Arlow Gusztáv* lovag a balog *Santelli* Horazioval és *Schiavoni* Ettoreval vívott. A klubok bajnokai közül leginkább kitűntek *Iványi Gyula*, dr. *Porteleky László*, *Szöts Aladár* hadnagy, *Mészáros Ervin* és *Nagy Béla*. Az akadémia rendező *Santelli Italo*, a sok tapson kívül egyik tisztelőjétől hatalmas nemzetiszín szalagos babérkoszorút is kapott ezzel a felírással: *A nagy mesternek, egy lovag.* A tetetésnyilvánításokból sok jutott a vendégmestereknek is.

— **Eredménydus vadászat.** „A magyar vadász és vadtenyésztő-társaság” haraszi fázánosában, a napokban, 14 vadász részvétele mellett, vadászatot tartottak. Az öt óra hosszágú tartó vadászat eredménye: 308 darab fázán-kakas és 64 nyul volt.

— **Hajtóvadászatok Pozsonymegyében.** Gróf *Zichy Pál* czifferi uradalmában nagy hajtóvadászatok végződtek be tegnap. A vadásztársaságban voltak *Frigyes főherceg*, *Isabella főhercegnasszony*, gróf *Zichy Pál*, mint házigazda, *Wenckheim*, *Wolkenstein*, *Zichy Géza* és *Béla*, *Majláth György*, *Pálffy Miklós* grófok, báró *Schell* szárnysegéd, *Bacsák Pál*. Terítékre került 2100 nyul, 160 fogoly, 865 fázán.

— **Uj jockey.** *Alfons Planner* trainer istálló-jához *Jones*, francia jockey szerződött. *Planner* ezelőtt *Schickler* bárónál volt alkalmazásban.

MINDENFÉLE.

Ez is rekord. A szórakozott tanárokról s egyéb, a tudományokkal foglalkozó férfiakról szóló történetek színhelye többnyire valamelyik egyetemi város. Nem tudjuk, melyik városban esett, de tény, hogy megesett valamelyik egyetemi tanárral a következő eset: A tanár egyik barátjával együtt az az este induló gyorsvonat felé sietett, midőn egyszerre felkiált:

— Ejnye no! most elindultam az utra, az órát meg otthon felejtettem.

— Hát egyszerű dolog; gyérünk vissza érte — vélekedék a barátja.

— Nem a! nem hiszem, hogy elég időnk lenne arra — mondja a tanár s azonközben elveszettnek hitt óráját kihuzva a mellénye zsebéből, pontosan megvizsgálja, a percmutatató nézi s hozzáteszi — nem a! nincs már időnk arra.

Aztán az állomás fele sietve, megtoldja beszédét e szavakkal:

— No de azt hiszem, ellehetek egy napig órá nélkül is.

A legújabb párisi divat. Párisban jelenleg a legújabb ékszordivat az eleven indiai tekenősbéka, melynek hátára platinafogalattal a tulajdonos neve van gyöngyökkel és drágakövekkel kirakva. A kis béka vékony lánczon csüng és föl-alá mászkál viselője keblén. A csöpp kis békának, amely körülbelül olyan kicsi, mint egy cserebogár, nagyon jó élete van. Ha hideg van, akkor felöltő vagy télikabát alatt viselik, éjszakára friss moha közé teszik. Kítőmött madarak a kalapon, eleven teknősbékák a mélen, ez már századvégi divat.

Miként büntessük a gyermekgyilkos anyákat? Erre a kérdésre nem ugyan praktikus, de igen eredeti módot ajánl egy bizonyos Lantier ur, chants-sur-marne-i polgár. A nevezett petíciót nyújtott be a francia kamarához a gyermekgyilkos anyák új büntetési módja tárgyában. Kifejti a petícióban, hogy 10 közül 9 esetben minden valószínűség szerint nem is gondolna az anya gyermeke meggyilkolására, ha mód kínálkozna számára, hogy titokban elhelyezheti újszülöttjét valamelyik lelenczház oltalmá alá. Épp azért az ugynevezett fordulóláda (Drehlade, tours) intézményét újból életbe kellene léptetni a lelenczházak kapujában. Ahelyett pedig, hogy bebörtönözzék a gyermekgyilkos anyát, sokkal célravezetőbb volna az ilyen elvetemedett nőket elszigetelt gyarmatokra küldeni, a gyilkosság körülményeihez képest, egy-, két vagy több gyermekre itélve.

ÜZENETEK A KÖZÖNSÉGNEK.

Gentleman. Önt egy nagyobb társaságban, ideáljára előtt, megsértették. Kérde, hogy mit tegyen, mert ön elvből nem verekedik. *Válasz:* Tessék az egész esetet egyszerűen letagadni. Ennél bölcsőbb tanácsot nem adhatunk.

H. L. Kolossvár. Ha csak két polgári iskolát végzett, nem pályázhatik.

L. S. Pozeony. Hogy *Luiger* zsidó-e? Nem tudjuk, tessék ezzel a kérdéssel egyenesen és *személyesen* magához *Luiger* urhoz fordulni. Küldje be hozzá előbb a névjegyet. De vigyen magával egy vizes lepedőt.

Novellista. *Szatmár* 1. Megkaptuk. Gyönyörűen van írva, csak az a kár, hogy a betűk itt-ott elmosódnak. Ami magát a novellát illeti, az kritikán aluli! Ha nem azért ne csüggedjen. Irhat ön még jót is. Csak arra kérjük, hogy ne mihozottunk küldje be azt, amit ír. 2. A fogadást ön nyerte meg.

Vitakozó. Nincs igaz. „Aller chercher du vin à la cave”, ez a helyes és nem „de la cave”. Gallicizmus.

KÖZGAZDASÁG.

A kartellek.

A budapesti kereskedelmi és iparkamara a napokban tárgyalta a kartellek kérdését. Azt határozták, hogy az elnökséget megbízzák, miként a fontosabb kartellek körül érdekelt üzleti körök meghallgatásával dolgozzon ki előadói tervezetet, ezt bocsátva bizottsági tárgyalás alá és ennek a jelentése terjesztessék ismét mint javaslat plénium elé. Ez a munkalat elkészült és azt a következőkben ismertetjük:

A kartellügyről való véleménynek nyilvánítása alkalmával a vállalkozói kartellek nem tárgyalhatók

egymagukban, hanem állandóan szem előtt tartandók az ipari termelésnek, a kereskedelemnek, az áruforgalomnak, a társadalmi érdekeknek, a nagy fogyasztókörzésnek érdekeinek, valamint általában az egész közgazdasági élet összes tényezőinek vonatkozásai s egymásra való kölcsönös hatásai. A mai vállaltszerű gazdálkodással elválaszthatlan kapcsolatban álló tény, hogy a termelés, ha az haszonhajtó akar lenni, nem terjeszthető ki tetszés szerint, hanem hogy az a fogyasztóképesség által megszabott határokhoz van kötve. A természetes ezen korlátozottságból valamint a szabad versenyből eredő kölcsönhatások idézik föl azután azokat a jelenségeket, amelyek tultermelés, árhanatás vagy válságok alakjában lépnek előtérbe, a vállalkozói hasznát nagyban csorbitják, sőt tömeges üzembeszűntetéseket idéznek elő és általában a nagyiparnak továbbfejlődését hátráltatják.

Eme fenyegető bajoknak elhárítására hatályos eszközként kínálkoztak a vállalkozói kartellek, amelyek az ipari termelésnek a fogyasztás szükségletéhez való alkalmazkodására, a veszteségek kizárására és méltányos üzleti nyereséget hozó árak fenntartására törekedvén, lényegesen különböznek az itt-ott keletkező alkalmi üzérsszervezetektől, amelyek valamely áruhoz összes készleteinek összevásárlása, az áraknak mesterséges felszoktatása és azután az áraknak uszorszerű áron való tovább eladása végett alakulnak. Tekintve azt, hogy a kartellek ama célokatuk értelmében, amely szerint az ipari termelést a fogyasztással arányba hozzák és általában az üzleti élet összes vonatkozásaiban bizonyos fokú stabilitást honosítanak meg, igen figyelemre méltó újabb elveket vezetnek be a gazdasági életbe. A szakbizottság nem zárkozhatik el attól, hogy az utóbbi időben az összes kulturális és gazdasági életben emelkedő kartell-eszmék a közgazdaságban nagy jelentőségű újabb fejlődést fozoztatnak, amely hivatva van egész gazdasági rendszerünk további alakulásának irányt szabni. A kartelleknek ilyen magasabb szempontból való elbírálása arra a meggyőződésre vezet, hogy ama kérdés eldöntése körül, vajjon célszerű és időszzerű-e a kartellügybe való állami beavatkozás, a legnagyobb óvatosság ajánlatos. Nem tanácsos a szabályozás kedvéért az előre nem látható kísérletezés terére lépni és a gazdasági fejlődés természetes útjába vágni.

Áttérve a nálunk létező kartellek hatásaira, a fontosabb kartellekre nézve meghallgatott összes érdekelt üzleti körök képviselőitől nyert nyilatkozatoknak és a kartellek körül tett összes megfigyeléseknek egybevető mérlegelése alapján a szakbizottság arra a meggyőződésre jutott, hogy a *kartellek nálunk ez idő szerint az iparra, kereskedelemre és az üzleti forgalomra nézve hátrányos következményeket nem vontak maguk után*. A vizsgálat tárgyává tett kartellek közül az egyik jelentékenyebb, tudniillik a *vaskartell* tekintetében, az összes üzleti érdekeket egyhangulag, elismerték azt, hogy az egyezmény lehetővé tette a magyar vastermelésnek növekedését, valamint a szóban lévő iparág jövedelme bőségének az emelkedését, másfelől pedig a közvetítő kereskedésnek és a vasat feldolgozó iparágakra nézve lehetővé tette a megbízható kereskedői kalkulációt és megővta ezeket az üzleti köröket a korábbi féktelen verseny idején sok esetben el nem kerülhető érzékeny veszteségektől.

A másik fontos kartellre, a *czukorkartell*re nézve a közvetítő kereskedők az árendeményeknek reájuk nézve hátrányos megszorítása miatt szólaltak föl, de legfőképpen a jövőben bekövetkező veszélyes következményekre utaltak, amennyiben a kartellhatározmányok nézetük szerint újabb czukorgyáraknak a keletkezését akadályozván, attól vélnek tartani, hogy a czukorkartell annyira felszokteti az árakat és annyira súlyosítja az eladási feltételeket, hogy az a közvetítő kereskedés nagy hátrányára lesz. Ezt az érvelést azonban a szakbizottság magáéval nem teheti. Valószínűleg, sőt egyenesen kizártnak tartja azt, hogy a czukorkartell — még ha ez a kartell-vezetőség szándékában volna is — a czukorárakat állandóan a termelési viszonyok által megindokolt színvonalon túl megtarthassa. E föltevésnek ellentmondanak kartellek körül tett összes tapasztalatok. Tapasztalati tény, hogy kartellek nem tarthatók fenn olyan termelési ágakban, ahol az előállítás nagy haszonnal jár, mert ott folyton újabb termelők lépnek a versenyterre, akik a kartellirozott régi telepek megállapodásait nem respektálván, teljes erővel versenyeznek. Ez a veszély két oldalról fenyegetheti a kartell-érdekeltséget. Egyfelől támaszthatják ezt a versenyt a kartellből kilépő vállalkozók, akik nem szívesen mondanak le üzletüknek korlátlan szabad irányításáról és a szabad verseny mellett vállalatukat jobban vélik fejleszthetni. Másfelől támaszthatnak versenyt a keletkező újabb czukorgyári vállalkozók is. A tárgyalott fontosabb kartellek egyike sem akadályozhatta az újabb szakmabeli gyártelepeknek a létesítését és a czukorkartell sem fogja azt akadályozhatni. Ellenkezőleg a kartell, határozottan kihívja a versenyzést és provokálja a szakmabeli újabb telepeknek a létesí-

tését. Mi által volna a czukorkartell képesítve az újabb ipari telepek előtérbe nyomulását és proszperálását megakadályozni? Egyedül csak olcsóbb ár ajánlatok által. De erre a célra a kartelleknek fenntartása fölösleges lévén, az magától felbomlanék és ismét helyre állana a szabadverseny állapota. Tény, hogy különféle vidéken számos érdekelttség szorgos figyelemmel kíséri a czukorgyártási iparágban üzleti alakulását és hogy abban a pillanatban, amint akár a kartell-vezetőségnek e méltányos üzleti hasznát átlépő tendenciózus árszabásai miatt, vagy pedig a világpiaczi konjunktúrák alakulása folytán beszáll valamely hausse irányzat miatt a czukorgyártás körül a szokottnál nagyobb jövedelmesség volna elérhető, ez az eddig figyelő állásban maradó versenyzés azonnal előtérbe nyomulna és megindulna az ország vidékén a czukorgyári telepeknek a létesítése, ami azután azt a veszedelmet, amelytől a közvetítő kereskedők a jövőben tartanak, csirájában elfojtaná. A czukorkartellnek az a határozománya pedig, amely szerint a nyers czukorgyárosok arra kötelezték magukat, hogy gyártmányukat, amennyiben az nem kerül külföldre, kizárólag a kartellben álló finomítóknak adják el, nem fogja akadályozhatni a versenyyállalatoknak a létesítését. Újabb nyersczukorgyárak és ezekkel kapcsolatos finomítók fograk keletkezhetni, ha az erre vállalkozók a gazdálkodással lépnek érintkezésbe a végből, hogy újabb földterületeken a czukorrépa-termelés honosítsassék meg. Nálunk az országban ez nagyobb nehézség nélkül eszközölhető lesz. A czukorközvetítő-kereskedők által felhozott ama hátrányok, hogy a czukorkartell az árendeményeket korlátozza, noha korán sem a felpanaszolt terjedelemben, némileg fenforoghatnak. De ezekben a hátrányokban nincsen veszedelem, mivel ezek a korlátozások az összes közvetítő nagykereskedő cégeket egyenlő mértékben érintik és egyesek részére nem teremtenek kedvezőbb versenyviszonyokat. Kétségbevonhatatlan tény, hogy a detailkereskedők, amennyiben a vagonrakományra menő megrendeléseiknél ugyanolyan árendeményekben részesíttetnek, mint a nagy közvetítő kereskedői cégek, a nagyban való vásárlás előnyeit a maguk javára hasznosíthatják, ami pedig semmi esetre sem válik a detailkereskedők nagy zömének a hátrányára. Az előbb említett alárendeltebb fontosságú hátrányokkal szemben, amelyek csupán aránylag kisebb üzleti köröket érintenek s idővel valószínűleg elenyészethetők lesznek, kiemelendő a czukorkartellnek az az előnyös hatása, hogy az lehetővé tette a belföldi czukorgyártásnak az évek óta tartó válságos helyzetéből való kimentését, oly előny, amely, tekintve a czukoriparban lekött nagy tőkéket, az abban foglalkoztatott munkások nagy számát, a szóban forgó nagy iparággal kapcsolatban álló államfinancziális érdekeket, s általában tekintve a szóban lévő nagy iparághoz fűződő fontos közgazdasági érdekeknek nagy komplexumát, igen súlyosan esik lathat. Az előadott megfontolások és érvelések alapján a szakbizottság nem véli célszerűnek és időszzerűnek, hogy a kartellügy bármily irányú rendszabályozása célba vettessék. Gazdasági haladásunk s különösen az utóbbi 2—3 évtized folyamán keletkezett iparunk legelső sorban csak a gazdasági életben való szabad mozgásnak és a gazdasági erők szabad érvényesülésének tulajdonítható. Gazdasági fejlődésünk — bárha az államhatalom bölcs és irányító támogatása mellett — mindaddig állami beavatkozás és gyámokodás nélkül meg tudta találni azokat az eszközöket és módokat, amelyek a sikeres továbbfejlődésre alkalmasak voltak és el tudta hárítani azokat az akadályokat, amelyek annak útjába gördültek. Különösen a föllendülése szempontjából elkerülhetlen az a követelmény, hogy a szabad mozgás elve a gazdasági életben sértetlenül fentartassék. Ha a nagyipar a megizmosodásra s föllendülésre hatályos eszközt talál a kartell-szervezetben, épen nagyiparunk érdekében nem ajánlatos, sőt szorgosan kerülendő az abba való állami beavatkozás.

Az esetre, ha a kartell továbbfejlődésében kinövészekre és visszaélésekre vezetnének, maga a gazdasági élet és a gazdasági erőknek az egyensúlya, amely tartós egyoldalu megzavarást nem tűr meg, fogja megtalálni és érvényre emelni azokat az eszközöket, amelyek az annak idején esetleg fölmérülhető és észlelhető bajok orvoslására alkalmasak lesznek, föltéve, hogy a kartellügy a jövőben oly fejlődést mutatna, mely különösen a nagy fogyasztó néprétegek érdekeivel ellentétben volna, noha a részletesen kifejtett okok alapján az ilyen eshetőségektől nem kell tartani, az államkormányának kellő számban állnak rendelkezésre oly hatalmi eszközök, amelyek az üzleti szabadságra való benyulás nélkül a kartell-érdekeltségnek az összesség kizsákmányolására irányuló célzatait ártalmatlanná tehetik. Konkrét esetekben a behozatali vámtételek leszállítása, a vaséti fuvardíjak mérséklése, a kartellirozott iparágaknak állami egyedűrséggé való nyílvánítása és egyéb hasonló ilyen hatalmi eszközök módját nyújtanak rögtön hatályos intézkedésekre, amelyek a közérdekbe ütköző célokat paralizálhatják. A kontinentális államok, s ezek közül különösen a

leginkább számba jövő nagy ipari államok, ahol pedig a kartellszervezetek az ipari tevékenység jóformán minden ágában és pedig sokkal nagyobb mértékben tért foglaltak, mint nálunk, eddig még egyáltalában nem nyultak oly rendszabályokhoz, amelyek azt célozták volna, hogy törvények útján korlátoztassanak azok a lépések, amelyeket az egyes érdekelt iparoskörök az üzleti viszonyok mostoha alakulásával szemben folytatott küzdelmükben létük megővése érdekében megtettek. Mindenütt tartózkodtak oly intézkedésektől, amelyeknek eredményei be nem láthatók és a természetes haladást hátrányosan érintették volna. Ez a tartózkodás még nagyobb mértékben van indokoltva a mi viszonyaink között. Államunk még korántsem sorolható a nagyfejlettségű iparállamok közé, gyári vállalatok száma, nyugateurópai szomszédainkéhoz hasonlítva, elenyésző csekély. Nálunk a tökegazdálkodás még nem érte el a fejlettségnek azt a fokát, amelyen attól lehet tartani, hogy az veszedelmeket hozhatna az összességre nézve. Ezeknek a körülményeknek tulajdonítható, hogy a nálunk létező kartellek csak a jogosult önvédelemre szorítkoznak, amely önvédelem egyfelől a méltányos egyéni érdekeket óvja meg, másfelől pedig különösen nagyiparunk föllendülését igen sikeresen mozdítja elő. Gazdaságunk mai fejlettségi foka a kormányzati feladatok közé, mint legsürgősebb s legfontosabb teendők egyikét az iparfejlesztést utalván, nem volna tanácsos szabad kifejlődésében és érvényesülésében megkötöni azt a rendkívüli hatalmas iparfejlesztési eszközt, amelyet maga a gazdasági élet természetes alakulása nyújtott az államtól anyagi támogatást nem kívánó kartellekben. A kartellek érvénye és ezeknek a hatása alatt keletkeztek a hernádvolgyi új vasművek, a marosújvári szoda-ammoniakgyár, a pozsonyi „Apollo” petroleumfinomító telep stb. Számos vállalat pedig nagyobbította és kiterjesztette az üzemet.

E megfontolások alapján a szakbizottság azt a javaslatot terjeszt elő, hogy a kartellügynek törvényes szabályozásától eltekintessék.

Közzgazdasági táviratok.

Berlin, decz. 23. A német császár beszéde szilárdaságot hozott az üzletre. Osztrák hitel. 220.12, Disconto társaság 199.50, Darmstadti bank 157.—, Deutsche bank 207.10, Drezdai bank 159.60. Handelsgesellschaft 174.87, Nationalbank 150.—, Osztrák-magyar államvasutak 141.90, Déli vasut —.—, Bushtiehradi vasut —.— Varsó-Bécsi vasut 261.60 Svájci vasut —.—, Gotthard 146.—, Svájci északi vasut 105.97, Svájci központi vasut 138.—, Olasz déli vasut 135.90, Magyar koronajáradék —.—, Olasz közepetengeri vasut 99.30, Olasz járadék 94.62, Török sorsjegyek 111.40, Mexikói kölcsön 96.90, Laurakohó 133.70, Dortmundi 97.— Bochumi 202.75, Gelsenkircheni 186.62, Harpeni 190.—, Hibernia 206.—, Észak-német Lloyd 109.10, Magán kamatláb —.—, Ultimo pénz —.—.

Páris, decz. 23. A tőzsde ma szilárd volt. 3%-os francia járadék 103.20, 3%-os törlesztéses járadék 102.40, 3 1/2%-os járadék 106.90, Francia bank 36.55, Credit Foncier 654.—, Suez csa-torna részvény 33.18, Egyiptomi kölcsön 527.—, Spanyol külföldi kölcsön 61 1/2, Magyar aranyjáradék 104.—, Olasz járadék 96.27, Orosz kölcsön 102.75, Portugál kölcsön 20 1/2, Ottománbank 579.50, Osztr. Länderbank 472.—, Osztrák-magyar államvasut 723.—, Déli vasut 182.—, Rio Tinto 629.50. Páris, decz. 23. Bankimutató. A pénzforgalom aránya az érczkészlethez 86.09 : 100. Kamatok és leszámítások jövedelme 311.000 frk. Érczkészlet (ezüst) — 2,848.000 frk. Váltótárca + 1,201.000 frk. Államkincstári követ. + 3,782.000. Magánkövetelések — 14,947.000 frk. Érczkészlet (arany) + 719.000 frk. Előlegek aranyrudakra — 7,316.000 frk. Jegyforgalom + 1,348.000 frk.

New-York, december 23. (C. T. B.)

	decz. 23. cents	decz. 22. cents
Buza decemberre	101 1/8	99 5/8
„ január	99 1/2	98 3/8
„ májusra	94 3/4	98 5/8
Tengeri májusra	34 5/8	34 1/2

Chicago, deczember 23. (C. T. B.)

	decz. 23. cents	decz. 22. cents
Buza májusra	93 5/8	92 7/8
Tengeri májusra	29 1/2	29 3/8

Mezőgazdaság.

Argentína buzatermése. Ha hitelt adhatunk az angol és francia konzulatusi jelentéseknek, amelyek eltérnek az üzleti körök értékeitől, akkor Argentínának ez idén igen kitűnő buzatermése van. Elteszik, hogy Argentína ebben az évadban 40—45 millió peso értékű buzát és lisztet fog exportálhatni, szem-

ben a tavalyi 6—7 millió pesóval. Igen kedveznek a kivitelnek az olcsó fuvardíjak. A múlt hónapban 1000 kiló gabonát Buenos Ayresba és a vele egy magasságban levő kontinentális kikötőkhöz 5 márkáért szállították azaz métermázsánként 30 krajczárért.

Ipar és kereskedelem.

A sacharin eltöltése. Az osztrák cukoriparosok már régebben sürgették a kormányt, hogy tegyen valamit a sacharin egyre növekedő importja ellen. Mint most a prágai „Politik” jelenti, az osztrák pénzügyminiszteriumban már készen van a sacharin elleni javaslat. Amennyiben ez parlamenti uton nem lesz elintézhető, az osztrák rendeleti uton a 14. §. alapján fog intézkedni.

Országos iparegyesület. A székes főváros az az országos iparegyesület támogatására 2000 forintot szavazott meg az 1898. évre. A belügyminiszter a közgyűlési határozatot jóváhagyta.

Csödmegnyitások. Vilóvszki Vasza Tiszaszentmiklósi lakos ellen a nagyikindai törvényszék által. Csödbiztos Kovács Gyula királyi törvényszéki bíró. Tömeggondnok dr. Schwarcz József nagyikindai ügyvéd. Bejelentés 1898. január 31. Felzámolás 1898. február 5.

Csödmegszüntetések. Pollák Adolf volt nagyszombati kereskedő elleni csödmegszűnt. — Orendi Mihály veresbalmi lakos elleni csödmegszűnt. — Kara Sándor mezőúri lakos elleni csödmegszűnt. — Krausz Mór losonci lakos elleni csödmegszűnt. — Kardos Jakab kaposvári kereskedő elleni csödmegszűnt.

Kőbányai sertéspiacz, decz. 23. Magyar elsőrendű: Fialat nehéz (páronként 320 kilogrammon felüli súlyban) 50—51 krajczár. Közép (páronként 251—320 klgig terjedő súlyban) 51—52 kr. Könnyű (páronként 250 klgig terjedő súlyban) 52—52 1/2 kr. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 klg. felüli súlyban) 50—51 krajczár, közép (páronként 240—260 kilogramm súlyban) 49—50 krajczár. Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 48—49 krajczár. Sertéslétszám: decz. 21. napján volt készlet 19.491 drb, decz. 22-én felhajtott 1016 drb, decz. 22-én elszállított 639 drb decz. 23-án maradt készletben 19.868 darab. — A hizott sertés üzlet-irányzata kissé kellemesebb.

Budapesti sertés-konzumvásár decz. 22. A ferencvárosi konzumvásárra érkezett 477 drb. Készlet decz. 21-éről 358 drb. Összes felhajtás 835 drb. Elszállított budapesti fogyasztásra 567 drb, eladatlanul visszamaradt 268 drb. Napi árak: 120—180 klg. súlyban 49—51 krig, 220—280 klg. súlyban 49—51 krig, 320—380 klg. súlyban 48—49 krig. Öreg sertés 48—44 krig, malaczkok 38—44 krig. A vásár hangulata élénk volt.

Budapesti vágómarhavásár. Decz. 23. Felhajtott: 846 drb magyar ökör, 270 drb boszniai ökör, 97 drb bivaly, 40 drb bika, 305 drb tehén, 25 drb igás ökör, összesen 1608 darab. Jegyzések: magyar bízóökök legjobb minőség 30—32 frt, kivételesen 33 frt, közepes 26—20 frt, alárendelt 23—25 frt; tarka ökör csak alárendelt minőségben volt vásáron; szerb és boszniai ökör jobb minőségű 24—25 frt, kivételesen 26 frt, alárendelt 18—22 frt. Bika jobb minőségű 27—29 frt, alárendelt 22—26 frt. Magyar tehén 20—25 frt. Tarka tehén 23—30 frt. Bivaly 17—19 frt. 100 kilogrammonként élő súlyban. Hízalásra való fehér és tarka ökör 21—25 frt, igás bivaly 22—25 frt 100 kilogrammonként, fejős tehén fehér, tarka, kereszt és bonyhádi 90—160 frt darabonként. Miután a husszükséglet csekély volt, csak jobb minőségek értek el árjavulást. Egyebekben mult heti árak maradtak érvényben.

Budapesti juh- és szarvasmarhavásár, december 23. Felhajtott 308 drb. hizott és legeltetett juh, 187 drb. durvaszőrtű juh. Árjegyzések: belföldi hizott és legeltetett juh, jobb minőségű 16—19 kr. Kilónként élő súlyban; durvaszőrtű juh, alárendelt minőségű 7—9.50 forint páronként. A kereslet csekély volt, vevők csak Budapestről és környékéről voltak jelen. Egy kis tétel Csehországba adatott el. Az irányzat lanya volt.

Bécsi szarvasmarhavásár, decz. 23. A mai vásárra felhozottak: 4228 drb borjut, 1822 drb élő sertést, 2415 levágott sertést, 110 drb levágott juhot és 450 drb bárányt. A borjuvásáron csendes üzlet mellett az árak nem változtak. Levágott sertés úgy mint a mult héten lanya volt. Jegyzések: levágott borju 32—40 kr., prima 42—46 kr., kiváló minőségű 48—56 kr., kivételesen 58 kr. Süldő 30—40 kr., levágott nehéz sertés 40—46 kr., prima süldő 48—58 kr., levágott juh 24—36 kr. kilonként. Bárány 4—12 frt párjával.

Közlekedés.

Megszűnt hajójárat. A magyar folyam- és tengerhajózási részvénytársaság igazgatósága közhírré teszi, hogy a Vukovár és Újvidék között fentartott rendszer hajójáratát, az előhaladott tél miatt, folyó hó 22-én beszüntette.

Pénzügy.

A valuták ármozgalma. Az utóbbi napokban a valutapiacra lényegesen nyugodtabb irányzat jutott érvényre és az árak olcsóbbodtak. Ennek következtében jóformán megszűnt az ágió is, amely a reláción felül az utóbbi időben mutatkozott. A londoni váltóárfolyam ma már 120 forinttal jegyez, holott a relációsális kurzus 120.08 forint, a párisi váltók kurzusa 47.60 forinton jegyez, míg a relációs paritás 47.61. A német váltók még magasabban állanak, de mégis jelentékenyen olcsóbban, mint néhány nappal ezelőtt.

Az államvasutak felelőse. A magyar királyi államvasutak igazgatósága deczember hó 16-án 1.188,329 frt 69 krajczárt szállított be pénztári felelőse a központi állampénztárba.

BUDAPESTI GABONATÖZSDE.

Budapest, decz. 23.

„Fekete karácsony, fehér husvét”, tartja a régi közmondás, találozva kifejezve azt, hogy, ha a deczemberi idő nem felel meg a követelményeknek, tavaszra is kedvezőtlen időjárásról tarthatunk. Hál’ isten, a tizenketedik órában megszabadultunk attól az aggodalomtól, hogy a földek téli takaró nélkül maradnak, mert tegnap óta mindenfelé az országban esik a hó. A gazdák már most nyugodtan ülhetik meg az ünnepet, egyelőre biztonságban tudva a vetéseket. Nem úgy a gabonakereskedelem, amely nemcsak az üzleti pangás sulya alatt nyög, hanem teljes bizonytalanságban van a fölött, hogy mit hoz a közel jövő. Egyelőre lefelé szállnak a kurzusok, mivel a spekuláció ismét elérkezettnek látja az időt kontremiműveletekbe bocsátkozni. Ma délelőtt különösen az új őszi búzára vetette magát, nagyobbára bécsi számlára eszüközve eladásokat a határidőben. Érdekesnek tartjuk különben annak felemelítését, hogy miután most már az osztrák bíróságok feltétlenül respektálják a magyar tőzsdebíróságok ítéletét, a már-már meglazult összeköttetések a *latinali ügyfelekkel ismét szorosabbra fűződnek*. Természetesen a készáruüzletben ez egyelőre kevésbé jut kifejezésre, miután mostanában nincs is effektív forgalmunk az osztrák korona tartományokkal. Az ismeretes rendeltetési hatása jobbra a terményüzletben mutatkozik és jelentékenyen hozzájárulna elposványosodott piacunk felélesztéséhez, ha mindinkább idetelődne a határidőforgalom. Főleg az őszi határidő iránt érdeklődik az osztrák üzérkedés, nemcsak azért, mivel e határidőkben Bécsben eddig még nincsen forgalom, hanem nyilván azért is, mert a budapesti tőzsde módosított szokásai — úgy látszik — megfelelnek a kívánalmaknak úgy a szokvány-gabona megállapított súlyára és minőségére, mint a kötések teljesítési idejére és egyéb feltételeire nézve. Aligha csalódunk amikőn felteszszük, hogy a bécsi tőzsde nemsokára szintén megváltoztatja usance-ait már azért is, mivel különösen a Budapest-Bécs közötti ártítráz-üzlet, még ha az ár-állás kedvezne is, a mostani állapot mellett nagyon meg lenne nehezítve.

Buza.

Készáruüzlet búzában. A „Bradstreets” taksálása szerint Amerikában a látható buzakészlet 1,248.000 bushellel gyarapodott, a kurzusok New-Yorkban és Chicagóban 7/8 centtel olcsóbbodtak, az európai piacok ellenben szilárdabbak voltak. Nálunk további néhány krajczárnyi áresés mellett korlátozott forgalom volt.

Előfordult eladások búzában.

Minőség	száma	ár	Minőség	száma	ár
200	uj	75	100	uj	75
100	uj	75	100	uj	75
100	uj	75	100	uj	75
2000	uj	75	2000	uj	75
250	uj	75	250	uj	75
100	uj	75	100	uj	75

Hivatalos jegyzések búzában.

F A J	Minőség	100 kilogr. árszám	Minőség	100 kilogr. árszám
Tiszavidéki	uj	74	75	12.80
„	uj	76	77	12.85
„	uj	78	79	13.15
„	uj	80	81	13.20
Festvidéki	uj	74	75	12.65
„	uj	76	77	12.80
„	uj	78	79	13.10
„	uj	80	81	13.25
Fővárosi	uj	74	75	12.65
„	uj	76	77	12.80
„	uj	78	79	13.15
„	uj	80	81	13.20

Raktárállomány búzában és lisztben: A fővárosi közraktárakban 187.600 métermázsza buza és 92.300 métermázsza liszt; a nyugati pályaudvaron 84.191 métermázsza buza és 5063 métermázsza liszt. A Silosban 64.200 métermázsza buza.

Határidőüzlet búzában. Lassan bár, de majdnem ingadozás nélkül töredeztek le délelőtt az árak. Délután barátságosabb volt a hangulat.

Előfordult kötések búzában.

Határidő	Délutáni és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
március	11.94	11.93-92-91-90	11.89	11.90	11.91	11.93
sept.	9.29	9.28-27-26-25-24	9.20	9.28	9.27-26-25-24	9.29

Hivatalos határidőjegyzések búzában.

Határidő	Déli tőzsde zárlata		Délutáni tőzsde zárlata		Leszámló árfolyamok
	dec. 23.	dec. 22.	dec. 23.	dec. 22.	
márc.	11.89	11.90	11.94	11.95	—
sept.	9.25	9.27	9.30	9.33	—

Rozs.

Készárúzet rozsbán: Nyugodt irányzat mellett néhány vagon kelt el.

Előfordult eladások rozsbán.

monnyiség mázasban	ó vagy új	származás	minőség megj.	átadási hely	ár, netto 100 Kgr-ki	Kész vagy 3 óra
100	uj	pestvidéki	—	Budapest	8.40	Kp.
100	uj	—	—	Mosor	8.20	—
100	uj	—	—	Sorokas	8.35	—

Hivatalos jegyzések rozsbán.

ó vagy új	faj	hektoliterenkénti súly kilogrammban	100 kilogramm készpénz ára
uj	elszűrendő	70-72	8.50
uj	maszrendő	—	8.45

Raktárállomány rozsbán: A közraktárban 52.200 métermázsza; a nyugati pályaudvaron 17.833 métermázsza.

Határidőüzlet rozsbán: Kevés forgalom volt tavaszi rozsbán.

Előfordult kötések rozsbán.

Határidő	Délutáni és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
	kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
március	8.62	8.61	8.60	8.62	—	8.63
september	—	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések rozsbán.

Határidő	Déli tőzsde zárlata		Délutáni tőzsde zárlata		Leszámló árfolyamok
	dec. 23-án	dec. 22-én	dec. 23-án	dec. 22-én	
március	8.60	8.62	8.63	8.65	—
september	—	—	—	—	—

Takarmányfélék.

Készárúzet takarmányfélékben. A „Brad-streets” jelentése szerint Amerikában a tengeri készlet 798.000 bushellel apadt. Nálunk nagyon kevés forgalom volt takarmányfélékben.

Előfordult eladások takarmányfélékben.

Monnyiség mázasban	ó vagy új	ár	minőség	átadási hely	ár, netto 100 Kgr-ki	Kész vagy 3 óra
100	uj	árpa	—	Kobánya	8.30	készp.
100	uj	zab	—	Budapest	6.42 1/2	—
300	uj	tengeri	—	Verciorova	4.35	—
100	uj	—	—	Karczag	4.77 1/2	—
100	uj	—	—	Kikinda	4.50	—

Hivatalos jegyzések takarmányfélékben.

Áru	ó vagy új	Faj	Hektoliterenkénti súly kg.-ban	100 kg. készp.
Árpa	uj	takarmány	60-62	6.80
zab	uj	égetni való	62-64	6.50
zab	uj	sörfőzdei	64-66	6.20
Tengeri	uj	hánási	69-71	6.20
Tengeri	uj	maszrendő	—	6.10

Raktárállomány takarmányfélékben: A közraktárban 74.500 métermázsza árpa, 20.000 métermázsza zab, 113.300 métermázsza tengeri. A nyug. pályaudvarban 2809 métermázsza árpa, 301 métermázsza zab. Silos 23.100 métermázsza tengeri.

Határidőüzlet takarmányfélékben: Tengeri és zab árfolyamai szintén olcsóbbá váltak déli, délután kisebb javulás állt be.

Előfordult határidőkötések takarmányfélékben.

Áru	Határidő	Délutáni és déli tőzsde			Délutáni tőzsde		
		kezd.	forgalom	zárlat	kezd.	forgalom	zárlat
Tengeri	május	5.42	5.41-40-39	5.40	5.40	5.41	5.42
Zab	dec.	—	—	—	—	—	—
Zab	márc.	6.38	6.37	6.36	6.36	6.37	6.37
Zab	sept.	—	—	—	—	—	—

Hivatalos határidőjegyzések takarmányfélékben.

Áru	határidő	déli tőzsde zárlata		délutáni tőzsde zárlata		Leszámló árfolyamok
		dec. 23-án	dec. 22-én	dec. 23-án	dec. 22-én	
Tengeri	május	5.40	5.41	5.42	5.43	—
Zab	dec.	5.15	5.25	5.15	5.25	—
Zab	márc.	6.35	6.37	6.38	6.40	—
Tengeri	sept.	—	—	—	—	—

Gabona- és lisztforgalom.

A m. kir. közp. statisztikai hivatal az 1897. évi december hó 21-én este 6 óráig Budapestre vasúton és hajón érkezett s innen elszállított gabonaküldeményekről és a budapesti fővármihatalnál előjegyzett gabona- és lisztmennyiségekről a következő kimutatást teszi köze:

Az áru megnevezése	Érkezett		Elszállított	
	vasúton	együtt	vasúton	együtt
helyi forgalomban				
búza	1888	—	1183	—
roza	402	—	402	—
árpa	597	—	597	—
zab	614	—	614	—
tengeri	205	—	205	—
összesen	3701	—	3701	—
a fővármihatalnál előjegyzetett:				
összesen	—	—	640	—

Az áru megnevezése	Visszkivétel		Az áru megnevezése		A visszkivétel mennyiség métermázsza
	előjele	való	előjele	való	
búza	—	—	buzalisz	—	1738
roza	—	—	rozalisz	—	—
árpa	—	—	árpalisz	—	—
összesen	—	—	összesen	—	1738

BUDAPESTI ÉRTÉKTŐZSDE.

Budapest, december 23.

Barátságosabb volt a hangulat ma a tőzsdén. Nemcsak nálunk, hanem Bécsben és Berlinben is. A bizalom, mely némi mértékben jelentkezett, ugyan nem jött kiülről, a még mindig háborgó politikából; belső, házi okai voltak inkább, amennyiben a Bécsben megkezdődött hónapvégi prolongáció alkalmával kiütr, hogy darabok dolgában kissé szűken vannak az eladó urak, kiknek most az eladott értékeket szállítani kell. Ugy látjuk, hogy a körülmények okai jöttek meg legelőbb és fedezéshez fogtak annál is inkább, mert hiszen még a politika is rendbe jöhet valahogy: az ördög nem alszik. Korán reggel indult tehát meg a szilárdítás a német tőzsdéken, meg nálunk is. Nagyot nem haladt, az igaz. Csak egy forintnyit. De ez az egy forint emelkedés megmaradt egész a délután 4 órai zárlatig. És ez már valami az oly időben, mikor még a legcsekélyebben javult ár is nyomban le szokott morzsolódni. A valuta is olcsóbb lett, amit szintén jó jelnek tekintettek. A helyi értékek piacza nálunk csendes volt. Csupán a közúti állt szilárdan. És ami különös jelenség, talán csak véletlen, Bécsben és Berlinben is az odaváló Tramway-k voltak a legkedveltebb értékek.

Az előtőzsdén: Magyar hitelrészvény 378.— 378.50. Jelzálogbank 270.25—271, Osztrák hitelrészvény 350.20—351.15, Osztrák-magyar államvasutak 333.75—334.—, Villamos vasut 270.— 272.— forinton kötöttet.

Délutáni 11 óra 25 perczkor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 351.10. Magyar hitelrészvény 378.50. Aranyárak 121.55. Koronárak 99.60. Leszámló bank 245.—, Jelzálogbank 271.75. Rimamurányi 245.—, Osztr.-magyar államv. 331.25 Villamos vasut 270.—, Ipar és keresk. bank 101. Déli vasut 77.50. Közúti vasut 387.

A délitőzsdén előfordult kötések: Kereskedelmi bank 1400, orsz. központi takarékpénztár 833.—835. ujlaki téglagyár 260. Danubius 100.—, közúti vaspálya 385.75—386.50, villamos vasut 267.—270.— magyar hitel. 379.—379.50, jelzálogbank 271.75—271, leszámló bank 245.75, rimamurányi 245.—245.50, osztrák hitelrészvény 351.80—351.20, osztr.-magyar államvasut 334.—334.50 forinton.

Dijbiztosítások: Osztrák hitelrészvényekben holnapra 2.—2.50 frt; 8 napra 6.—6.50 frt; január utójára 12—14 frt.

Délutáni 1 óra 30 perczkor zárulnak:

	dec. 23.	dec. 22.
Magyar aranyárak	121.50	121.50
Magyar koronárak	99.50	99.50
Magyar hitelrészvény	379.—	377.75
Magyar ipar és keresk. bank	101.—	101.—
Magyar jelzálogbank	271.—	269.50
Magyar leszámló bank	245.50	245.25
Rimamurányi vasmű	245.25	244.25
Osztrák hitelrészvény	351.20	350.10
Déli vasut	77.75	77.75
Osztr.-magyar államvasut	334.—	333.75
Közúti vaspálya	386.—	387.25
Villamos vasut	269.—	273.50

Az utótőzsdén: Osztrák hitelrészvény 351.30—350.90, Magyar hitelrészvény 378.75, Osztrák-magyar államvasut 334.25, Villamos vasut 268—269 frten kötöttet.

Délután 4 órakor zárulnak:

	dec. 23.	dec. 22.
Osztrák hitelrészvény	351.—	350.80
Magyar hitelrészvény	378.50	377.25
Osztr.-magyar államvasut	334.—	334.—
Leszámló bank	245.—	245.—
Jelzálogbank	271.50	270.—
Rimamurányi vasmű	245.—	240.—
Közúti vaspálya	386.—	387.—
Villamos vasut	269.50	273.—
Ipar és keresk. bank	101.—	101.—
Déli vasut	77.50	77.—

TERMÉNY- ÉS ÁRUTŐZSDEK.

Budapest, december 23. A szilvaüzletben ma az árak nem változtak. Szerbiai szilva 17.50 frten kötöttet.

Hivatalos jegyzések.

Faj		Ar 100 Elio-grammonként	
		Pénz	Áru
		frt	frt
Dísznőszir ingyen hordó	budapesti vidéki	Ed. — —	58.— —
Szalonna	magyar la légerszártott vidéki városi légerszártott, 4 darabos füstölt 3	— 48.— 49.—	— 48.50 50.—
	50.—	57.—	
Szilva Kész ár Zsákkal együtt göngyölítve súly helyett	boszniai, 1897. évi usance-minőség 120 darabos " " " " 100 " " " " 85	16.50 17.75 20.25	17.— 18.25 21.—
	szerbiai, " " usance-minőség 100 darabos " " " " 85	15.25 17.— 20.—	15.75 17.50 20.50
	boszniai, " " " " usance-min. 120 darabos " " " " 100 " " " " 85	— — — —	— — — —
	szerbiai, " " " " usance-min. 100 darabos " " " " 85	— — —	— — —
Szilva Határidőre Minőség 500 grammonként			
Szilva Kész ár ingyen hordó	szilvóniai 1897 szerbiai 1897	19.50 17.50	20.— 18.—
Szilva Határidőre ingyen hordó	szilvóniai szerbiai	— —	— —
Heremag	lucerna magyar, 1897 vörös aprószemű 1897 vörös középszemű 1897 vörös nagyszemű 1897	48.— 26.— 30.— 33.—	53.— 29.— 32.— 35.—

Budapesti vásárcsarnok.

Budapest, decz. 23. A mai vásár irányzata nagyban való forgalomban és az egyes cikkeknek a következő volt: *Husnál* a forgalom élénk, árak szilárdak. — *Baromfinál* élénk, árak szilárdak. — *Halban* élénk, árak emelkedtek. — *Tej és tejtermékek* élénk. — *Tojásnál* élénk, árak emelkedtek. — *Zöldsegnél* élénk. — *Gyümölcsnél* élénk. — *Fűszereknél* élénk. — *Időjárás* havas, hideg. A központi vásárcsarnokban nagyban eladott élelmi cikkek hivatalos árjegyzése a következő: *Hús*. Marhahús hátulja I. 46—56 frt, II. 40—46 frt. Birkahús hátulja I. 30—38 frt, II. 28—30 frt. Borjúhús hátulja I. 60—66 frt, II. 50—56 frt. Sertéshús elsőrendű 50—50 frt, vidéki 46—49 frt. (Minden 100 kilonként). Kolbász füstölt 60—72 frt (kilonként). Sertésszir hordóval 52.0—53.0 frt (100 kilonként). — *Baromfi* (élő). Tyúk 1 pár 1.20—1.40 frt. Csirke 1 pár 0.80—1.40 frt. Lud hizott kilonként 0.50—0.56 frt. — *Különfélék*. Tojás 1 láda (1440 drb) 42.0—44.0 frt. Sárgrépa 100 köte 2—5.00 frt. Petrezselem 100 köte 3.00—5.00 frt. Lencse m. 100 kiló 14—18 frt. Bab nagy 100 kiló 8—14 frt. Paprika I. 100 kiló 30—52 frt, II. 18—30 frt. Vaj közöns. kilonként 95—100 frt. Vaj-tea kilonként 1.10—1.40 frt. Burgonya-róza 100 kiló 2.00—2.60 frt. Burgonya sárga 100 kiló 2.30—3.20 frt. — *Halak*. Harcsa (élő) 0.60—1.40 frt 1 kiló. Csuka (élő) 0.60—1.30 frt 1 kiló. Ponty dunai 0.80—0.60 frt.

Szez.

Budapest, decz. 23. Az irányzat változatlan szállárd. *Finomított szez* nagyban 55.75—56.25 forint, kicsinyben 56.50—56.75 forint. *Élesztőszez* nagyban 56.—56.25 forint, kicsinyben 56.50—56.75 forint. *Nyersszez* adózva nagyban 54.75—55.25 forint, kicsinyben 55.50—55.75 forint. *Nyersszez adózatlan* (exknt.) 14.50—15.— frt. *Denaturált szez* nagyban 19.25—19.50 frt, kicsinyben 19.50—19.75 frt. Az árak 10,000 literfokonként hordó nélkül, ab vasut Budapest, készpénzfizetés mellett értendők.

Bécs, decz. 23. *Kontingens nyersszez* azonnal való szállításra 18.30—18.60 frtüg kelt el. *Frága*, decz. 23. *Adózott tripplo-szez* 54—54 1/2 frton jegyeztetik azonnali szállításra. Adózatlan szez 17.50—17.75.

Triest, decz. 23. *Kiviteli szez* tartályokban szállítva 90% hektoliterenként nagyban 10.50 azonnali és 10 1/2—10 1/4 frt későbbi szállításra.

Berlin, decz. 23. *Szez helyben* 37.10 márka — 21.89 frt, fogyasztási adó nélkül hektoliterenként a 10,000 literesáralék. *Átszámitási árfolyam* 100 márka = 59.— frt.

Hamburg, decz. 23. *Szez nov.—decz. 22.40* márka = 13.22 frt; decz.—jan. 22.— márka = 12.98 frt; jan.—febr. 21.25 márka = 12.54 frt. *Átszámitási árfolyam* 100 márka = 59.— forint.

Boroszó, decz. 23. *Szez (50-es)* pr. november 55.10 márka = 32.51 frt; szez (70-es) pr. november 35.70 márka = 21.06 frt. *Átszámitási árfolyam* 100 márka = 59.— frt.

Cukor.

Prága, decz. 23. *Nyerscukor* 88% cukortartalom alapján franco Aussig, azonnali szállításra 13.10 frt.

Hamburg, decz. 23. *Nyerscukor t. o. b.* Hamburg azonnali szállításra 9.50 márka, januári szállításra 9.52⁶ márka, februári szállításra 9.60 márka, márciusi szállításra 9.67 márka, májusi szállításra 9.80 márka. Az irányzat szilárd.

Páris, decz. 23. Nyerscukor (88 fok) kész áru 28.50—29.— frk. fehércukor novemberre 32.50 frk., decemberre 32.58 frk., 4 első óra 33.1/2 frk., 4 óra májástól 33.1/2 frk. Finomított készáru 100.50—101.— frk.

London, decz. 23. Jüvaczukor 10.1/2 sh. ártartó. Nyerscukor és jegyezett cukor nyugodt, de ártartó, finomított darabcsukor jól keresve és szilárd. Külföldi tört igen szilárd. Jegyezett: készáru 10.01/2 shilling, márcz. ápr. 11.1/2 sh, május-aug. 11.51/2 sh. Répa-cukor jól keresve, magasabb árákkal. Német (88%) decz. 9.41/2 sh, január 9.51/2 sh, február 9.61/2 sh, április 9.71/2 shilling, május 9.9 shilling, június 9.91/2 shilling. Határidőzlet: deczember 9.51/2 sh, január 9.6 sh, február 9.61/2 sh, márcz. 9.71/2 sh, április 9.81/2 sh, május 9.9 shilling, június 9.101/2 sh.

Olajok.

Páris, decz. 23. Repceolaj folyó óra 56.75 frk (= 26.77 frt); január 57.— frk (= 26.89 frt); négy első óra 57.— frk (= 26.89 frt); négy óra májástól 56.75 frk (= 26.77 frt). Árak 100 kilonként értendők. Átszámítási árfolyam 100 frk = 47.65 frt.

Hamburg, decz. 23. Repceolaj helyben 57.— márka (= 33.63 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.— frt.

Köln, decz. 23. Repceolaj májusra (hordóval) 60.— márka (= 35.40 frt). Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.— frt.

London, decz. 23. Repceolaj 24.9 shilling. Lenolaj 14.101/2 sh. Gyapot magolaj 14.11/2—14.9 sh. Terpentin 23.9—23.101/2 sh.

Petroleum.

Hamburg, decz. 23. Petroleum helyben 4.75 márka = 2.80 frt.

Antwerpen, decz. 23. Petroleum fin. helyben 14.50 frank = 6.90 frt.

Bréma, decz. 23. Petroleum fin. helyben 4.95 márka = 2.92 frt.

Newyork, decz. 23. Petroleum fin. 70 Abel Fest. Newyorkban 5.40 cents, fin. petroleum Philadelphiában 5.35 cents; United Rife Line Certificates deczemberre 65.; Nyers petroleum deczemberre 5.95.

London, decz. 23. Petroleum, amerikai 41/2 sh. orosz 41/4—41/10 sh.

Kávé, tea, rizs.

London, decz. 23. Santos határidő szilárd és drágább jegyezett: decz. 32.9 sh., márcz. 33.— sh., máj. 33.6 sh., júl. 33.8 sh., szept. 34.— sh., decz. 34.9 sh. Tea: ártartó, változatlan. Rizs: ártartó, nyugodt.

Fémek.

London, decz. 23. Réz G. M. Bräude 481/2—481/4 font st. készáru és 481/10—481/10 font st. 3 óra best sel. 52—521/2 font st. Ón: finom külföldi 623/4—621/2 font sterling készáru és 63—631/2 font sterling 3 óra. Ólom: angol 121/4—121/2 font sterling; külföldi 121/10 font sterling. Horgany: külföldi 18—181/2 font sterling. Higany: 6.176 font sterling első és 6.17 font sterling, másodkézből. Vas: A glasgovi nyersvaspiacz bágyadtan indult és nyugodtan zárult. Zárlatárak: 45.6 sh. készáru és 45.9 sh. egy óra; Cleveland 40.41/2 sh. készáru és 40.7 sh. egy óra; Hematit 48.31/2 sh. készáru és 48.61/2 sh. egy óra; Middlesbrough 40.3 shilling készáru és 49.6 shilling egy óra. A nyersvaskészlet Glasgoban 339.179 és Middlesbroughban 50.992 tonna.

KÜLFÖLDI GABONATÖZSDÉK.

Bécs, deczember 23. A gyengült new-yorki kurzusok az irányzatot kedvezőtlenül befolyásolták és a jelentéktelen forgalom redukált árak mellett bonyolodott le. Kötetett: buza tavaszra 11.78—11.75 forinton, rozs tavaszra 8.75—8.74 forinton, zab tavaszra 6.66—6.67 forinton.

Hivatalosan jegyezett:

Buza tavaszra 11.74—11.75, rozs tavaszra 8.73—8.75, tengeri máj. 5.64—5.65, zab tavaszra 6.66—6.67, repez jan.-febr. 13.50—13.60.

Boroszló, decz. 23. Buza helyben 19.— márka (= 11.21 frt) sárga. Buza helyben 18.90 márka (= 11.15 frt). Rozs helyben 14.70 márka (= 8.67 frt). Zab helyben 13.80 márka (= 8.14 frt). Tengeri helyben 11.75 márka (= 6.93 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.— frt.

Hamburg, decz. 23. Buza holsteini 180—188 márka (= 10.62—11.09 frt). Rozs meklenburgi 140—152 márka (= 8.26—8.97 frt). Rozs orosz 108—109 márka (= 6.37—6.43 frt). Minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 márka = 59.— frt.

Páris, decz. 23. (Megnyitás.) Buza folyó óra 29.10 frank (= 13.87 frt). Buza deczember 29.25 frank (= 13.94 frt). Buza 4 első óra 29.— frank (= 13.82 frt). Buza 4 óra májástól 28.60 frank (= 13.62 frt). Rozs folyó óra 18.25 frank (= 8.69 frt). Rozs deczember óra 18.25 frank (= 8.69 frt). Rozs 4 első óra 18.50 frank (= 8.81 frt). Rozs 4

óra májástól 18.75 frank (= 8.93 frt) minden 100 kilonként. Átszámítási árfolyam 100 frank = 47.65 forint.

Páris, decz. 23. (Zárlat.) Buza folyó óra 29.25 frank (= 13.94 frt). Buza deczemberre 29.10 frank (= 13.87 frt). Buza 4 első óra 29.— frank (= 13.82 frt). Buza 4 óra májástól 28.50 frank (= 13.58 frt).

London, decz. 23. Gabona nyugodt. Uszobuza csak alacsonyabban adható el. Hozatalok: buza 14.30, árpa 3.700 és zab 2.040 gr. Tengeri helyben 141/4 shilling.

KÜLFÖLDI ÉRTÉKTÖZSDÉK.

Bécs, deczember 23. A mai prolongációjánál osztrák hitelrészvényekben darabhiány mutatkozott, a mi fedezési vásárlásokra készítette a spekulációt. Ennek következtében az üzlet megszűlődött. A korlátnak is jobb vételkedv nyilvánult főleg a két Tramwayrészvény és ált. építőtársaság iránt, amelyek épüget mint a legtöbb kulisszapapír magasabb árfolyamon kerültek forgalomba. Az üzlet további folyamában gyengült a forgalom, csak Dunagőzhajózási-társaság maradt keresve.

Az előtőzsdén: Osztrák hitelrészvény 350.50—351.37, Anglo-bank 159.50—160, Unio-bank 291—291.50, Uj Tramway 115.75—116.50, Magyar hitelrészvény 379—379.25, Osztrák-Magyar államvasut 338.75—334.37, Déli vasut 77.50, Tramway 457—459, Lloyd 444—422.50, Alpési bánya 129.80—130.25, Rimamurányi 244.10—244.50, Trifai 165, észak-cseh község. 423.50, Osztrák villamossági 293.50, Ált. építőtársaság 103—105. Török sorsjegy 58.90—59.30 forinton kötött.

Délelőtti 11 órakor zárulnak: Osztrák hitelrészvény 351.25, Anglo-bank 160.—, Union-bank 291.—, Osztr.-magy. államvasut 334.25, Tramway 458.—, Alpési bánya 130.—, Rimamurányi 245.—, Májusi járadék 102.—, Török sorsjegy 59.10.

A déli tőzsdén: Osztrák hitelrészvény 351.75. Magyar hitelrészvény 379.50. Länderbank 216.—, Unionbank 291.—, Anglo-bank 160.—, Bankverein 253.—, Osztrák-magy. államvasut 334.50. Déli vasut 77.50. Elbevolgyi vasut 259.—, Északnyugoti vasut 244.50. Alpési bánya 130.—, Rimamurányi 245.—, Prágai vasipar 682.—, Májusi járadék 102.—, Magyar koronajáradék 99.55, Török sorsjegy 59.20. Német márka 58.91, Tramway 461 forinton kötött.

Délután 2 óra 30 perczkor zárulnak: Magyar aranyjáradék 121.55, Magyar koronajáradék 99.45, Tiszai kölcsönsorsjegy 139.50, Magyar földtehermentesítési kötvény 96.80, Magyar hitelrészvény 379.—, Magyar nyereségykölcsön sorsjegy 152.50, Kassa-oderbergi vasut 190.—, Magyar kereskedelmi bank 1396.—, Magyar vasuti kölcsön ezüstben 100.60, Magyar keleti vasut államkötvények 121.25, Magyar leszámítól- és pénzváltóbank 245.50, Rimamurányi vasrészvénytársaság 245.50, 4.2%-os papírjáradék 102.05, 4.2%-os ezüstjáradék 101.95, Osztrák aranyjáradék 121.60, Osztrák koronajáradék 101.65, 1860. évi sorsjegyek 143.25, 1864. évi sorsjegyek 188.—, Osztrák hitelsorsjegyek 200.—, Osztrák hitelrészvény 351.13, Angol-osztrák bank 160.—, Unionbank 291.—, Bécsi bankverein 253.—, Osztrák Länderbank 214.75, Osztrák-magyar bank 938.—, Osztrák-magyar államvasut 334.25, Déli vasut 77.50, Elbevolgyi vasut 259.—, Dunagőzhajózási részvények 448.—, Alpési bányarészvény 129.40, Dohányrészvény 144.25, 20 frankos 9.53.—, Cs. kir. vert arany 5.71, Londoni váltóár 120.05 Német bankváltó 58.95.

Bécs, decz. 23. (Utótőzsdé.) Az irányzat gyengült. Osztrák hitelrészvény 350.62, Magyar hitelrészvény 375.50, Angol-bank 160.—, Bankverein 254.—, Union-bank 291.—, Osztrák Länderbank 214.75, Osztrák-magyar államvasut 334.35, Déli vasut 77.25, Elbevolgyi vasut 259.—, Északnyugoti vasut 244.—, Dohányjövődék 144.85, Rimamurányi vasmű 245.50, Alpési bányarészvény 129.40, Májusi járadék 102.50, Magyar korona-járadék 99.50, Töröksorsjegy 58.75, Német birodalmi márka 58.95, Berlin, decz. 23. (Tőzsdéi tudósítás.) Az irányzat ma határozottan szilárd volt a megnyugtató politikai hírekre és az ultimópénz olcsóbbodására.

Bankrészvényekben darabszükséglet mutatkozott. Köszénértékek irányzata szilárd. A többi érték csendes, de jól tartott. Magánkamatláb 41/2%.

Berlin, decz. 23. (Zárlat.) 4.2% papírjáradék 101.60, 4.2% ezüstjáradék 101.50, 4% osztrák aranyjáradék 103.—, 4% magy. aranyj. 103.10, osztrák hitelrészvény 209.10, magyar koronajáradék 99.90, déli vasut 33.70, osztr.-magyar államvasut 142.—, Károly Lajos-vasut 106.70, orosz bankjegy 216.20, bécsi váltóár 169.35, 4% új orosz kölcsön 67.20, magyar beruházási kölcsön 101.90, olasz járadék 94.60. Az irányzat szilárd.

Berlin, decz. 23. (Utótőzsdé.) Osztrák hitelrészvény 220.10, magyar koronajáradék 99.70, déli vasut 33.70, osztrák-magyar államvasut 141.90. Az irányzat tartott.

Frankfurt, decz. 23. (Zárlat.) 4.2% papírjáradék 86.20, 4.2% ezüstjáradék 86.—, 4% osztrák arany-

járadék 103.15, 4% magy. aranyjár. 103.—, magy. koronajáradék 99.90, osztrák hitelrészvény 209.10, osztrák-magyar bank 795.—, osztrák-magyar államvasut 282.25, déli vasut 68.63, északnyugoti vasut 206.50, bécsi váltóár 169.32, londoni váltóár 203.45, párisi váltóár 80.70, bécsi Bankverein 217.20, Uniobank 249.—, villamos részvény 137.80, alpési bányarészvény 109.50, 3% magy. aranykölcsön 91.—, Az irányzat szilárd.

Frankfurt, decz. 23. (Utótőzsdé.) Osztr. hitelrészvény 297.12, osztrák-magyar államvasut 282.25, Déli vasut 68.75.

Hamburg, decz. 23. (Zárlat.) 4.2% ezüstjáradék 85.75, osztr. hitelrészv. 297.—, osztr.-magyar államvasut 704.—, déli vasut 162.50, olasz járadék 94.50, 4% osztr. aranyj. 102.60, 4%-os magy. aranyj. 103.10. Az irányzat szilárd.

Páris, decz. 23. (Zárlat.) 3% francia jár. 103.15, 31/2% francia jár. 106.90, olasz járadék 96.27, osztrák földhitelrészv. 1237.—, Osztrák magy. államv. 723.—, Déli vasut 182.—, Francia tör. jár. 102.40, 4% osztr. aranyjáradék 103.10, 4% m. aranyj. 104.18, ottomanbank 560.—, dohányrészv. 312.—, párisi bank-részvény 889.—, osztrák Länderbank 472.—, alpési bányarészvény 285.—, Az irányzat tartott.

London, decz. 23. (Zárlat.) Angol consolok 112.1/2, déli vasut 7.25, spanyol járadék 61.15, olasz járadék 94.7/8, 4% magy. aranyjáradék 102.75, 4% rupia 61.7/8, canada pacificvasut 83.1/2, leszámítási kamatláb 3.—, ezüst 261/10. Az irányzat csendes.

New-York, decz. 23. ezüst 56.1/2.

IDŐJÁRÁS.

A m. kir. meteorológiai központi intézet távirati jelentése 1897. deczember 23-án reggel 7 órakor.

Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Felhőzet	Állomások	Légnyomás mm. 700 +	A hőmérséklet Celsius szerint	Felhőzet
Araváralja	79.8	-19.6	0	Póla	74.1	+0.5	0
Selmeczbánya	78.9	9.0	0	Lesina	67.0	+5.3	0
N.-Szombat	72.2	8.2	0	Sarajevo	79.6	+16.1	0
Magyar-Ovár	78.3	1.8	4	Torino	75.6	+0.2	0
O-Gyalla	76.1	5.2	3	Florenz	74.1	+1.4	0
Budapest	77.2	9.5	3	Róma	70.9	+0.3	0
Sopron	74.5	1.0	3	Nápoly	72.9	+10.2	0
Herény	68.8	+1.1	4	Brindisi	59.2	+10.0	4
Keszthely	69.9	0.2	4	Palermo	53.6	+12.0	2
Zágráb	78.0	7.2	4	Malta	54.7	+15.6	2
Fiume	74.0	3.5	0	Zürich	75.7	+2.7	0
Cirkvenica	78.8	+2.0	0	Biarritz	68.7	+3.2	0
Pancsova	68.2	4.7	0	Nizza	72.6	+1.6	0
Zsombolya	62.7	4.4	0	Páris	76.5	+5.3	0
Arad	79.2	13.9	0	Kopenhága	68.3	+2.8	0
Szeged	78.4	11.2	0	Hamburg	64.7	+1.0	0
Szolnok	70.7	+0.8	0	Berlin	73.2	+1.7	0
Eger	78.4	15.0	0	Christiansund	51.3	+3.4	0
Debrecen	65.0	5.2	1	Stockholm	—	—	—
Késmárk	69.9	10.2	0	Szent-Pétervár	57.2	+5.2	1
Ungvár	78.6	6.6	1	Moskva	77.1	+17.4	4
Szintár	74.0	5.8	2	Varsó	69.8	+0.9	4
Nagy-Várád	69.2	+8.4	4	Kíev	74.5	+3.8	0
Kolozsvár	81.7	19.8	3	Odessa	—	—	—
Nagy-Szeben	78.5	+0.6	0	Sulina	77.9	+0.1	3
Bécs	75.6	0.6	0	Szofia	77.4	+10.5	4
Sárbog	75.6	2.0	0	Konstantinápoly	72.9	+1.7	4
Klagenfurt	80.2	-12.8	0				

Felhőzet: 0 = egészen derült, 1 = többnyire derült, 2 = részben felhős, 8 = többnyire borult, 0 = egészen borult, ● = eső, * = hó, ☼ = köd, ☽ = zivatar.

Az északkeleti depresszió déli irányban terjeszkedett és a légnyomást Oroszországban tetemesen süllyesztette. Azáltal a légnyomás maximum körvonala is módosult. Hazánkban az utóbbi 24 órában alig volt csapadék. Az idő a nyugodt melegekben híssé enyhült, de Keleten az erős fagy egyre tart. Az ég felhős lett. Továbbra is hideg idő várható, az ország északkeleti részén havazással.

VIZÁLLÁS.

— Deczember 23-án. —

Folyó	Vízmerés	Vízállás reggel	Áradás v. apadás	Folyó	Vízmerés	Vízállás reggel	Áradás v. apadás
		centiméter	v. apadás			centiméter	v. apadás
Ión	Schärding	+23		Tisza	M.-Sziget	+18	
Buza	Passau	+138			Tisza-Ujlak	+50	4
	Bécs	+187			V.-Kameny	+73	6
	Főszony	+119	3		Csáp	+156	3
	Komárom	+148	1		Tokaj	+55	3
	Budapest	+118	1		Szolnok	+70	3
	Ercsi	—	—		Csongrád	+17	—
	Paks	+55	—		Szeged	+88	3
	Mohács	+94	3		Titel	+100	3
	Ujvidék	+68	4	Szamos	Deés	+80	—
	Zimony	+54	3		Szatmár	+1	—
	Pancsova	+12	3	Laforca	Munkacs	+1	—
	Báznás	+15	—	Labarca	Homonna	—	—
	Orsova	+89	—		Ungvár	—	—
Nerva	M.-Falva	+10	—		Barfa	+24	1
Vág	Zsolna	+08	—		Zemplén	+130	4
	Szered	+08	1		Zsolca	+143	—
Nyitra	Ereksújvár	—	—		Sajó	—	—
Rába	Sárvár	+41	—		Bernád	+18	—
	Győr	+168	—		Berettyó	+18	—
Duna	Zákány	+14	—		Soh. Kőr.	+18	—
	Eszék	+30	—		Cauca	—	—
Sáva	M.-Szerdah.	+51	—		Nagyvárad	+18	—
	Zágráb	+188	12		Belényes	+20	—
	Szécsény	+188	12		Borjénos	+8	—
Hajós	Mitrovicza	+208	28		Kel.-Kőr.	+88	—
Udva	Károlyvár.	+112	—		Gyoma	+07	3
Verőce	Nóvi	—	—		Gy.-Fehérv.	+02	—
Boczn	Banjaluca	—	—		Arad	+140	10
Drina	Doboj	—	—		Makó	+26	—
Mura	Zwornik	—	—		K.-Kosboly	+88	—
					Temesvár	+88	—
					N.-Becaker	+26	—

Jelek magyarázata: * = Jegen viz; + = 0 felett; — = 0 alatt; < = áradt; > = apadt; ? = kétséges.

Felölös szerkesztő: Lipsey Ádám.

Kamatlak %	I. Államadósság.	Mai záró- árfolyam	Osztalék 1896-ra	Részvények száma	Befizetés részvényeire	Kamatlak %
a) Magyar államadósság.	pénz áru					
Magyar aranyjárdék	121.50 122.—					4½
" " " " " " " " " "	— — — —					6 5/8
Magyar koronajárdekek	99.50 100.—					—
1870. évi államkölcsön	120.50 121.50					4½
1880. évi államkölcsön	120.50 121.50					4½
Vaskapitalközség	91.— 92.—					3
1870-k-i nyeresim község	153.— 154.—					—
Horvát-Szlavón	152.50 153.50					4½
Horvat-Bácska	101.— 101.75					4½
Horvát-Magyarország	97.25 98.25					4½
Horvát-Szalmon	97.25 98.25					4½
Török és szegedi nyeresim község	140.50 141.50					—
Horv.-Szlav. jelz. földv. kölcsen	— — — —					—
b) Osztrák államadósság.						
Egyes. járadék papir fehr.—aug.	101.75 102.25					4½
máj.—nov.	101.75 102.25					4½
Egyes. járadék esztet. jan.—jul.	101.75 102.25					4½
apr.—okt.	101.75 102.25					4½
Osztrák aranyjárdék	121.75 122.25					—
Osztrák koronajárdék	161.75 162.25					—
Alliansorsj. 1884. év. 250 frt p.p.	139.— 140.—					—
1880.	143.— 144.—					—
1880.	143.— 144.—					—
1884.	148.— 149.—					—
c) Idegen államadósságok.						
Bolgár államv. zálogkölcson	110.50 111.50					6
Szerb. nyer. kölcson	36.— 37.—					2
(osztat. felb.)	37.— 38.—					2
d) Más közlekedési önk.						
Bonyhá-Herzegov. orsz. kölcson	97.75 98.75					4
Budapest főváros 1890-k-i kölcsona	100.— 101.—					4½
Budapest főváros 1897-k-i kölcsona	98.25 98.75					—
Temes-bérgyógyint. kölcson	100.— 101.—					—
e) Záloglevelek és köl-						
sítlások értékeinek.						
f) Budapesti intézetek kibocsá-						
tásait.						
Belvárosi takarékpénztár r.t.	100.25 101.25					4½
Egyes. bpesti fővár. takarék-p.	97.50 98.50					4½
Kisbirt. orsz. földhit.	102.— 103.—					—
50%-os év kor. ért.	100.25 100.75					4½
50%-os evre	100.— 101.—					4½
Magyar földhitelint. pap.	97.50 98.50					4½
kor. ért. 50 évre	97.50 98.50					4½
kor. ért. 63 évre	97.75 98.25					4½
szab. talajjav.	98.50 100.50					4½
50 évre kor. ért.	98.— 97.—					4½
50 évre 100%	98.50 99.50					4½
Magyar jelszámlahitelbank	100.25 101.25					4½
kor. ért.	99.10 100.10					4½
50 évre kor. ért.	100.— 100.50					4½
köz. k. 50%, vt. 110frt.	101.25 102.25					4½
köz. köt. 50 évre	101.— 102.—					4½
köz. köt. 50 évre	121.50 122.50					4½
nyer. köt.	123.— 124.—					4½
osztat. felülh.	20.— 21.—					—
nyer. jegy	22.— 23.—					—
osztat. felülh.	102.75 103.50					—
nyer. köt.	100.25 101.25					—
Magy. orsz. közp. takarékp.	100.25 101.25					—
kor. ért.	100.25 101.25					—
Magy. takarékp. közp. jelszámla	100.50 101.50					—
kor. ért.	98.25 99.25					—
köz. k.	100.— 101.—					—
96.— 97.—	100.— 101.—					—

AZ ORSZÁGOS HIRLAP APRÓ HIRDETÉSEI

Központi kiadóhivatal:

Minden szó 2 krajczár, vastagabb betűkből szedve 4 krajczár.

Fiók-kiadóhivatal:

VIII. ker., József-körút 65. szám.

Előre fizetendő készpénzben, levélbélyegeken vagy postautalványon.

V. ker., Marokkói-utca 4. szám.

A hirdető címét is közli a hirdetésben, vagy a választ post-restante kéri, akkor minden közlés után még 30 krajczár kincstári bélyegletet is fizetendő. — Céljával az apróhirdetést postautalványon bocsátani, a szöveget az utalvány szelvényére írni; esetleg közönséges levélben is lehet a szöveget a levéljegyeket bekezelni. Mindeki könnyen kiszámíthatja az apróhirdetés árát.

LEVELEZÉS.

Ő! Igyekezni fogok bizalmát minden tekintetben megnyerni. Hogy képes lesz-e, az más kérdés, de remélem, hogy igen. Barátok lesznek, látom már és megfoghatók jöhetnek! Milyen becses dolog az! Többet ér ez a világ minden kincsénél. Ugy-e bár? ... A. 1083-1

Nemes czimben levél van a kiadóhivatalban. 255-1

Többet észszel, mint erővel levele van a kiadóhivatalban. 1000-1

Többeknek. Apró hirdetések vonatkozó körözösködéseknél tisztelettel kérjük a válasza szükséges levéljegyeket mellékelni. A kiadóhivatal. 1008-1

Szép Heléna! Mért nem válaszol leveleimre? vagy azt hiszi, hogy nem találja bennem Parisra? 1070-1

Mamuskám édes! A holnap esti vonattal indulok, hogy az ünnepeket melletted tölthessem. Kocsi kerek a vonathoz. A viszonylatilag. Ölet a te bűvészes Dodó. 1078-1

Doktorka édes! Mit gondolsz magam édes, azt hiszi, hogy nekem anyagi türelmem van? Holnap este várja O. 962-1

Nemesnek levele van a kiadóhivatalban. 1008-1

Jukognitő. Ön azt hiszi, hogy szíveséget tett a színházjeggyel. Nem szokáson egyedül színházba járni, pláne akkor, midőn oly titokzatos levél ajánl fel egy jegyet. — Mindam-Betti köszönöm figyelmességét. K. M. 1046-1

Szöke Katalin. Kérem azon magas barna fiatal urat, ki a Szöke Katalin premiérjén mellettem ült, és hajamat nevez, többször ismételte a darab címét, adjon e helyen némi felvilágosítást magáról, vagy esetleg egy levélben fenti czimem. 1082-1

Egy állami hivatalnok ohajt ez uton egy 18-20 év körüli hölgyvel ismeretséget kötni, anyagi érdek mindkét részlől kizárva. Levelek a kiadóhivatalba „Marcsi” alatt kérem. 1086-1

Edith levele van a kiadóhivatalban Viktoriól. 286-1

HÁZASSÁG.

Férjhez menni ohajt egy 19 éves, széke, művelt leány. Hozó-vedelemmel. Levelek kérem „Első kísérlet...” szám alatt. 982-3

Csinos barna leány ez uton ohajt középkorú urral megismerkedni, ki vagyonra nem reflektál. „Házasság” jellegre teljes czim-mel ellátott levelek a kiadóhivatal továbbít. 948-3

Férjhez ohajtani adni huzomát 15,000 fti hozományával, lehetőleg a fővárosban, vagy annak közelében, hivatalnokhoz, vagy földművelőkhöz. Huzomá kevéssé szép, jó nevű leány és amit külsejéről megtagadott a természet, azért kártyátást nyújtunk egyéni tulajdonságai és ezek nem olyan mulandó dolgok, mint a külsejének általában. Ha találkozik olyan komoly gondolkodású és rendezett viszonyok közt élő egyén, aki előtt bírnak értékek az e felől, kérem írjon a lap kiadóhiv. és jelezze e rovatban azt „Nemes” czimem. 928-2

Nősülni ohajt egy rendezett anyagi viszonyok között élő 38 éves iparos. Némi hozományt igényel. Ajánlatot kér „Iparos” jelleg alatt a lap kiadóhivatalba. 888-2

ALLÁST KERES.

Meglett kora egyetemi hallgató, nevelőnek, korrepetitornak ajánlkozik. Czim a kiadóhivatalban. 259-3

Allást keres egy kereskedelmi iskolát végzett fiatal ember, szerezni igényekkel. Szíves ajánlatokat kér, „Allást keres” czimem a kiadóhivatalba. 1050-3

Egy ügyes intelligens fiatal asszony hivatalnok özvegye, házasság, vagy házvezetőnői állást keres, becses ajánlatokat „Özvegy” czimem közviti a kiadóhivatal. 1048-3

Házvezetőnői állást keres fővárosban előkelő háznál középkorú, intelligens, keresztény, gyermektelen reprezentáns özvegy urnó. Czim a kiadóhivatalban. 1032-3

Csinos fiatal, művelt vidéki leány ajánlkozik házvezetőnőnek Budapestre; jártas a háztartás minden teendőiben, ugyanint reprezentánsra is alkalmas. Ajánlatokat „megbízható” jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 1030-3

Gépész, kitűnő bizonyítványokkal, februárba alkalmazást keres. Jelenleg nagyobb uradalomban működik, minden gazdasági gép kezelést, javítást, valamint a löhőre cséplést alaposan érti. Szíves ajánlatokat „Allandó” czimem továbbít a kiadóhivatal. 1024-3

Jószigorú bejegyeztetés céljából, jobb hathatós ügyvéd irodába ajánlkozik a dolótani órákra, honorárium nélkül; a fővárosban ingatlanul bír, tehát biztosított-kepes. Szíves ajánlatokat „Jószigorú” czimem a kiadóhivatal továbbít. 904-3

Nevelőnő, ki ez ide szerint is ly. műveltségben van alkalmazva, előkelő ur házába alkalmazást keres. Szíves megkeresést kér a lap kiadóhivatalba „Elnma” jelleg alatt. 907-3

Ugyes kárpitos-segéd, ki már nagyobb műhelyekben dolgozott, állást keres. Czim a kiadóhivatalban. 804-3

Videkre nevelőnek ajánlkozik e téren jártas egyetemi hallgató. Czim a kiadóhivatalban meg tudható. 856-3

Pénzbeszedőnek ajánlkozik egy övadékképes kitűnő bizonyított anyakkal és legjobb ajánlatokkal rendelkező, 39 éves férfi. Czim meg tudható a kiadóhivatalban. 584-3

Takarítót elvált egy tisztoság asszony lakásért. Czim meg tudható a kiadóhivatalban. 498-3

ALLÁST KAPHAT.

Róm. kath. házigondnok 7000 fti készpénzzel 1000 fti fizetés és házigondnok 400 fti készpénzzel, 600 fti fizetés és lakás, felvételt. Czim a kiadóhivatalban. 237-1

Ügyvédjelölt keresetlik nagyobb ügyvédi iroda önálló vezetésére. Ajánlatokat „Doktor” jelleggel a kiadóhivatal továbbít. 1018-4

Helybeli irodalmi vállalat keres ügyes szakképzett utazót. Kik e téren már működtek előnyben részesülnek. Bizonyítvány másolatokkal ellátott „J. V.” jerrő ajánlatokat a kiadóhivatal továbbít. 809-4

Takarítónő keresek uri családhoz. Czim a kiadóhivatalban. 815-4

Pénztárnoknő több évi gyakorlattal, 1000 forint övadékkal nagyobb fizetésben állást nyer. Ajánlatok „K. M.” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 782-4

Gyakornok jo irással, 10 fti kezdő fizetéssel azonnal felvétetik. Magyar. német ajánlatok „Utazási iroda” jelleggel a kiadóhivatalba küldendők. 801-4

Takarítónő keresek azonnali belépésre uri házhoz. Czim a kiadóhivatalban. 910-4

OKTATÁS.

Bál-bizottságok figyelmébe! Egy közkezdelt, népszerű *fővárosi tánc-tanító* szerény feltételek mellett ajánlja magát a farsangi időnyre. Czim a kiadóhivatalban. 980-5

Cello. Órákat ad egy kitűnő cello-tanár (Dávidoff tanítványa). Cime meg tudható a kiadóhivatalban. 1008-5

Francia órákat ohajtók venni hetenkint 8-szor, 7-8-ig. Ajánlatokat „F. O. 974-5” sz. a kiadóhivatalba kerek. 974-5

Szabadkézi, nemkülönbön mérési rajzolásban kezdőknek oktatást adok szerény feltételek mellett. Czim a kiadóhivatalban. 440-5

Német, francia lecczket ad 4 frtért havonta kitűnő tanár. Ajánlatokat „Szakképzett” alatt a kiadóhivatal továbbít. 237-5

Színész kezdőknek oktatást ad. Czim a kiadóhivatalban. 982-5

Nevelőnő keresek három kis leányom mellé, ki őket mint művelt nő, olyan nevelésben tudná részesíteni, amilyet előkelő származású és szüleinek reprezentábilis állása igényel. Ajánlatokat „Disztingált” jelleg alatt a kiadóhivatal továbbít. 872-5

BIRTOK ELADÁS.

Birtok eladás. Kisebb alföldi birtokomat szeretném elcsorélni Budapesti házért, melyhez néhány ezer forint készpénzt is adhatnék. Levelet kerek a kiadóhivatalba „Tanya” czimem. 1058-8

HÁZ ÉS VILLA ELADÁS.

Eladó házak! Nagybő és kisebb házak a főváros minden kerületében, új, adomentesek, ahol a befektető 7, 8 és 9% kamatot, esetleg többet is hoz, de mindig a ház fekvésétől és kiállításától függ. Nyaralók, Budapestben és környékén, nemkülönbön *fürdőhelyeken*. Balaton-Füred mellett kettő, 5 és 20000 frtért, szép, uri lakások eladók. Czim a kiadóhivatalban. 774-7

Bérpalota! Az Andrássy-utól 40 lépésnyire, egyenlő szép, III. emeletű bérpalota sarok, csupán nagy lakásokkal tartalmaz előkelő lakókat lakva, elsőrendű építkezés, istálló és kocsi-színél, ahol esetleg egy előkelő vendégnek 16-18 utcai szobából álló lakás alakítható. Ára 290000 fti, teher 115000 fti. 5% pénz törlesztéssel együtt. Ajánlatok „Bérpalota” czim alatt kérem a kiadóhivatalba. 778-7

ELADÁS.

Honvédtiszt altábla és csákó, majdnem új, olcsón eladó. Ajánlatok a kiadóhivatalba „Uj honvédtiszt ruha” czimem kerek. 738-3

Eladó egy 10 ló erőjű használt, de jó karban levő gőzcsepp-készlet 1800 frtért. Czim a kiadóhivatalban. 938-8

Eladó több fényes estélyi ruha, gyászcsat miatt. Czim a kiadóhivatalban. 104-8

Telek eladás. A főváros közelében közelében egy nagy telek eladó 10000 frtért, előnyös fizetési feltételek mellett. Ügyenők kizárva. Ajánlatokat kerek „Előnyös” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 1088-8

Gyógyszertár 5-6000 fti forgalommal keresek megvételre, vagy nagyobb forgalmat bérbe. Czim a kiadóhivatalban. 285-8

Kerékpár kifogástalan eredeti angol gép 60 forintért eladó. Czim a kiadóhivatalban. 208-8

Honvéd gyalogtiszt — egyenruha, alig használt, minden áron eladó. Czim a kiadóhivatalban. 885-8

„A természettudományi közlöny” 25 évfolyama, 125 fti helyett, 70 frtért eladó. A kötetek füzetekben vannak, ép tiszta állapotban. Ajánlatokat „Természettudományi Közöny” jelleg alatt a kiadóhivatalba továbbít. 644-8

Egy aquarium, egy díszes virágasztal, phönix és legyező pálmákkal több rendbeli dísznövény eladó. Levelek „Aquarium” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 630-8

Több kisebb és nagyobb lakás kiadó május 1-ére, esetleg azonnal is. Czim a kiadóhivatalban. 847-8

Eladó telkek. Budán, a Gellérthegy legszebb helyén, a 6-ot utca mellett, két szép telek villának igen alkalmas, szabad közből eladó. Ajánlatokat „H. K.” jelleg alatt a lap kiadóhivatalba továbbít. 828-8

VÉTEL.

Veszek fiatal, jó hangú kanári madarat. Czim a kiadóhivatalban. 1084-9

Neufundlandi kutyát keres megvételre egy uri hölgy. Ajánlatok Neufundlandi 1000-9. az a. 1000-9

Keresek megvételre élénk forgalmu helyen élővirág üzletet, azonnali átvételre. Ajánlatokat kerek „Virág” jelleg alatt a kiadóhivatalba. 944-9

Megvételre keresek a főváros közelében egy kisebb teleket, ahol 2-3 szobás kis házat lehetne építeni és azokból egy kis udvar is maradna. Czim meg tudható a lap kiadóhivatalban. 882-9

Telket vásárlók Budapestben vagy környékén. Irásbeli ajánlatok „Közpénz” jelleg alatt a kiadóhivatalba kerek. 500-9

KIADÓ SZOBÁK.

Butorozott szobák a Kliniká közelében, hetenkint 2 frtért kiadandók. Czim a kiadóhivatalban. 289-10

Egy csinosan butorozott szoba kiadó. Czim meg tudható a lap kiadóhivatalban. 889-10

Egy elegánsan berendezett két ablakos utcai szoba kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 890-10

Kiadó egy külön bejáratú tiszta butorozott udvari szoba, külön bejárat az előszobán át. Czim a kiadóhivatalban. 845-10

Külön bejáratú szépen butorozott 2 ablakos utcai szoba (előszobából nyíló) gyermektelen családnál egy urnak kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 872-10

A Damjanich-utcában egy tiszta butorozott szoba 12 frtért azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 692-10

Butorozott utcai szoba fürdőszoba használattal az 1181-uton, azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 584-10

Dohány-utcában egy külön bejáratú 2 ablakos udvari szoba havi 14 forintért azonnal kiadó. 870-10

Rottenbiller-utcában egy tiszta csendes utcai szoba, külön bejárat kiadó Bővebbet a kiadóhivatalba. 588-10

SZOBA KERESTETIK.

Tanár, a New-York palota közelében, 2 butorozott szobát keres újra „Tanár” jelleg alatt. 944-12

Nagy urasági lakást keresek az Andrássy-ut közelében, mely áll 5-6 szobából és a konyhától melletti helyiségekkel. Levelet kerek „Bankigazgató” czimem. 884-12

Lakást keresek, mely áll 3 szoba, konyha, előszoba, és fürdőszobából. Ajánlatokat kerek „Azonnali” czimem a kiadóhivatalba. 942-12

KIADÓ LAKÁSOK.

1-ső kerület, Rézmál-dűlő, a János-kórház közelében 2 nagy szoba, veranda, fürdőszoba, konyha (vízvezetékkel), előszoba, pincze és padlásból álló lakás azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 118-12

1-ső kerületben Attila- és Roham-ut. szökán a fővárosi nyári színház közelében, III. emeleten egy egyrészes lakás kiadó, mely áll 3 utcaiz, cseledő, fürdő és előszobából. 478-12

2-ik kerület, a Bimbo-utczában egy I. emeleti lakás kiadó, mely áll 4 nagy, 1 kis szoba, elő-, fürdő-, cseledőszoba, veranda, konyha stb., azonnal kiadó. Czim a kiadóhivatalban. 170-12

Magyar-utczában egy I. emeleti utcaiz lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 888-12

Krisztina-köruton egy 3 utcaiz elő-, fürdő- és cseledőszobából álló lakás azonnal kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban. 438-12

HITEL-PÉNZ.

Kölcsönt szeretnék felvenni a főváros közelében levő kisebb telkomra. Ajánlatot ügyenők kizárásával, kerek a kiadóhivatalba „Kölcsön” czimem. 940-14

Amortizációs kölcsönöket Budapesti házakra és telekakra I., II. és III. helyre 10, 20, 30, 40 és 50 évre minden előzetes költség nélkül közzeltek, a legrovidebb idő alatt előkelő fővárosi intézmény csekély utalások honorárium fejében. Teleknyvi kivonat és kataszteri birtokviszükség. Értekezhetni d. u. 1-3-ig. Hol? megmondja a kiadóhivatal. 851-14

KIADÓ BOLTHELYISÉGEK.

Bolt-helyiség az Andrássy-ut és Váci-körut közelében kiadó. R. H. 988-17

Egy kisebb bolt-helyiség kiadó a Zsibárus-utczában. Legalkalmasabb női divatruha-üzletnek. 938-17

Kiadó bolt-helyiség. A belváros legelőkelőbb forgalmu helyén egy nagy sarok bolt-helyiség kiadó május elsejére. Megkereséseket „Kiadó” czimem a kiadóhivatalba továbbít. 986-17

Kis bolt-helyiség a József-köruton azonnal kiadó. Évi bér 400 fti. Czim meg tudható a kiadóhivatalban. 814-17

KÜLÖNFÉLE.

Egy szegény fia tanulónak ajánlkozik bármily szakmába, esetleg valami munkát keres. Czim a kiadóhivatalban. 1082-18

Szép modelleket keres egy festő allegorikus képhez, fiatal leányokat, széparcu és alakú öreg embereket. Levelet „Modell” jelleg alatt közviti a kiadóhivatal. 1082-18

Elveszett egy kis fekete kutya, vörös bőrszíjjal, melyen H. G. betűk láthatók. Az illető megtaláló megfizeti jutalomban részesül. Czim a kiadóhivatalban. 1052-18

Ki volna olyan nemes szívi, ki egy szegény, 11 éves, róm. kath. vallású, csinos, egészséges kis leányt örökbe fogadna, ez által meg mentve őt az életnek. Cime meg tudható a kiadóhivatalban. 968-18

Nagy jószágok, erdősegek, gyárak, bányák és igen értékes találmányok stb. stb. megvételnek vagy finanszírozatnak. Kimerítő ajánlatok csak tulajdonosoktól közvetlen kéretnék. Rosenberger A. Bécs, II., Lichtensteinstrasse 6. 6437-18

Elveszett az Erzsébet-téren egy nehéz ezüst lánc és karperec, Szent-György téllárral. Kérlek a becsületese megtaláló azt a kiadóhivatalba vinni, hol 5 fti jutalomban részesül. 1022-18

Keresek jó házi kosztot. Levelet „Házi koszt” czimem továbbít a lap kiadóhivatala. 948-18

Örökre ohajtom adni, nehéz anyagi körülményeim következtében egyéves szép szöke kis leányomat. Ha akadna olyan nevesleltő egyén, ki rajtam ezáltal segíteni és gyermekemnek bizonytalan jövőt, otthon nyújtani kegyes lenne, szíveskedjék „Arva” czimem megkeresni a kiadóhivatalban. 804-18

Elveszett a fővárosban egy nagy fekete kutya, ismertető jele: nyakán sárga sál szegélke. Kivert fekete szál, két hálszál lában fehér folt. Didó névre hallgat. A szíves megtaláló kéréti a kiadóhivatalban jelentkezni, hol illó jutalomban részesül. 896-18

Elveszett egy arany-óra ezüst láncszal a József-tér és Erzsébet-tér táján. Kérlek a megtaláló azt az „Országos Hírlap” közvítésével méltó jutalom mellett, tulajdonosához juttatni. 908-18

Urak! Kiknek férfiöltözékük zálogban vannak, én azokat kiváltom, csak a zálogcéldíjat, lakozimot és nevét egy levélbirtékban küldje hozzá. A ruha finoman kivasalva, amelyiken javítás kívánatik, javítva lesz. Szóval teljesen rendbehozva, a legcsekélyebb munkadíjat és a kiváltási összeget számítva, kivált időre házhoz szállítom. Fazekas József férfi-szobá, Rótk Szilárd-utca 6. szám. 224-18

Mariska! Önnek is csak a Ravissante arcport ajánlhatom legjobban, de minthogy Ön „barna” tehát a Rachel (testszínt) hozassa meg Török József gyógyszerárából. Nővére pedig a halvány rózsaszínűt, akkor órágádok lesznek az estélyen. — Attól ne féljen, hogy észre veszik, a Ravissante láthatatlan és ártalmatlan. Etlaka. 916-18

Gyámok figyelmébe. Nevelésbe álltadok két kis fiúcska mellő 9-10 éves gyermekeket, kinek teljes kiköpeztetése rem bízott, illő díjért. Levelet „Mentor” czimem a kiadóhivatalba továbbít. 622-18

Kedves Jónka! Ha színházba, hangversenybe megy és Ön is feltűnő akar lenni, mint barátom, akkor ne használjon mást, mint a 25 év óta legjobb hírnévek örvendő Ravissante arcport szőpítő különlegességet: Ravissante arcport, Ravissante pipere-zappant és Ravissante szőpítő. (Ára 1 fti 50 kr.; elegendő 3 hónapra) Török József és Török Sándor urak gyógyszerárakban kapható valódi minőségben. Kamilla. 918-18

Árczkép után készítek krétarajzot vagy olajfestményt, bármilyen nagyságban, ugyszintén elvállalok bármilyen festőmunkát (legyező, fa- vagy selyemfestés) igen jutányos áron. Czim meg tudható a kiadóhivatalban. 588-18